

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
πρὸς τὸν «ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ»
ὡς πρὸς «ΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ»
π. Η ὑμῶν ἀναληφθεῖσα ἐκδοτικὴ προσπάθεια πολ-
λὰς θὰ φέρῃ ἀφελείας εἰς τὸ ἀρεθόδοξον πλῆρωμα τῆς Ἐκ-
κλησίας τοῦ Χριστοῦ. Κύριοι ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐνισχύσῃ ὑμᾶς
διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου.

Ἀριθ. Πρωτ. 69/ΤΕ/1336/1972

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**ΠΑΝΤΑ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Ἐκστρέφει
ΕΥΓΕΝΙΟΥ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐκ. Καθηγητοῦ τῆς Πατρολογίας ἐν τῇ
Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἐπιβλέπει
ΕΜΜ. Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
ΝΙΚ. Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐκτ. Ὑπογγραφεὺν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Συντονιστὴς Ἐκδόσεως
Γεράσιος ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΟΤΗΣ
Ἐκτ. Γ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀκαδημῶν

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ**

ΤΟΜΟΣ 26

ΕΓΚΩΜΙΑ ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ
Εἰσαγωγή—Μετάφρασις—Σχόλιο
ΓΕΩ. Μ. ΣΑΚΑΛΗ
Φιλολόγου—Επιθεωρητοῦ
ΤΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ—
ΟΤΑΝ ΗΘΕΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ
Μετάφρασις
ΝΙΚ. Β. ΤΣΙΟΜΕΣΙΔΗ
Κείμενον: B. Morfaucon

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Περιεχόμενα

1. ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ. — 2. ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑ ΙΟΥΔΑΙΟΝ. — 3. ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑ ΒΑΡΑΑΜ. — 4. ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΑ ΔΡΟΣΙΔΑ. — 5. ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥΣ. — 6. ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑ ΦΩΚΑΝ. — 7. ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΠΑΝΤΑΣ 8 — ΤΑ ΔΕΙΨΑΝΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ. — 9. ΟΤΑΝ ΗΘΕΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

Ἄν τὸν χρυσὸν καὶ τὴν μέταλλον, τὸ στήμιον καὶ τὸ ὀφθαλμὸν τοῦ πορφυροῦ ἐσθῆτος τῆς ἐκκλησίας ἀποσταλὸν κατὰ τὸν ὄμιον γράφον τὰ ἀμείβαντα τῶν μαρτύρων, τοὺς ἀδύνατους καὶ τοὺς λοιποὺς πολυτίμους λίθους τοῦ χρυσοῦ περιβαροῦν τῆς ἀποτελοῦν ἀσφαλῆς αὐτὰ τῶν μαρτύρων τὰ τίμια σάματα. Τὸ ἀπαίρειν πλῆθος τῶν μαρτύρων ἔχον ὅτι ἔχει τοῦ ἱεροῦ Χριστοῦ αἵματι ἀπελθόντες εἰς ὁμιλίαν ἢ καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν, ὅπως γίνεται εἰς τρεῖς ὁμιλίας τοῦ τόμου τούτου, εἶτα — εἰς τὰς τέσσαρας ὁμιλίας ὁμιλίας — διακρίνει ἀρισμένους ἀπὸ αὐτῶν ὡς ἀστέρας σπλιδόντας μὲ ὀφθαλμοὺς λαμβάνει, τοὺς ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν μακάρων ὁσίων, εἰς τὸ ὅποιον ἀνακοινοῦνται καὶ φέρων αὐτοὺς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς· καὶ καλεῖ ἡμᾶς νὰ τοὺς τιμωμεν διὰ τῆς μνήμης τῆς ζωῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν.

Αἱ ὁμιλίαι αὗται ἀναφέρονται εἰς τὸ σύνολον καὶ εἰς ὁμιλίαν τῶν μαρτύρων εἶναι ἡ πρώτη (εἰς Μάρτυρας), ἡ πέμπτη (εἰς Μάρτυρας Αἰγυπτίους) καὶ ἡ ἑβδόμη (εἰς ἁγίους Πάντας τοὺς ἐν βίῳ τῷ κόσμῳ μαρτυρήσαντες). Αἱ ἄλλαι τέσσαρες ἀναφέρονται εἰς ἀτομικὰς περιπτώσεις μὲ τὴν ἑξῆς σειράν· εἰς ἁγίον μάρτυρα Ἰουλιανόν (2α), εἰς ἁγίον μάρτυρα Βαρλαάμ (3η), εἰς ἁγίον μεγαλομάρτυρα Δροσίδα (4η) καὶ εἰς ἁγίον μάρτυρα Φωκᾶν (6η).

Εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁμιλιῶν τούτων τὴν ἐπιγραφομένην «Εἰς Μάρτυρας» ὁ ἱερὸς Χριστός ἀπελθὼν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐκτεράλκων πλῆθος, τὸ ὅποιον εἶχεν ἔλθει μετὰ τοῦ εἰς ὥραν ἱστορικῆν κοσμοκράτην, ὅπου διερχοῦν πολλοὶ τάρτα μαρτύρων πρὸς κινήσιν ἑορτασμάτων καὶ ἀπόδοσιν τιμῆς εἰς τὴν μνήμην των. Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ τιμωροὶ αὐτῶν εἶχον ὡς ἑνα μόνον λόγον τῆς ἐμμελείας ἐν τῇ πόλει· ἐξέδωκεν τὸν τὴν ἐμμελείαν ὁ ἄλλος λόγος ὅτι ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀναπαύσεως εἰς τὴν ζωογόνοιον ἐξουσίαν καὶ ἡ ἀποσπάρσις τῶν προσληπτῶν, τὰ ὅποια ἐξουσιάζει καὶ τότε ὁ πολυάσχολος πάντως πόλις εἰς μίαν ἀνέμωτον διατεθείαν· τὸ πρῶτον ὅμως δὲν ἐπηρεάζει εἰς τὰ πλάγια τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἐπιβλαβείας κοσμοκράτης ἀλλ' οἱ ἐορτασμοὶ οὗτοι τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πνεύματος καὶ ἡνθρωπίνου περιβάλλοντος παρέδωκεν τὸ μέτρον καὶ ἐξετέρεοντο εἰς μίτην καὶ τὰς παρακατασκευὰς ἀσχηλίας. Τὸ πρῶτον ἀνεκάλει εἰς τὸν κόσμον τὸν ῥήτορα, τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους, τὰ ὅποια καλεῖ νὰ ἀποθέσκειν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καὶ καὶ τοὺς προτρέπει μὲ πόσον νὰ μὴ μεταβάλλουν τὴν ἡμέραν εἰς

πιστὸν ἀλλὰ ἀποτελεσματικὴν, ἵκανὴν νὰ μεταβάλλῃ τὴν ψυχὴν τοῦ εἰς παντοτινὸν ἀντικείμενον τοῦ Θεοῦ.

Αἱ ὁμιλίαι τοῦ τόμου αὐτοῦ διατρέχονται ἀπὸ περιβολῆς ποι- φαιε, ὥστε καὶ ἀπὸ τὴν ἀποφιν αὐτὴν ἀποτελεῖν σύνολον. Ἡ φιλο- γερὰ ἀγάπη τοῦ ῥήτορος πρὸς τοὺς μάρτυρας καὶ τὸ μαρτύριόν των εἶναι ἡ ἰσχυρὰ πηρὶ τοῦ τὰς διαπνέει. Οἱ μάρτυρες εἶναι τὸ καύχημα τῆς ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀκαταμάχητος ἀπόδειξις τῆς ζων- τανῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶναι ἡ καταισχύνει τῶν ἁντικειμένων. Ἡ τιμὴ τοῦ ἀποδίδεται εἰς τὸν μάρτυρα τελικῶς με- τοδίδεται εἰς θεῖον τοῦ πιστοῦ. Ἡ καλύτερη τιμὴ τοῦ μάρ- τυρος εἶναι ἡ μίμησις τοῦ μάρτυρος. Ἡ παρουσία τοῦ ὑπαλλήλου εἰς αὐτὸς εἶναι χαρακτηριστικὴ. Τὰ νεανικὸν σπρίγγον, ἡ δεξιὰ στέβει, ἡ ἀπαράμειλος ευφρασύνη δύναμις προσέδουν εἰς αὐτὸς ἀκαταμά- χητον θάλατταν.

ΙΓΝ. ΜΙΧ. ΣΑΚΑΛΗΣ
Φιλολόγος Ἐπιθεωρητὴς

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ι ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ

Ο Αἱ ἔορταὶ τῶν μαρτύρων δὲν ἐπαινέρονται μόνον ἐπει- το ἀπὸ μίαν περίοδον ἡμερῶν δικαιοῦνται καὶ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἁρτασπῶν. Ἰδοὺ πῶς τὸ ἐννοῦ. Ἐμμεθὺς τῶν μάρτυρας, Ἐξήλευσε τὴν ἀρετὴν τοῦ, Ἡσολούθησε τὰ ἔθνη τῆς φιλοδοξίας τοῦ. Τότε καὶ κυρίως νὰ τελεῖται ἡ μνήμη τοῦ μάρτυρος, οὐ ἐτέλεσε τὴν ἐορτὴν τοῦ μάρτυρος, διότι τὴν τοῦ μάρτυρος εἶναι ἡ μίμησις τοῦ μάρτυρος. *** Α Ὅπως ὁη- λωθὶ δοῖσι πρῶτον τὸ κοινὸν ἀκρίβη καὶ μέσα εἰς τὴν ἐορτὴν μένουν ἔννοι πρὸς τὴν ἐορτὴν, ἔτσι καὶ δοῖσι ἐπαυδακούν τὴν ἀρετὴν κυρίως νὰ εἶναι πανήγυρις ἔχουν ἐορτὴν. Διότι ἡ ἐορ- τὴ συνίσταται εἰς τὴν καθαρότητα τῆς συνειδήσεως. Αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος ἤθελε νὰ δηλώσῃ μετὰ τοὺς λόγους τῶν α' Ὅστε ἐορ- τάζωμεν μὴ ἐν ζήμῃ παλαιοῦ τοῦ καὶ ποιηρίας ἀλλ' ἐν ὁρ- ραὶς ἀλλοκρινόμεναι καὶ ἀληθείας (Α' Κορ. 5, 8). Ἐκουν οἱ Ἐ- θροῖσι τὰ ἄλγιστα τοῦς, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς. Ἀλλὰ τὰ ἰδικά τοῦς ὄλγισμα εἶναι ἀπὸ ἄλευρον, τὰ ἰδικά μας ἀποτελοῦν ἡ καθαρό- της τοῦ βίου καὶ ἡ ζωὴ ἡ ἀππλάγμενη ἀπὸ κάθε κακίαν. Ὅτε- τε ὁποῖος διατηρεῖ τὴν ζωὴν τοῦ καθαρὸν ἀπὸ ἀκαθαρσίας καὶ κηλίδος, ἐορτάζει καθημερινῶς καὶ πανηγυρίζει πάντοτε ἁλό- γα καὶ ἂν δὲν εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς ἐορτῆς, καὶ ἂν δὲν εὐρίσκειται πληροῦν τοῦ βασιτοῦ τοῦ μάρτυρος ἀλλὰ παρομένει εἰς τὸ σπῆ- τι. Β Εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτελῇ καὶ μόνος τοῦ κανεῖς τὴν ἐορ- τὴν τῶν μαρτύρων.

Δὲν τὸ λέγου αὐτὸ διὰ νὰ μὴ ἐραυμέθα εἰς τοὺς πόρους τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐραυμέθα εἰς συνάντησιν των μετὰ τὴν πρέπουσαν προθυμίαν καὶ δια μόνον κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐορτῆς των ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτῶν τῶν ἡμερῶν νὰ προσφέρω

1. "Ὅς προσέβουν τὸν ἐριμὸν ἀδελφὸν τῆς ἐορτῆς" ἡ ἐορτὴ εἶναι κα- θαρτὴς τῆς συνειδήσεως καὶ ἡ καθαρὴ τῆς συνειδήσεως εἶναι ἐορτὴ. ὁ δὲ θεοφῶς αἱ ψυχολογία, αἱ λογικὲς ἐκδηλώσεις δυνατόν νὰ εἶναι ἐορτὴ, καὶ αὐτὸ ὅτι ὁμοῦ ἐορτὴ. Αὐτὴ εἶναι ἀντίληψις τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ τὸν διαφωτισμὸν πρὸς 8, καὶ δὲν εἶναι χριστιανισμὸς.

μεθόσης, είναι καλύτερον νὰ μείνης εἰς τὸ σπῖτι καὶ νὰ μὴ κόμης δοκιμίας· νὰ μὴ προσβάλης τὴν ἐσπέρην τῶν μαρτύρων μὴτε τὸν διπλανόν σου νὰ σκοταδίσῃς· νὰ μὴ ἐκθέσῃς τὴν σκέψιν σου εἰς πολυλογία, νὰ μὴ τῆς προσθέτῃς ἀσυνήματα. Ἡδέες νὰ ἀντιπρόσῃς ἀνθρώπους, ποὺ αἱ σάρκες τῶν ἔχουν ἑσκαθῆ, ποὺ περιφράσσαι μὲ αἷμα, ποὺ ἔχουν κοσμήματα τῶν τῶ πλῆθος τῶν τραυμάτων τῶν, ἔχουν ὡς ἐνδυμα ἀποθέσει τὴν παρούσαν ζωὴν καὶ δίδουν περικαλὴ πρὸς τὴν μέλλουσαν· γίνου λοιπὸν ὄχι αὐτῶν τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐκείνοι καταφρόνησαν τὴν ζωὴν· οὐ νὰ καταφρονήσῃς τὴν ἀνάστασιν. Ἀπέθεσεν ἑκατοστὸς ὡς ἐνδυμα τὴν παρούσαν ζωὴν, οὐ νὰ ἐκυβήσῃς ὡς πῶθον τῆς μέθης. Ἀλλὰ ἐπιθυμεῖς ἀπόλαυσιν; Μείνε πλησίον τοῦ τόπου τοῦ μάρτυρος, ὅπως ἐκεῖ ἀλευθήσῃς νὰ ἀναδύσῃς τὰ δάκρυά σου, ἢ ὅπως νὰ συνιρῇς ἡ καρδίᾳ σου, ἀντλήσῃς εὐλογίαν ἀπὸ τῶν τάφων — θὰ τὴν ἔχῃς συνήγορον εἰς τὰς προσευχὰς σου. Ζήσῃ πάντοτε μὲ διωγμούς τῶν ἀγωνισμάτων τοῦ μάρτυρος, ἐνεργαλίσκῃ τὴν σφοδρὰν τοῦ, θέσου μὲ τὴν λάρνακα. Δὲν εἶναι τὰ δάκρυά μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ τάφοι τῶν καὶ οἱ λάρνακες τῶν ποὺ πηγάζουν πολλὴν εὐλογίαν. Λάβε ἄγινον ἔλαιον καὶ ἄλειψε ὀφθαλμούς σου καὶ τὸ σῶμα σου, τὴν γλῶτταν, τὰ χεῖλη, τὸν πρῶτον, τοὺς ὀφθαλμούς καὶ οὐδέποτε θὰ περιπέσῃς εἰς τὸ νοσήσῃς τῆς μέθης. 670 Α. Δότι τὸ ἔλαιον σου ὑπερβυθίζεται μὲ τὴν εὐωδίαν τοῦ τοῦ ὄλου τῶν μαρτύρων, ἐπαύλει καλῶν εἰς κάθε ἀνηθικότητα, συγκρατεῖ εἰς πολλὴν ὑπακοήν καὶ ἀναδεικνύεται ἰσχυρότερον ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς. Ἐπιθυμεῖς ἰσχυρὰ νὰ μείνης εἰς κήτους καὶ λατρίαν; παραδεισάσῃς. Ὅσοι σήμερον, οὕτως ἔχει συγκεντρωθῇ τὸς τοῦ τοῦ ἁγίου ἡμέραν. Σήμερον εἶναι ὥρα ἀγωνισμάτων, σήμερον εἶναι ἡ παρακολούθησις τῶν ὁλημάτων· δὲν εἶναι ὥρα ἀπολαύσεως οὔτε ἀνέσεως. Δὲν ἤλθεσ ἔδω, δὲν νὰ παραβῇς εἰς τὴν ἀνέκτασιν, ἀλλὰ διὰ νὰ μάθῃς νὰ ἀγωνίζεσθαι, νὰ γίνῃς ἀληθὴς τοῦ παγκρατίου· καὶ ἐνθ' εἶσαι ἄνθρωπος, νὰ σπῇς τὴν ὁρμὴν τῶν ἀοράτων δαιμόνων. Κονεῖς ὅπου εἰσέλθῃ εἰς τὴν παιδείαν, δὲν ἀναπαύεται οὔτε ἐν ἔργῳ ὁλοήσεως καλλυπίζεται οὔτε εἰς καρπὸν ἐργῶν ἐπαχθεῖ συμπίσσει Β. Μὴ λοιπὸν καὶ σὺ, ἐνθ' ἤλθεσ νὰ ἀντιπρόσῃς τὴν ψυχαστὴν ρώμην καὶ τὴν σταθερότητα τοῦ φρονήματος, εἶνα πρότερον πολλοῦ νέον καὶ ἰσχύον καὶ μὴν μάχην διαφορετικῇ, πληγῇ καὶ πολέμῳ, εἶνα ἄνθρωπον νὰ

6. Ἀγώνισμα παικτῶν τοῦ στίβου συνιστάμενον εἰς τὴν προσπάθειαν καταβολῆς τοῦ ἀντικατοῦ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ πάλης καὶ κυματοῦς ὁμοῦ. Ἡ ἐν ἀγώνισμα πλεονέκτημα.

ἀγωνίζεσθαι τὸ παγκράτιον, μὴ εἰς ἄλλο αὐτὸ εἰσαγάγῃς δαιμονικὰς πράξεις ἐπειτα ἀπὸ τὸ φοβερὸν αὐτὸ θέαμα καὶ μὴ παραδῶς τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τὴν μέθην καὶ τὴν ἀπόλαυσιν. Συνκέντρωσε τὰ ψυχικὰ κέρδη καὶ εἶτα πύλασε εἰς τὸ σπῖτι, παρουσιάζων εἰς ὅλους μὲ τὸ πρόσωπόν σου ὅτι φεύγεις, ὅπου παρακολούθησες ἐσπέρην μαρτύρων. Δότι ὅσοι ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ θέατρον δεκνόντων εἰς ὅλους πόσον παραγνένοι εἶναι καὶ ἀναστατωμένοι καὶ ἐρεθισμένοι C μὲ τὴν ψυχὴν γεράτην ἀπὸ τὰς φωνταίας τοῦ παρακολούθησαν. Ἔτσι καὶ ἐκεῖνος ποὺ ἐπαυρεῖται ἀπὸ τοῦ μάρτυρος πρέπει νὰ εἶναι εἰς ὅλους φανερός μὲ τὸ εἶδος, τὴν σπῆν, τὸ δάδιμα, τὴν καπνὸν, τὴν πνευματικὴν συγκεντρωσιν μὲ τὴν φλόγα τῆς πίστεως, κυριαρχημένος, γεμάτος ἀπὸ συντηρήσῃ, νηφάλως, ἀγκυρῶν νὰ διαλαβῇ μὲ τὰς κινήσεις τοῦ σώματος τὴν εὐαγγελικὴν φιλοσοφίαν, Ἔτσι λοιπὸν δε ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν μὲ τὴν προσήκουσαν εὐκοσμίαν, μὲ τὸ δάδιμα τὸ πῶθον, μὲ σύνεσιν καὶ συμφορῶν, μὲ ἡμέραν καὶ γαλήνην ἡλέμα· Ἐστ' αὖτις γὰρ ἀνδρὸς καὶ γέλωτος δόδων καὶ ὄμμα παδὸς εὐαγγελεῖ τὰ περὶ αὐτοῦ (Ἐκκλ. 19, 27). Ἔτσι δε ἐπαυρεῖσθαι πάντοτε ἀπὸ τοῦ μάρτυρος, D ἀπὸ ἀρέσων πνευματικῶν ἀπὸ λεκιμῶν οὐρανίων, ἀπὸ θεάματα νέα καὶ παρόδοι διὰ νὰ ἀπολαύσῃ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πολλὴν ἡμεῖς καὶ νὰ γίνωμεν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους πρόθετοι ἐλευθερίας καὶ νὰ ἐπαύεσθαι τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ὅποιον μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δε συναδύῃ ἡ δόξα, ἡ δυνάμις, ἡ τιμὴ πάροι καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ας τῶν στεφάνων διαρκῆς καὶ ἀτελείωτος καὶ νὰ ἐπεκτείνε-
ται ἐκ παραλήλου μετ' ἡν ὁμοιοσύνη τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων
αἰώνων. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἤθελε νὰ τοὺς ταῖς ταῖς περισσοτέρας,
διὰ τοῦτο ἀνέβαλε τὴν διακρίσιν καὶ ὅσα μόνον διὰ τοῦτο, ἀλ-
λὰ καὶ διὰ τὴν ἀπολαύσεσιν εἰς τὸ ἔξῃ ἀπόλαυσιν καθαρὸν.
Καθὼς αὐτὸς ποὺ μοιᾶσθε ἀπολαύσονται τρυφῇ καὶ ἀνάσσει-
σιν, βλέπων τὴν βίαν ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ, δὲν δίδει καμ-
μίαν σημασίαν εἰς τὴν ποροῦσαν τρυφῇ, ἐπειδὴ περιμένει
τὰ μελλοντικὰ θεῖα, **Ε** ἔτσι καὶ ἐκεῖνος ποὺ πυγμαίει καὶ
ἀγωνίζεται καὶ ὑπομένει ὅπερ καὶ ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ
προσβλέπει εἰς τὸ στεφάνιον, δὲν ἀσβέννεται τὴν ταλαιπω-
ρίαν ποὺ ὑφίσταται, καθὼς ἀναφωτίζεται ὁ ἔσθλος τοῦ μετ' ἡν
ἐλπίδα τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν. Καὶ δὲν τοὺς ἀνεκούφιον
ἀπὸ τῶν μόχθων τῆς σιγῆς μόνον μετ' ἡν μελλοντικὴν ἐλ-
πίδα ἀλλὰ καὶ μετ' ἡν οὐκ ἀναμνησὶς ὥστε νὰ προσηῖται εἰς
τὴν σειράν ἢ ἄλλως ὅπως τὴν ἀνάγκησιν, διὰ νὰ μὴ ταλαιπω-
ροῦνται ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὰ παρόντα θεῖα, καθὼς θὰ ἀπο-
βλέπουν εἰς τὴν ὁμοίαν ἐκείνην. **στ** **Α** "Εἶσι καὶ οἱ πυγμα-
καὶ οὐκ ὄντες μετ' ἡν προσηῖται τὴν κριτήριον, ἐπειδὴ δὲν
προσέχουν τοὺς πόνους ἀλλὰ ἀποβλέπουν εἰς τὸν ἀστέφανον.
Καὶ οἱ ναυτικοὶ ἐπίσης, ἂν καὶ ὑπομένουν μαρίους καὶ βόρυνους,
κακοκαιρίας καὶ κώπων δεινὰν πόλεμον καὶ ἀντιμετωπίζουσιν
τὰ ὄντα θηρία καὶ τοὺς ληστὰς τῆς θαλάσσης, καθόλου δὲν
τὰ ὑπολογίζουσιν ὅλα αὐτὰ ἀλλὰ ἔχουσιν ἐμπρός των τοὺς λι-
μένους καὶ τὸν πλοῦτον ἀπὸ τῶν ἐμπόρων. Καὶ οἱ μάρτυρες ὁ-
μοίως. Μολοντὶ ὑπέφεραν μύρια θεῖα καὶ κατεστράφητο
τὸ σῶμα των ἀπὸ τὰ διάφορα βασανιστήρια, κανὲν ἀπὸ αὐτὰ
δὲν ὑπελόγησεν, ἀλλ' εἶχον κυρωθεὶ ἀπὸ τὸν βασιλεῖα τὸ
ὄνομα καὶ τὴν ἡλικίαν των. Καὶ διὰ τὴν βεβαιωθεῖται ὅτι τὰ
ἐκ φρίκης θωρόα καὶ ἀδύστακτα, αὐτὰ γίνονται ἑλαφρά καὶ
εὐκόλα διὰ αἰτίας τῆς ἐλπίδος, ἀκούσατε τί λέγει ὁ πρωτο-
στάτης τῶν ἁγίων αὐτῶν. **Β** "Τὸ γὰρ παρωπτικὰ ἑλαφρὸν
τῆς θλίψεως καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον θόρος
δόξης κατεργάζεται ἡμῖν. Εἰπέ μου, πῶς; "Ὅταν δὲν προσέ-
χωρεν ὅσα θλέπομεν ἀλλὰ ὅσα δὲν θλέπομεν.

Δ Αὐτὸ δὲν τὸ ἀνέφερα χωρὶς λόγον, ἀλλὰ διὰ ὅς διαν
ἴδῃτε κάποιον νὰ ἀπολαύσῃ τρυφῇ καὶ ἀνάσσει εἰς τὴν
ζωὴν αὐτὴν ἐν ἧς ἐκεῖ παύσεται νὰ παύσῃται, μὴ τὸν καλοῦν-
τε διὰ τὴν τωρινὴν ἀπόλαυσιν του ἀλλὰ νὰ τὸν καλοῦν-
τε διὰ τὴν μελλοντικὴν τρυφάν. **Γ** Καὶ διὰ πάλιν ἴδῃτε
κάποιον, ἐξ ὧν ἀρκέσει νὰ ἀπολαύσῃ ἐκεῖ πολλὴν
τρυφάν, νὰ θλίβονταί τώρ καὶ νὰ σπινδαλοῦνται ἐκ τῆς
πρόσκουπον αὐτῆς ζωῆς καὶ νὰ ζοῦν ἐν τῇ μέσῃ διαπορέῃ
κακῶν, μὴ θρηνητε διὰ τὰ τωρινὰ πάθη του ἀλλὰ νὰ τὸν μοι-

καρτερετε καὶ νὰ τὸν ζηλεύετε διὰ τοὺς στεφάνους ποὺ φυλά-
σσονται δι' αὐτὸν εἰς τοὺς ἀπεράντους ἐκείνους αἰῶνας. Μὰς
ῥῶσε λοιπὸν τὸν σημερινὸν ἄγον τὸ ἔθνος τῶν Κιλικίων, τὸ
ὅποιον μὰς ἔδωκε καὶ τὸν Παῦλον.³ Δύο ἦτο συμπόλιτες του
καὶ οἱ δύο ἐξῆλθον ἀπὸ ἐκεῖ ὡς ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ
μὲν ἤνοιξε τὸ στάδιον τῆς εὐσεβείας καὶ ἡ περισσοὺς τὴν
ἐκάλει εἰς ἀγῶνας, συνήγαγεν ἕνα ἄγριον θηρίον, ποὺ ἦτο
οὗτος δικαστής. Ὁ ἡπροσέφερε τὴν τὴν τέχνησιν αὐτοῦ. Ἐπει-
δὴ εἶδε τὸ ἀκλόνητον φρόνημά του καὶ ὅτι δὲν ἦτο δουπὴν
μετ' ἡν δύνανται τῶν βασανιστηρίων νὰ παραύσῃ τὴν ἀκλό-
νητον ἀποφασιστικότητά του, τὸν ῥύπτει εἰς κατωτέρωσεις
καὶ ἀναβαλὰς καλῶν αὐτὸν συνεχῶς εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἐ-
ξαιστέλλων πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀντὶ τὸν ἤκουσε καὶ
δὲν ἀπέκοψε τὴν ἰδίαν ἡμέραν τὴν κεφαλὴν του, διὰ νὰ μὴ
κέρη εὐκολώτερον τὸ ἀγώνισμά του ἢ συντομία τῆς τιμωρίας.
Τὸν εἰσήγε καθήμενός εἰς τὸ κριτήριον, τὸν ἐπανεφέρεν
εἰς τὴν φυλακὴν, τοῦ ἀπαρτίσθαι νέας ἐρωτήσεις, τὸν ἠπειλεῖ
μετ' ἡν βασανιστήρια, προσεπάθει νὰ τὸν δολοφονήσῃ μετ' ἡν
κατακαυδὸς λόγους, ἐκρηγοῦσάκει πᾶσαν τέχνην ἐν τῇ προσπα-
θείᾳ του νὰ κλονίσῃ τὴν ἀσάλευτον θεμελίον. Τὸν περιέφερον
ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον ἔτος εἰς πᾶσαν γυνίαν τῆς Κιλικίας καὶ
τὸν ἐξυπετίλινε **Ε** ἡ μάλλον, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἐπαινεῖται
τὸν ἀνεθέκνονεν ἀκμήν περισσοτέραν. Καὶ ὁ μάρτυς ἐδύνατο
ἐν σαρκαίνῃ μετ' ἡν Παῦλον. Ἐχάος γὰρ Θεὸς τῷ θηρατῆρῶν
τῷ ἡμῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν σοφίαν τῆς γνώσεως αὐ-
τοῦ φανεροῦνται δι' ἡμῶν ἐν παντί τῷπῳ (Β' Κορινθ. 2. 14).
Ὅπως ἀκριβὲς τὸ μῦρον, ὅταν παραμυθῇ εἰς ἕνα πόσον, ἀ-
ραιοποιεῖ μετ' ἡν εὐωδίαν του τὸν ὅλον ἐκείνον μόνον, ἐνῷ
διαν μεταφερθεὶς εἰς πολλὰ μέρη γεμίζει τὰ πάντα μετ' ὁσμῶ-
νά του, τὸ αὐτὸ ἀκριβὲς ἐγένετο καὶ μετ' ἡν μάρτυρα τότε.
Τὸν περιέφερον ὡς κάποιον ποὺ πρόκειναι νὰ ἐξυπετίλινε,
προέκυπτεν ὅμως τὸ ἀντίθετον. Μετ' ἡν διαπομύσας ἐκείνην
ἡ ἀγωνιστὴς ἐγένετο ἐνδοξότερος καὶ ὅλους τοὺς κατοικοῦν-
τας τὴν χώραν τῶν Κιλικίων τοὺς ἔκαμεν ἐρρωτάς τῆς ἀρε-
τῆς του. **στ** **Α** Τὴν περιέφερον εἰς ὅλα τὰ μέρη, διὰ νὰ μὴ
πληροφροσθηθῶν μετ' ἡν ἀκοὴν μόνον τοὺς ἀγῶνας του, ἀλλὰ
καὶ τὸν ἴδιον μετ' ἡν ὅλην τὴν στεφανωμένην οἱ θεοὶ. Καὶ
ἔσαν μεγαλότερος ἔκαμε τὰς ἀπολαύσεις, τῶν οἱ διαδοχῶν
τοῦ ὅλοι ἐγένοντο λαμπρότεροι. Ὅσον περισσοτέρον ἐμενέ-
λινε τὰ σκῆματα, ὅσον περισσοτέρον λαμπρὰ παρουσαί-
ετο ἀγῶνισματὶ του. Ὅσον περισσοτέρον ἐπαμύνην τὴν θλί-
ψιν του μετ' ἡν πέρασμα τοῦ χρόνου, τόσον καθίστατο τὴν ὁ-

³ Καὶ ὁ Παῦλος, ὡς γνωστὸν, κατέβη ἀπὸ τὴν Ταρόν τῆς Κι-
λικίας. ἀπετίλει δὲ τὸ ἔθνος αὐτοῦ καὶ μεγάλου πλῆθος.

πονηρίαν του περισσότερον δόκιμον. Καί ὁ χρυσός δὸν περισσότερο κρῖνον μένει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πυρὸς τόσο καθαρότερος γίνεται. **Β** Ὁμοίως τότε καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἁγίου οὐλοῦσας δοκιμαζομένη σὺν τῷ χρόνῳ ἐλάμβανε μεγαλυτέραν λάμψιν καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἔκρινεν ὁ δοκιαστὴς τοῦ πατρὸς περιέφερε τὸν μάρτυρα ὡς κρῖνον ἐναντίον τοῦ Ἰσάου τοῦ δαυτοῦ τοῦ καὶ τοῦ θεοδόλου, ὡς ἔλεγον τῆς σκληρότητος τῶν εἰδωλοποιρῶν, ἀποδείκνυν τῆς εὐσεβείας τῶν Χριστιανῶν, σημείον μέγιστον τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ, προτροπὴν καὶ συμβουλὴν διὰ τοὺς πιστοὺς, ὥστε μὲ προθυμίαν νὰ ἐπαδευκύνουν καρτερίαν εἰς τοὺς ἰδίους ἀγῶνας, καὶ ὡς τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, διδάσκαλον τέλος τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ εἴδους τοῦτου. Διὸ προέβλεπον ὅλους νὰ ἐσοικαθοῦν μὲ τὸν ἰδικόν του ὕμνον καὶ δὲν τοὺς συνεβούλευσε μὲ τὴν φωνὴν του μόνον ἀλλὰ καὶ ἐφαίνετο καὶ μὲ τὰ ἔργα του **Γ** Ἰσχυρότερον σάλπιγγος. Καὶ ὅπως καὶ οὐρα οὐ διαγινώσκονται δοῖσαν Θεοῦ δοκίμῃ καὶ λόγους ἀλλὰ μὲ τὴν λαμπρότητα τοῦ θεάματος παραπέμπουν τὸν θεοπῆν εἰς τὸν θαναστὸν δημιουργόν, ἔτσι ἀκριβὲς καὶ ὁ μάρτυς ἐκείνος δηγγεῖτο τότε τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ἥτο οὐρανὸς καὶ ἐκεῖνος καὶ μέγα πνοὴ πολλὴ λαμπρότερος τοῦτου καὶ βλέπομεν. Διὸ τὰ πλήθη τῶν ἁγίων δὲν ἀνταδευκύνουν τόσο λαμπρὸν τὸν οὐρανόν, ὅπως παρουσίαν ὁλόκληρον τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος τὰ εἶμας τῶν πληγῶν του. Καὶ διὰ τὸ μάρτυς ὅτι τὰ τραύματα τοῦ μάρτυρος εἶναι λαμπρότερα τῶν ἀστέρων καὶ σιλικῶν εἰς τὸν οὐρανόν, προσέειπε. **Δ** Πρὸς τὸν οὐρανὸν λοιπὸν ἐκείνον καὶ τὰ ἅπαντα σπέρφουν τὰ εἰδήματα καὶ ἄνθρωποι καὶ δαίμονες, πρὸς τὰ τραύματα ὅμως τοῦ μάρτυρος μόνον οἱ πιστοὶ σπέρφουν τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνῷ οἱ δαίμονες δὲν τολμοῦν νὰ τὸ ἀντακρύψουν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπισκωπήσει, κύνουν ἀμέσως τὴν ὄρασίν των, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπομείνουν τὴν λάμψιν καὶ ἐκτοξεύεται ἀπὸ αὐτῆς. Δὲν θὰ τὸ θεασάσθαι τοῦτο μόνον ἀπὸ ὅσα συνέβησαν εἰς τὸ παρελθόν ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν συμβαίνοντων ἀκόμη καὶ σήμερον. Λάβε κάποιον διαμαρτυρῶμενον καὶ μοναχὸν καὶ ἀγγελοῦ τὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον, ὅπου φυλάσσονται τὰ λείψανα τοῦ μάρτυρος καὶ θὰ τὸν ἴδῃς νὰ περὶ πρὸς τὸ ὄψιστον καὶ νὰ φείγῃ. Ὡς νὰ πρόκειται νὰ καθίσῃ ἐπὶ ἀνθρώπων, ἔτσι ἀναστῇ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πρόθυρα ἀκόμη, καὶ δὲν τολμᾷ μῆτε τὴν λάμψιν νὰ ἀντικρύσῃ. **Ε** Ἄν λοιπὸν τώρα ἔπειτα ἀπὸ τούτων κρῖνον, δὲν πλέον ἔγινε κρῖνος καὶ ἄφρα, δὲν ἔκρινεν τὴν τέλει νὰ ἀν-

4. Τὸ ὄνομα Ἰωάννης ἔκρινε τοῦτοσημῶν μὲ τὸ ὄνομα ἰερολογίας. Ὡς καὶ ἀρκετὸν εἶναι ἡ φωνὴ τῶν Ἰωάννων εἶναι μυστικὴ.

κράσων πρὸς τὸ μνημὲν τοὺς ὀφθαλμούς, οἷον πρὸς τὰ γυνῆα ὅσα τὸ ἁγίου, ἐκτείνων καὶ τότε, δὲν τὸν ἔβλεπον νὰ θάφεται ὅλος κόκκινος ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ μὲ τὰς πληγὰς του νὰ ἀκτινοβολῇ περισσότερο ἀπὸ ὅτι ὁ ἥλιος μὲ τὰς ἀκτῖνας του, σῶμα ἀλοφάνερον δὲ ἡσθάνθησαν κατὰ πληρὴν καὶ κτηνημένον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐπρόσβην εἰς φυγὴν.

3. Εἶδες πῶς ἀπὸ τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ εἶναι λαμπρότερα καὶ πλέον ὀξυθαύραστα τῶν μαρτύρων τὰ τραύματα καὶ ἔκρινεν μεγαλυτέραν δόξαν. **675 Α** Ὡς γὰρ τοῦτον ὁ ἁγίος εἰς τὸ μέσον καὶ τὸν ἐπὶ γόμφον ἀπὸ παντοῦ ἀπαληψαὶ οὐλοῦντα διαπαντήματα: φῶς διὰ τὸ μελλοντικόν, πῶς ἀπὸ τὸ παρόντα, δόνην δὲ ὅσα ὑπέφερε, ἁγῶνι δι' ὅσα ἐπρόδοκοῦσε. Ὅμοιαι μὲ ἁγία θηρία οἱ δῆμοι, ἀφ' ὧν ἐστάθησαν γόμφου του, τοῦ ἡνοιγῶν τὰς πλευράς, ἐξέκρινεν τὰς σάρκας του, ἀπεγύμνωσαν τὰ ὅσα του καὶ ἐπρωκοφύσαν μέσα εἰς τὸ σπλάγχνον του. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν διερευνοῦσαν τὰ πάντα, δὲν ἠδυνάθησαν νὰ συλῇσιν τὸν θεομαρτύρ τῆς πίστεως. Προκειμένου περὶ τῶν βασιλικῶν θρησουργημάτων, ὅπου φιλοδοξοῦται χρυσὸς καὶ ἔσπερος ἀποτέλεσμα πλοῦτος, μόνον τοὺς πᾶσους νὰ πρηθίσῃ. **Β** πῶς ὅμως μόνον νὰ ἀνοίξῃ καὶ ὁλόκληρος ὁμέως ἐμπρός σου τὸν θεομαρτύρ. Ἀλλὰ ὅσα προκειμένου περὶ τοῦ ἁγίου καὶ τοῦτου καὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐγένετο τὸ ἀντίθετον ἀπέλα. Ἐπρόσβην οἱ δῆμοι τοὺς γόμφους, συνέτριψαν τὸ σπέρνον του καὶ οἷον ἔβλεπον τὸν πλοῦτον καὶ ὑπῆρχε μέσα οἷον ἦσαν εἰς θέαν νὰ τὸν λάθουν. Ἀλλὰ ἐπρόσβην τὸ ὄνομα μὲ τοὺς Σοδομίτας* ἐπρόσβην κοινὴ εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Αὐτοῦ ἀλλὰ δὲν εὗρισκαν τὴν εἰσοδόν. Ἔτσι ἀκριβὲς καὶ αὐτοὶ διερευνοῦσαν εἰς κάθε σημείον τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος, δὲν εἶχον οὖν τὴν δύναμιν νὰ ῥάλουν εἰς τὸ χεῖρ τὸν θεομαρτύρ καὶ νὰ ἀδικήσουν τὸν πλοῦτον τῆς πίστεως. Τέτονον εἶδον εἶναι τὸ καταρρώματα τῆς ψυχῆς τῶν ἁγίων, ἀναφύονται καὶ ἀκατανόητα εἶναι ἀπιστευμένα εἰς τὴν ψυχικὴν γενναιοσύνην ὡς εἰς ἀπιστευθῆσαν τόπον. **Γ** ὅπως ὀφθαλμοὶ τυφλῶν τὰ βλέπουν, οἷον χεῖρα τυφλῶν ἡμπερὸν νὰ ἀρπάξουν, ἀλλὰ καὶ οὕτω τὴν καρδίαν ἂν ἀνοίξουν, ἡ ὁποία καρδία εἶναι ὁ ποταμὸς φῶς τῆς ψυχικῆς ἀνέστης, καὶ ὅτι τὴν κατωκατέσταν εἰς μακρὰ μέση, οἷον καὶ οὐτὸν τὸν ἡρώτην δὲν ἀδικήσαν τὸν

5. Τὸ ποιοτικὸν εἰς τὸ ἴδιον καὶ τῆς γενέσεως. Ὁμοιωμένοι οἱ Σοδομίται ζητοῦν ἀπὸ τὸν Αὐτὸν τοὺς θεοὺς ἀγγέλους, καὶ φασὶν καὶ ἐπειθὲ οὕτως ἐπὶ τὴν νὰ τοὺς παρεθέσθαι, ὡς καὶ νὰ συνερίδωσιν τὴν θύραν. Ἐπειδὴ οὖν ὁμοίως οἱ ἄγγελοι καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ μακρὸν ἰδεσθῶν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Σοδομίτας καὶ περιέβλεπον τὴν θύραν, ἀπέκρινεν φέγοντας νὰ εἰσὼν τὴν θύραν.

πλουτον, ἀλλὰ τὸν κἀμουν καὶ περισσώτερον. Αὐτὰ εἶναι ὁ Θεός, πού κωπικεῖ εἰς τὰς ψυχὰς αὐτὰς καὶ ὁστος πολέμει τὸν Θεὸν εἶναι ὀδυνάτον νὰ νικήσῃ ποτὶ εἶναι ἀναπόφρευκτον νὰ περιελθοῖ καὶ νὰ ἀπέλθῃ νικημένος αἰσχυρός. Διὰ τοῦτο καὶ τότε συνέβαινον τὰ ἀντίθετα τῶν συνηθημένων. Εἰς ἅλας τὰς περιπτώσεις τὰ πράγματα νικαῖν τοὺς λόγους⁶· ἀλλὰ τότε αἱ λόγοι ὑπερίσχυον τῶν πράξεων. Μὲ πῶν γρόπον. **Δ** Προσεκρίξαν αὐτοὶ πῦρ καὶ αἰθέριον καὶ θαλασσοκινήσει. Προσεκρίξαν ἡμῶν, σπρεδωτήρας, μάστιγας, ἐξέσκιζαν ὁλόγυρα τὰς πνευράς καὶ ἐκείνος τοῦ ὑπόφερων ἔμενον ἀλόγητος. Ἐκεῖνος ἀμύλια μόνον, ἄφηγε λεπτήν φωτὴν καὶ ὁ λόγος ἐνίσχυε τὰ ἔργα. Ἀνεστήδα ἡ ἀγία φωνὴ ἀπὸ τῆς μαρτυρικῆς σόφιας καὶ ἔφερε μαζὶ, τῆς φῶς λαμπρότερον ἀπὸ τὴν ἡλιωκὴν ἀκτινοβολίαν. Ἀτέτῃ ἡ δύναμις τοῦ φωτός εἶναι τῆς δυνάμεως ἀπὸ τὸν οὐρανὸν πρὸς τὴν γῆν. Ἡ μᾶλλον οὐτε αὐτὴν δὲν δύναται νὰ τὴν διανύσῃ ἄλλω ὅταν παρεμβληθῇ ὑπὸ στέγη ἢ ἕως τοῦτος ἢ ἕως νεφὸς ἢ ἄλλο οὐρανόσηπε σώμα ἢ φορὰ τῆς πρὸς τὰ ἑμφορὰ ἀποκλείεται καὶ ἀνακόπτεται μὲ τὴν ἐμπόδισιν αὐτὰ. **Β** Ἡ φωνὴ δικῆς τοῦ μάρτυρος ἐξακουσθεῖσα ἀπὸ τὴν ἁγίαν γλῶσσαν του ἐφθασεν εἰς τὸν οὐρανόν. Εἰσπλάσεν εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ. τὴν εἶδον οἱ ἄγγελοι καὶ καταμέτρησαν, οἱ ἀρχάγγελος καὶ τῆς ἡνωσάν δρόμον. Τὰ λευκοῦσι καὶ αἱ ἄλλαι συνήμας τὴν ὑδῆγησαν εἰς τὸ δῶμα καὶ δὲν ἀπεμακρόνησαν πορὰ μόνον ἀπὸ τὴν ἔφεσαν πλησίον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου. **Ε** **Α** Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν φωνὴν αὐτὴν. ὅταν εἶδεν ὁ δικαστὴς του, διὰ τὴν πάντως αἰετ μηχανοῦσθι ματαίως καὶ ὀδύνας καὶ θὰ πρὸς κέντρο λακτίζει⁷ καὶ κοινὴ ὁδόμενται. τὴν κἀμνει βαδίζει ἐπὶ γέλοις ποτὶ τὴν φανεράν διταν καὶ ἐξάγει τὸν μάρτυρα ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν διότι θεώσατο ὁ θάνατος τῶν μαρτύρων ἀποτελεῖ φανεράν ἔπαιον τῶν δεινῶν των καὶ λαμπρὴν νίκην τῶν φρονιμένων. Προέκε τῶσα οὐ πῶς ἐμπικνεῖσθαι τὸν τρόπον τῆς τελευταίας τοῦ πρόπον σκληρὴν καὶ ὀδυνηρὴν ἱκανὴν ἡμῶν νὰ ἀποκαλυφθῇ καὶ ἐκείνοι τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἀνδορίαν τοῦ μάρτυρος. Ποῦς ἦτο λεπτὴν ὁ τρίτος τῆς ταπεινότητος. Ἐφροσ σάκκων καὶ ἀφορὰ τὸν ἐγγύσιον με ἄμμιον. **Β** Ἐσπασεν μέσα σκαρπῶν, ὁφεις, ἐκίβνας καὶ ἐπτετὰ μαζὶ μὲ αὐτὰ ἔτριψε καὶ τὸν ἄγων καὶ ἐπέταξε τὸν σάκκον εἰς τὸ πέλαι-

⁶ Ἡ ἀνέκδοτος ἡ παλαιὰ ἐκδοὺς καὶ ὁ κώδικας μεταφῶρ ἔχουν καὶ λόγους καὶ ἡ προτίμια καὶ ἀποκρίματα εἰς τὸ ἔργον ἀνταρῶντα ἐστὶν μὲ ἕνα πρῶτον ἕνα ἀποκρίματα. ἡ κωπικὴ τὸν ἄγων καὶ ὁ ἀντιστοιχῶν ἡμῶν λεπτὴ φωνὴ εἶναι ἡ πρῶτη ὁδὸς καὶ τὸ μάρτυρος.

⁷ Παρομοιωθὲν ἐκ τῆς ἀνέκδοτος καὶ ὁ κώδικας ἀνταρῶντα ἐστὶν ἕνα πρῶτον ἕνα ἀποκρίματα. ἡ κωπικὴ τὸν ἄγων καὶ ὁ ἀντιστοιχῶν ἡμῶν λεπτὴ φωνὴ εἶναι ἡ πρῶτη ὁδὸς καὶ τὸ μάρτυρος.

νας. Καὶ εὐρέθη ὁ μάρτυς μαζὶ μὲ θηρία καὶ ἐκλεῖστο καὶ πόλιν μὲ θηρία δικαίως ἀνθρώπος. Εἶπα ἀπὸ τὸν, διὰ νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν παλαιὰν ιστορίαν τὴν σκεπτικὴν μὲ τὸν Δανιὴλ. Ἐκείνον τὸν ἐκλεῖστον εἰς λάκκον τοῦτον τὸν θάλαμον εἰς τὸ σάκι ἐκείνῳ τότε ἔθεσαν πέτρων ἐπὶ τῶν τοῦ, ὁ δικαστὴς αὐτοῦ ἔγραψε τὸν σάκκον περιόριζαν περισσώτερον τὴν φιλικὴν τοῦ δικαίου. Τὰ θηρία ἡμῶν σάκκον πόντιον τὰ σώματα τῶν ἁγίων πρὸς ἐντροπὴν καὶ ἐλεγκτὸν ἐκείνων τοῦ ἐντροπῆσαν μὲ τὸν λόγον καὶ ἔμελλαν μὲν τῆς ἡμῶν νὰ εἶναι ἄνθρωποι. **Σ** μὲ τὴν υπερβολὴν ἡμῶν τῆς θρησκείας τῶν σκεπτικῶν τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων. Τέτοιοι ἦτο καὶ ὁ ἐν λόγῳ τῶν. Καὶ ἦτο εὐκαταῖα νὰ παρακολούθῃ πᾶντες ὅσα θαύματα. μικρότερον ἀπὸ τὸ σκεπτικὸν μὲ τὸν Δανιὴλ. Ὅπως ὁ ἡλὸς ἐθαύμαζαν οἱ βασιλεῖς τὸν Δανιὴλ ὅταν τὸν εἶδον νὰ ἀναστῇ ἀπὸ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς ἡμέρας, αὐτοὺς ἐθαύμαζαν καὶ οἱ ἄγγελοι βλέποντες τὴν ψυχὴν τοῦ Ἰουλιανῶν νὰ ἀναστῇ ἀπὸ τὸν σάκκον καὶ τὸ κυρτὸν εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ Δανιὴλ κατεπάλασε καὶ ἐνίκησε ὅσοι λέοντες, ἀλλὰ αἰσθητοῦς ὁ μάρτυς κατεπάλασε καὶ ἐνίκησε ἕνα λέοντα ἀλλὰ νοσητὸν. Διότι ὁ ἐκθρῶς μας διάβολος λέγει, ποιῶντες εἰς λέων ὑπομένοντες καὶ ζητῶν τὴν καταστροφὴν. **Δ** Ἐνασθῇ ἡμῶν ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν τοῦ μάρτυρος καὶ δὲν τὸν κατέπε. Διότι ὁ μάρτυς εἶχε πετάξει πέτρα τὸ δηλητήριον καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐφροσθῇ αὐτὸς λέοντα αὐτὸν τὸν θυμὸν τῶν θηρίων.

⁸ Θέλουτε νὰ σὲς ἀναφῶν καὶ μίαν ἄλλην παλαιὰν ιστορίαν, ὅταν ὑπάρχουν πάλιν δικαίως καὶ θηρία. Ἐνθυμηθῇ τὴν κατακλυσθὴν τοῦ ἔργου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Νῦε καὶ τὴν κατὰ τὸν Νῦε εἰσπλάσθαι εἰς τὴν καθύπευκτον ἀνθρώπου καὶ ἐξῆλθεν ἀνθρώπος, ὁ Ἰουλιανὸς δικῆς εἰσπλάσθαι ἀνθρώπου καὶ ἐξῆλθεν ἀνθρώπος. Ἐκεῖνος εἰσπλάσθαι ἀπὸ τῆς γῆς καὶ εἰς τὴν γῆν πάλιν ἐξῆλθεν. Ὁ μάρτυς εἰσπλάσθαι ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸ σάκι καὶ ἀπὸ τῶν σάκκων ἐξῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν. Τὸν ἐδέσθη τὸ πέλαιον καὶ νὰ τὸν πᾶν ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν ἀπομακρόνησθαι. Καὶ μετὰ τὸ στεφάνωμα ἐπὶ τῶν ἡμῶν τὴν ἀγίαν αὐτὴν καθύπευκτον τὸ σώμα τοῦ μάρτυρος. Τὴν καθύπευκτον αὐτὴν ἔκομην πρὸς σήμερον εἰς τὰς κεφαλὰς μας καὶ εἶναι θρησκείας ἀπὸ τῆς γῆς. Διότι ὁ Θεὸς ἐμαρτύρησεν μαζὶ μας τοὺς μάρτυρας. Εἰσπλάσθαι ὁ Θεὸς ἐκ τῶν καὶ εἰσπλάσθαι εἰς ἡμῶν τὰ σάκι κατὰ κάποιον τρόπον διὰ νὰ ἔχωμεν τὸ ἴσα ὅσοι τὴν παντοφάνην ὑπὸ τὴν ἀρετὴν. **Ε** **Α** Ὅταν δηλαδὴ κάποιος ἀνταρῶντα τὸ αἰσθητὸν ἀπὸ τῶν ἀνταρῶντα τὴν ἀρετὴν, διὰ τὸ ἄδω, τὸν θυμὸν, ἀκόμα καὶ εἶναι ὁ εὐδὲς ὁδὸς.

προξενθῶν ἐπίφρακα, ἀλλά, μαρτυροῦντες, ὅταν ὑποστησῇς ὅτι δὲν ἐπαφες ἀσχημὶ δαὶ ὁ θεὸς αὐτὸς μάρτυς καὶ ἀπὸ αὐτοῦ πάλιν θά ἀντιλήσῃ ἀρετὴν καὶ ἀγαθὸν Εἶδες ὅπως εἶναι οἱ καρποὶ τῶν ριζῶν αὐτῶν, Πόσον εἶναι ἀσύλλητος, πόσον πνευματικαί, πόσον ἐγγίζουσιν αὐτὴν τὴν ψυχὴν, Δὲν οὐ ἐμποδίζω νὰ μεταβῇ εἰς τὸ πρόσθετον οὐ ἐμποδίζω δι' αὐτῶν μόνον διὰ τοῦτον λόγον, Διὰ νὰ μὴ ἐπαυρῇ ἡ εὐχαρίστησις καὶ ὁδοῖν διὰ νὰ εἶναι ἡ ἀπόλαυσις σοὶ καθαρά καὶ νὰ μὴ τὴν θολώσῃ ἡ καταδίκη, ἔβλεπον δυνάτον μόνον ἄλλην ἡμέραν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ὑπολαύσῃ καὶ τὴν ἡμερταὶν νὰ ἀπαυρῇ, Ἐν ὅμως θέλῃ καὶ τώρα νὰ ἀπολαύσῃ εὐχαρίστησιν, ὑπάρχει τίποτε περισσώτερον τοῦτον ἀπὸ τὴν συνέντησιν αὐτὴν καὶ πλεονεξίασιν ἀπὸ τὸ πνευματικὸν θέατρον ἀπὸ τὸ ἴδιον σοὶ μέλλῃ ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν τῶν ἀδελφῶν σου. Δ' Ἀλλὰ μήπως ἐπιθυμῇς νὰ λάβῃς μέρος καὶ εἰς τὴν πρῶτην, Σοὶ ἐπιτρέπεται ἔδω μετὰ τῇ διαίτησιν τῆς συναναστροφῆς πληρῶν τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀπὸ τὴν σκεπὴν μέλει εἰς τὴν ἀμνησίαν νὰ σιμῶσιν πρῶτην, νὰ διοικῇ ἀνὰ πρῶτον εἰς τὸ σωματι, ἀλλὰ καὶ τὴν συνείδησιν σοὶ νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ καταδίκης, Διὰ τὸ μάρτυς, ἐπειδὴ θά εἶναι ὁρατός ἀπὸ πάντων καὶ θά εἶναι ὁ θεὸς πλησίον καὶ θά παρίσταται εἰς αὐτὴν τὴν πρῶτην, Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εὐκαρίστησις νὰ μετατραπῇ εἰς ἀμαρτίαν, ἀλλὰ σὺν πειθαρχίᾳ ἡ ἀρετὴ πατὴρ, ποὺ τὸν βλέπωμε μὲ τοὺς ἀρθαίλους τῆς ἡσυχίας, κατασπινόμεναι τὸν γλῶττα περιστρέφει τὰς ἡδονὰς τὰς ἁγίας, Ἐ κατακαίει ὅλα τὰ σωματικά τῆς σαρκὸς, νὰ ὅπως ἐκεῖ δὲν εἶναι δυνάτον νὰ διαφυγῇ κανεὶς, Διὰ τὸ διότι σὺν τῇ πλημμελίᾳ σου, τὸ πρόσθετον χαρὰ ἀνδρῶν, Καὶ τὸ θεῶμα αὐτὸ συχνὰ καὶ ἕκαστον πρὸς θέλει νὰ συγκρατηθῇ τὸν παρῶντα, παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ, νὰ μνησθῇ τὴν ὁσσημίαν αὐτῆς. ⁶⁷⁹ Α' Πολὺ περισσώτερον, ὅταν εἶναι παρὼν εἰς τὸ μέρος καὶ ὁ θεὸς ἀπὸ δυνάμει εἶναι παρὼν καὶ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τὰ πορνικὰ ἄρματα, τὸν ἀσχημὸς λόγους, τὴν δαιμονικὴν πορνείαν, Σὺ ὅμως ἔχεις ἀποκρηθῇ αὐτὴν τὴν πορνείαν καὶ ἔχεις συνταθῇ μὲ τοὺς λατρευτὰς τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁπλοὶν ἔγινες θεὸς τῶν μερῶν μαρτυρίων, Ἐνθυμίσει λατρεῖν τοὺς λόγους ἐκείνου, καὶ τὴν συγκρατῶν καὶ ἀποφυγεῖ τὴν παράβασιν

5. Ἐπειθὺν νὰ ἀπεφηνῶ καὶ πρὸς ἐκείνους ποὺ εἶναι

⁹ Πόσον γινώσκῃ εἰς θεὸν καὶ προσηλὸς ἡ εὐαγγελικὴ ἀλήθεια καὶ ἀπὸ προσωπικῆς ἡμετέρας καὶ ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ χριστιανισμοῦ Παλαιολόγου, καὶ πῶς τὸ ἔργον τοῦ ἀποστόλου καὶ κατέστη εἰς τὴν μέσην αὐτὴ διασχίζου τὸν εἶδος, Σοὶ πρῶτα εἰς τὸν τῶν θεῶν, Ἐκείνους καὶ ὁ θεός

παρόντες, ἀλλὰ δὲν ἀνακαρῶ διὰ τὸ πρόσθετον καὶ νὰ ἐπηρεασθῇ εἰς τὰ κέρια τῶν τῶν σωτηρίαν ἐκείνων, Διότι καὶ ὁ λατρεὺς ποὺ εἰσέρχεται εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ ἀλλοῦ λόγου ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ἀδελφόν, Τὰ σχετικά μὲ τὰ φάρμακα, ἢν διακονοῦ καὶ τὴν ἄλλην περιθαλψὴν ἢ καλεῖ τὸν συνγενεῖς καὶ δίδει εἰς αὐτοὺς τὰς παραγγελίας τοῦ, θέλει τὸν λῆγον, Διότι ὁ ἀδελφὸς δὲν δέχεται τὰς ἀγγελίας μὲ προσοχήν, ἐνθὺ ὁ γίγνεται προσέχει εἰς τοὺς λόγους μὲ πολλὴν προθυμίαν, Διὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω καὶ πρὸς σὺς, Ἀς καταλάβωμεν σβῆρον, ἐγκαιρῶς τὰς πύλας, δι' ἀποκρίνουμεν τὴν εὐχὴν καὶ οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἄνδρας, αἱ νὰ νῶκεν τὰς γυναῖκας δι' ἀποκρίνουμεν ἀπὸ τὸ ὑποζύγιον, Ἀς τοὺς ἐπαναφύρουμεν ἔδω καὶ μὴ μὰς καταλάβῃ ἐντροπή, Δὲν ὑπάρχει ἐντροπή, ὅπου πρῶτα περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀδελφοῦ, Ἐν δὲν ἐνιφάντωνται ἐκείνοι νὰ μετακίνησιν εἰς τὴν παρῶντα σκεπὴν, Ὁ πολὺ περισσώτερον δὲν πρέπει νὰ ἐντριπταθῇ ἡμεῖς, προσέθετον νὰ τοὺς ἐπαναφύρουμεν εἰς τὴν παρὼν αὐτὴν πανήγυριν, Ὅταν πρῶτα περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀδελφοῦ, δι' ἀποκρίνουμεν τιποτέ, Ἀν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε δι' ἡμᾶς, πρῶτα νὰ ὑπομείνωμεν τὰ πάντα ἡμεῖς διὰ τὸν θάνατον τοῦ, Ἀν σοὺ καταφέρουν κτηνὴματα, ἢν σοὺ ἀποκρίνουν φόνους, συγκρατῶν καὶ μὴ παραστήθῃ, Ἐκείνους τοὺς ἐπαναφύρουμεν πληρῶν τοῦ ἁγίου μάρτυρος, Καὶ ἂν συσταθῇ δικαστήριον ἀπὸ τοὺς παρῶντας, δι' ἀποκρίνουν ὅσοι ἐπιθυμοῦν, Τὸν ἀδελφόν μου, εἰπέ θέλω νὰ σοὺς βλέπω φυγὴν νὰ κένεται καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὸν ἀδελφόν, Ὅπως θέλει δι' ἀποκρίνεται, ὅπως θέλει δι' ἀποκρίνεται, Ὁ ἀλλὰ κανεὶς δὲν θά καταγγεῖλῃ, θά ἐπαναφύρουν μὲλλον δὲν καὶ θά ἐπιδιοκίμουν, Διότι οὕτε χάριν χρημάτων οὐδὲ ἀπὸ προσωπικῶν μῶς ἐκείνους, οὕτε διὰ κανὲν ἄλλο ἔσθαι τὸν πράγμα φιλανθρωπία καὶ μὴ καὶ ἀλλὰ χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀδελφοῦ μου, Πόσον δὲν θά τὸ ἐπιδιοκίμουν οὐ καὶ δὲν θά τὸ θεωρήσῃ, Ἐνθὺ δὲν εἴδαμε καμμίαν σχέσιν λόγῳ συγγενείας κατὰ σάρκα, ἢ πνευματικῇ συγγένειαν, μὰς ἔχουμε μὲλλον φιλανθρωπίας ἀπὸ πατέρα, Ἐν θέλετε, δι' ἀποκρίνουν καὶ μοι καὶ τὸν μόνον δι' ἀποκρίνεται θεοῦ καὶ νὰ εἴθῃ καὶ νὰ σώσῃ τοὺς ἀδελφούς, Ἀς τὸν ὁρθώσωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θά φανθῶν τὴν παρουσίαν τοῦ, θά σὺ καθίσθῃ τὰς παρακλήσεις καὶ τὰς ἱκεσίας τοῦ, διότι δὲν ἐντρέπεται ἀκούει καὶ νὰ παρακαλέσῃ, Ἐν ὁ Κύριος τοῦ ὁ πνεύματος παρακαλῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, Ὅσον Χριστοῦ προσέθετον λέγει ὁ Παῦλος εἰς τὸ θεῶν πρῶτον καὶ ὅσοι δι' ἡμῶν καταλάττει τῇ θεῶν, (Β' Κορ. 5, 20) Πολὺ περισσώτερον θά τὸ χάρις τοῦ ὁ θεός, Ἐν μόνον

τὸν λυπεῖ, ἡ ἰδέα μας ἀπώλετα καὶ πάλιν ἐνα τὸν εὐφραίνει ἡ ἰδέα μας σωτηρία καὶ διὰ τοῦτο τίποτε δεν θὰ ἀρῇται ποὺ νὰ μὴ τὸ πρῶτον δι' αὐτὴν. Ἄς μὴ ἐντραποδῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς καὶ ἄς πρὶ τοῦ θεωρησάμεν περὶ τὸν. Ἄν οἱ κυνηγοὶ διαβάζουν κρημνοὺς, καὶ ὄρη καὶ θάλασσα καὶ κάθε ἀπ᾽ ἑνὸς μέρους ἐπιθυμοῦντες νὰ κυνηγήσουν εἴτε λυγρὸν ἄετο ἢ εἴτε ζαρικόδι εἴτε κάτι ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ εἴτε συχνὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἀγρίας ἀρνέας, οὐ ἐνῶ πρόκειται διὰ ἐνα ἀσχηματὸν ἀγρίον, ἀλλὰ πνευματικὸν ἀδελφὸν νὰ ἐπαναστρέψῃ ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν χάριν τοῦ ἀποστόλου ἀπέθανεν ὁ Χριστὸς καὶ ἐν ᾧ δεν πρόκειται νὰ περάσῃ ἕρη καὶ κορυφὴς ἀλλὰ τὴν πόλιν μόνον νὰ ὁ αἶψα ἐπιστοχαστοὶ καὶ κοκκινοὶ, Πᾶσαν συγκύνησιν, εἴτε μοι θὰ ἔσῃς, Ἀδὲν ἄκουεῖς κάποιον σοφὸν ποὺ προτρέπει καὶ λέγει «Ἔστιν ἀσκήνη ἐπὶ τοῦτο ἀμαρτίν» (Εἰκελ 4, 25) Φοβεῖσαι μὴπως σὲ καταγγέλλῃ κανεὶς. Νὰ ἐπαρρήσῃ τὴν κατηγορίαν εἰς ἐμὲ ποι σὲ προτρέψω. Νὰ εὐτίς ἐπὶ ἐπὶ παρηγγεῖλαι ὁ διδάσκαλος.¹³ Εἶμαι ἑταῖρος ἐγὼ νὰ ἀντιστοιχῶ τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ἀναλάβω τὴν ἐκδοκίμη. Β Τὸ ὁρθὸν διμῶς εἶναι διὰ ὅτε ἐμὲ ὅτε σὲ δεν θὰ καταγγέλλῃ κανεὶς, ἀκόρη καὶ ἐν εἶναι λίαν ἀναισθητοί, θὰ ἐπιδοκιμάσουν ὅλοι καὶ θὰ μὲς θαυμάσουν ἐξ αἰτίας τῆς φροντίδος καὶ ἐπιδοκιμασίαν, ἐκ μόνον οἱ καὶ τοικοῦντες εἰς τὴν παρτίδα μας ἀλλὰ καὶ οἱ ζῶντες εἰς τὰς γειτονικάς πόλεις διότι ὅσον μακριὰ εἶναι μετὰς μας ἢ μακριὰ τῆς ἀγάτης, ὅσον μέγας ὁ ζήλος τῆς φυλοκατοχής. Ἀλλὰ διαπρὶ λέγει οἱ ἄνθρωποι, Θὰ μὲς ἐπιδοκιμάσῃ ὁ Θεὸς ὁ Δεσπότης τῶν ἀγγέλων. Γνωρίζοντες λοιπὸν τὴν ἀμοιβήν, ἃς μὴ περιφρονῶμεν τὸ κυνήγιον καὶ ἃς μὴ ἐπὶ ἐλθόμεν ἀβροῖον μόνον καθεὶς ἃς ἔχη μαζὶ τὸν τὴν λείαν τοι καὶ ἃς γυρίσῃ εἴτα Ἄν τὸν προσφάσῃς μόνον τὴν ὥρον κατὰ τὴν ἀποστολὴν ἐξερκόμενοι ἀπὸ τοῦ σπυρμιτῆται εἰς τὸν δρόμον καὶ τὸν μεταποσῇς νὰ βοδίσῃ ἐδῶ δεν θὰ υπέρβῃ καμμία δυσκολία. C Ὅλα εἶναι περὶ τὴν ὁ κορυφὴ καὶ ἐσπένος θὰ σὲ ἀναγνωρίσῃ πολλὰν χάριν καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι θὰ σὲ ἐπαινεύουν καὶ θὰ σὲ θαυμάσουν. Καὶ τὸ σπυρμιτῆται ὅλον ὁ Δεσπότης τῶν αἰώνων θὰ σὲ ἀποδοσῇ πολλὰν ἀμοιβήν καὶ θὰ πολλαπλασιάσῃ τὸ κέρδος καὶ τὸν ἐπαινον. Κατανοοῦντες λοιπὸν τὸ κέρδος ποὺ ἔχουμεν ἐδῶ διὰ τῆς ἀποδομῆς ὅλοι πρὸ τῆς πόλεως. Ἄς οἱ ἀλλάθωμεν τοὺς ἀδελφούς μας καὶ ἃς τὸν ἐπαναστρέψωμεν ἐδῶ, διὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἐλθῇ τὸ ἱερὸν θέλημα μας καὶ ἡ πανηγυρικὴ μας συγκέντρωσις ὡλοκληρηθῇ.

¹³ Ὅταν λέγεται καὶ ἀσχηματὸν ἐκδοκίμη, ὁ μαθητὴς ἀπὸ τὸν ἐπὶ μας διὰ ὁμοίαν.

μὲν καὶ εἶται χάριν τοῦ ζήλου μας τοῦτο νὰ μὲς δεχθῇ ὁ ἅγιος Χριστὸς. D εἰς τὰς αἰωνίους κατοικίας μετὰ πολλὴν παρηγορίαν. Αὐτὴν μακάρι νὰ ἐπιδοκιμασῇ ὅλοι μας μετὰ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ἀποστόλου καὶ μετὰ τοῦ ἀποστόλου ἃς εἶναι ἡ δόξα εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ ὅλον καὶ ὅμοιον Πνεῦμα, καὶ ταῦτα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

3 ΕΓΚΩΜΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΑΡΤΥΡΑ ΒΑΡΛΑΑΜ

441 Α Μὴς συνακάλεσεν εἰς τὴν ἰσράην αὐτὴν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν ὁ κακὸς Βαρλαάμ, διὰ τὸ νὰ τὸν ἐπαινέσωμεν ἄλλω διὰ τὸ τὸν ζηλέτωμεν. Ὅσα διὰ τὸ νὰ γίνωμεν ἁμαρτωτοὶ τὸν ἐπαινοῦμεν τοῦ ἀλλὰ μνηστὴ τὸν καταπορεύμετον τοῦ εἰς τὸ ζητήματα τοῦ κόσμου τοῦτου ποτὲ δὲν θὰ ἤθελον δεῖν καταλαμβάνουσι μεγάλα ἀδικήματα νὰ ἴδωσι καὶ ἄλλους μετάνους τῆς προκαθορίας τῶν. Διὸς ἐκεῖ ὁ φθόνος καὶ ἡ ζήλεια διακόπτουν τὴν ἀγάπην. Δὲν γίνεται ἕπον ὅπου κυριαρχεῖ τὸ πνεῦμα ἀλλὰ τὸ ἐντελὲς ἀντίθετον. Τότε δηλαδὴ κατ' ἐξοκὴν εὐκαριστοῦνται οἱ μάρτυρες, ὅταν ἴδωσι ὅτι οἱ φόν-δουλοὶ τῶν ἐφθασιν εἰς τὴν ὀπλοῦσιν τῶν ἰδίων μὲ αἰετοὺς ἀναθῶν. Β. Ὡστε δι' ἑλπί καίτοι καὶ νὰ ἐπαινεῖται τοὺς μάρτυρας, διὰ μνηστὴ τοὺς μάρτυρας. Ἄν θέλῃ κάποιος νὰ ἐγκαταστήσῃ τοὺς ἀδελφούς τῆς εὐσεβείας διὰ γεμίσει ἐπὶ ζῆλον διὰ τὸν ἀγῶνα ἐκείνου. Τούτο θὰ προκαλέσῃ εἰς τοὺς μάρτυρας ἡδονὴν ὅχι μικρότερον ἀπὸ δ, π. τὸ ἴδιον τῶν κατορθώματα. Καὶ διὰ τὸ μάθησιν ὅτι τότε κατ' ἐξοκὴν λαμβάνουσι αἰσθησὶν τῶν ἰδίων τῶν ἀνοσίων ὅταν δηλαδὴ μὴς ἴδωσι νὰ εἰμεθα ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ διὰ τὸ πρῶτον τοῦτο τὸ θεωρεῖν ὡς τὴν ὑπὲρ-οπὴν τῆμιν πρὸς αὐτούς. ἄκουσε τοὺς λόγους τοῦ Παύλου.

1. Ἐγνώμον διὰ τὸν ἅγιον Βαρλαάμ ἔγραψε καὶ ὁ μέγας Βασίλειος Καππάδοκιος καὶ ἔζη εἰς αὐτὴν τέρων εἰς προεδοχίαν ἡλικίαν καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, ὅποτε ποιητὴν διὰ χριστιανῶν. Ὁμιλοῦντος τὴν πίστιν τὸν ἐνέκτισον τὸν δικαιοῦν τοῦ καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὑπέδειλνεν εἰς δοκιμασίαν. πληγνόμενος αὐτοῦ μὴ δοῦναι καὶ ἀποστρέφοντες τοὺς θυμὸν νὰ τὸν ἀπογένοιεν νὰ ἀπείλῃ τὴν χεῖρα τοῦ παλάστου νὰ τὸν πρὸς αὐτὸν ἔπειθον. ἔπειθον αὐτὸν καὶ ἡ ἀνταρσία τῆς χεῖρας καὶ ἡ πείρα τοῦ λαοῦ ἀποστρέφοντες αὐτοὺς μετὰ θάρρους πρὸς τὸν θυμὸν καὶ ἐπιείκους τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς πυρὸς ὑπὸ τὴν δεινότητα τοῦ ἀντιπάλου, μέχρις οὗ ἔταξε ναυτὸς. Ἡ μνήμη τοῦ ταῦτα τὴν 28ην Νοεμβρίου. Ὁ ποιητὴς ὅμως ἰσχυρὰ τὸν χριστιανιστὴν Βαρλαάμ τοῦ νέου τοῦ μάρτυρος.

Ὁν λειανόν. Βαρλαάμ, τὸ πῦρ φέρων
ἐδυσμον ἀφ' ἡ, ἀδικητὴν ἔσθλιν.

«Νῦν ζῶμεν, ἐν ἡμέρᾳ στήκατε ἐν Κερύρ (Α' Θεο 3, 8). Πῶς ἀπὸ αὐτῶν καὶ ὁ Μωϋσῆς ἔλεγε πρὸς τὸν Θεόν. «Εἰ μὲν ἄρα αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν, ἄρα εἰ δὲ μὴ, κενὸν ἐξώλεον ἐκ τῆς οὐδοῦς ἢς ἔγραψας» (Ἔξ. 32, 31-32). Δὲν εἰσθάνομαι τὴν οὐρανίαν τῆμιν ἐξ αἰτίας τῆς δυστυχίας τοῦτου, θελεῖ νὰ εἰπῇ. C Τὸ πλῆρωμα τῶν πιστῶν εἶναι τὸ παρόντων τοῦ σώματος. Τὶ τὸ ἔρεος λατρεῖν νὰ σταθάνεται ἡ καρδιὰ τὴν στήμιν πρὸς τὰ πόδια τῶν μαρτυρῶν. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν ἀντιπείναι κάποιον νὰ μνηστὴ τοὺς μάρτυρας τῶρα. Ἀφοῦ θεοβίως δὲν εἶναι περίοδος ἀναμνήσεως. Τὸ γνωρίζω καὶ ἡμεῖς θεοβίως δὲν εἶναι περίοδος διακρίσεως, εἶναι ὅμως περίοδος μαρτυρίου. Δὲν εἶναι περίοδος τέτοιων ἀγώνων, εἶναι ὅμως περίοδος στεφάνου. Δὲν μὴς καταδικάζουν οἱ ἄνθρωποι ἀλλὰ μὴς καταδικάζουν οἱ δαίμονες. Δὲν μὴς κυνηγᾷ ὁ τύμνος ἀλλὰ μὴς κυνηγᾷ ὁ διάβολος, χειρότερος ἀπὸ ἄλλους τοὺς τυράντους. Δὲν βλέπει ἑμπερὸς σου ἀναιμμένα κάρβουνα, βλέπει ὅμως φουντωμένην τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας. Ἐπιδοκίμασαν ἐκεῖνοι τοὺς ἀνθρώπους, ποδοπάτησαν οὐ τὴν φυτὴν τῆς φουεως. D Ἐκεῖνοι ἐπυγμάχουν μὲ τὸ θῆμα, οὐ καλινεγύοντο τὸν θυμὸν τὸ ἀντίπερον καὶ ὅτι ἔσθλιν ἄνθρωποι. Ἐκεῖνοι ὑπεβίβαν μὴς εἰς ἀφαιρέτους πόντους, γίνον σὺ κατὰ τὸν αὐτοῦ καὶ πονηρῶν λογισμῶν, ποὺ ἀναβρίσκον εἰς τὴν καρδίαν σου. Ἐπειθὲν τὰ μνηστὴ τοὺς μάρτυρας. 622 A «Νῦν γὰρ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πόλις πρὸς αἶμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀρχαῖον, πρὸς τὸν ἑβραϊστὴν πρὸς τοὺς κατακράτορας τοῦ κόσμου τοῦτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας». Ἐπειθὲν 6, 12. Ἡ φυσικὴ ἐπιθυμία εἶναι φανταστικὰ φανταστικὰ ἀσέβητος καὶ διηνεκῆς. Εἶναι κύων λυσοσώμενος καὶ μνηστὴς Μυρίας ἐπαθείας τοῦ καὶ ἀνταρσίας, μὴς φορὰς ὅς μὴ πάλιν ἀναμνήν σου καὶ δὲν ἀποκαρτεῖ. Εἶναι ἀδύνατος ἡ φλόξ τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ αὐτὴ, ἡ φλόξ τῆς ἐπιθυμίας, εἶναι χειρότερα. Ποτὲ δὲν ἔκαμεν ἀπεκρίβιν εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρουσίας ζωῆς, ποτὲ δὲν ἔκαμεν ἀναιμνήν διεξάναται ἄγαν συνεχῆς διὰ τὸ νὰ γίνῃ καὶ ὁ στέφανος λαμπρὸς. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος πᾶντοτε μὴς ἀρμαίνον, ἐπειθὲν εἶναι πᾶντοτε κατὰ πόλεμον, ἐπειθὲν ὁ ἀνθρώπος πᾶντοτε ἀγρυπνεῖ. B Θέλεις νὰ μάθῃς ὅτι δὲν καίει ὁ ἀναιμνῶν ἀπὸ τὸ πῦρ ἡ ἐπιθυμία. Ἀκούσε τὸν Σολομῶνα τοῦ τοῦ λέγει. «Προσπάθειαι πᾶς ἀνθρώπου πυρὸς τοῦ δὲ πόδα οὐ κατακαύσει. Οὕτως ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν γυναι-

2. Τοῦτο δὲν ἀποκατεῖ ἀπὸ τὸν στήμιν ὅλμα, διὰ τὸ νὰ μὴ ἀναιμνῶν εἰς τοὺς ἀρμαίνε καὶ νὰ διατελῇ τὴν προσοχὴν τῶν. Ὁ χριστιανὸς ἀρμαίνεται εἰς συνεχὴ δεινότητα ἐκτελέμετος εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τὸν διάβολον.

κα τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ πᾶς ἀπεχόμενος αὐτῆς οὐκ ὀφειλόμην σκεπῆ.³ Βλέπεις ὅτι ἡ φύσις τῆς ἐπιθυμίας συναγωνίζεται πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πυρός. Ὅπως δηλοῦν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐγείνηται τὴν φωνὴν καὶ νὰ μὴ καίῃ, ὁμοίως καὶ τὸ καίτοιμα τῶν ὁρώων προσκαύει κυριαρχοῦν ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ποὺ κατὰ τὴν ἀκολάστως. Ἐ Καὶ οὕτως πῶς εὐφλεκτός ὤλη, ἔτσι καὶ τὰ ὁρώα σκαμπὰ ἀπειλοῦν τοὺς ὀφθαλμούς τῶν δολερῶν. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ παρέκκλινεν εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας ὡς ῥοφήν τὸ καίτοιμα τοῦ κάλλους ἀλλὰ νὰ τὸ περισφίξῃ ἀπὸ παντοῦ καὶ νὰ τὸ κατασφίξῃ με τοὺς εἰσθεσίους λογισμούς νὰ ἀνακατιζώμεν τὴν πυρκαϊὰν πρὸ σοβεί ὁμηρικῆ καὶ νὰ μὴ ἐπαυρόμεν εἰς αὐτὴν νὰ κλονίζῃ τὴν σταθερότητα τῆς διανοίας μας. Ἀλλὰ καὶ κάθε ἡδονὴ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν παθῶν πυρπολεῖ συνήθως τὴν ψυχὴν ἐντυπωσιάζον ἀπὸ ὅ,τι τὸ πῦρ, δὲν θεοδικαί, δὲν ἀγνοεῖται ἀκαίρως σθεναρῶς, μὲ ὑπομονὴν καὶ πίστιν ἐναντίον ἐκείνου τῶν παθῶν. Ὅπως ἀκριβῶς ἔκαμεν μὲ τὸ κῆρι τοῦ καὶ οὐ μακρὸς καὶ γενναῖος ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ Βασιλάου. Ὁ ἐδόξασεν εἰς τὴν θεοφάνειαν τοῦ ὁλοκληρῶν ὄγκου φωταῖς χωρὶς νὰ υποχωρήσῃ εἰς τὸν πόνον ἀλλὰ ἔμεινε περισσύτερον ἀναθῆς ἀπὸ ἀγαλλία. Ἦσαν εἰς θεοδικαί ἄλλος καὶ ὑπέφερε διότι αὐτὸ ποὺ ὀφείλεται τὴν πύρην αὐτοῦ, ἀλλ' ὁδῶς. Ἐνῶ ὅμως ἐπιστοῦσε καὶ ὑπέφερε, παρουσιαζόντες εἰς θεοφάνειαν σὺν συμπεριφορῇ ἀσυνάπτων δυνάμεων.

Ἀλλὰ θὰ ἀνατρέξω εἰς τὴν ὁρκίαν τοῦ μαρτυρίου του διὰ νὰ γίνῃ σαφέστερα ἡ διήγησις μου. Καὶ οὕτως προσέειπε τὴν κακουργίαν τοῦ διαβόλου. Ἄλλους ἐκ τῶν ἀνίων ὠδήγησε εἰς τὰς δοκάρους ἄλλους ἐδριμυνε εἰς ἀβύσσους ποῦ ἐθροῖον περιωκότερον ἀπὸ πῦρ. Ἐ τοῦτον κατεξέσκαψε τὰς πλευρὰς ἐκείνου τοῦ κατεβύθησαν εἰς τὸ πέλαγος ἄλλους παρέδωκεν εἰς τὰ θηρία, ἄλλους ἐδριμυνε εἰς τὴν κόμην τοῦτον ἐξήρθησαν τὰς κλειδασιὰς ἐκείνων ἀφῆρεσε τὸ δέμα, ἐνῶ ἦσαν ἀκόμη ζωντανοί. Κάτω ἀπὸ τὰ αἰματωμένα σώματα ἄλλων ἐποιοθέτησαν θνητοῦ καὶ οἱ σπινθήρες ἐπὶ τῶν ἑσθῶν εἰς τὰς πληγὰς καὶ ἐβάλλον τὰ τραύματα σκληρότερον ἀπὸ κάθε θηρίον. Δι' ἄλλους ἐφευρετικὰ ἄλλα ἀκομή νεωτέρας τιμωρίας. Ὅταν λοιπὸν εἶδον ὅτι τὰς ἐφευρέσεις του νὰ καταγελοῦνται⁴ Α καὶ ὅσους τὰς ὑπέστησαν νὰ γίνωνται οἱ ἀσυνεπῆτοι νικητοὶ τῶν καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἠκολούθησαν εἰς τὰ ἴδια ἀγωνίσματα νὰ γίνωνται ταχυρότερον παραδειγμάτων θάρρους, εἰ κάμνει. Ἐπὶ νῦν νῦν τρόπον

3 Ὁ μάρτυς παρῶν εἰς τὰς μετὰ τὸν καὶ πῦρ, ὁ ὁποῖος πρὸς τὴν κατὰ τὴν ἐκείνου, πάλαι ποτὶς εἶναι, ὁ ὁποῖος πολυποικίλως μὴ τὰς τὰς διαφορὰς ἐκαστοῦ.

Βασανισμοῦ, ὥστε τὸ ἀπροσδόκητον καὶ ἀδύνητος τῆς τιμωρίας νὰ καταβάλλῃ τὸ φρόνημα τοῦ μάρτυρος. Διότι αὐτὸ ποῦ ἤκουσε κάποιος καὶ τὸ ἐστοχάσθη, ἀκόμη καὶ ἂν εἴναι ἀνυπόφορον κατατείνει νὰ γίνῃ εὐκαταφρόνητον, ὅταν ἡ προσδοκία καὶ τὸ κρατὶ εἰς τὴν ψυχὴν σου τὸ ἀπροσδόκητον ἔμεινε, ὁ ὁποῖος καὶ ἂν εἴναι ἐλαφρότατον, εἶναι τὸ πλεον ἐνυπόφορον ἐξ ὅλων.

Ἄς εἶναι λοιπὸν νῦν ὁ ἀγὼν, ὅς εἴναι παρὰ τοῦ ἐπὶ νόησε, διὰ νὰ φράσῃ τὸν ἀθλητὴν τὸ νῦν καὶ παραδίδῃ καὶ νὰ τὸν καταβάλλῃ εὐκολως. Β Τί κάμνει λοιπὸν, Ἐλέγει ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν ἄγων μὲ δεσφά. Διότι καὶ τοῦτο τὸ ἐμχανεῖσθαι ἢ κακουργίαν τοῦ νὰ μὴ χρησιμοποίησιν εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὁρὰς βασανιστήρια, μήτε νὰ ἐπιβάλλῃ τὸς φρενέας τιμωρίας ἀλλὰ νὰ ὁρᾷ ἐκὼν κρῖα καὶ ἀπὸ τὰ μικρότερα. Διότι τὰς διὰ τοῦτο ἂν ἡττηθῶν οἱ ἀγωνισταὶ νὰ εἶναι ἡ ἡττὰ τῶν αἰσῶν, ἐπειδὴ δὲν ἀντεστάθῃσαν ὅτε εἰς τὰ μικρὰ ἂν πάλιν ἀπερραχθῶν εἰς τὰς καὶ νικηθῶν ἐπειδὴ ἡ δυνάμις τῶν θά ἐκ εἰς τὰ μικρότερα ἐξερραθῇ, νὰ γίνωνται εὐδουλοῦν εἰς τὰ μεγαλότερα. Διὰ τοῦτο ἐκτετακτοῦσε τὰ μικρότερα κατ' ὁρὰς διὰ νὰ μὴ ἀποτεκῇ ἡ νίκη εἴτε διὰ. Ἄν τοὺς νικήσῃ ἐκτεκῇ θὰ γένηται διὰ τὸ πάθημα τῶν ἂν δὲν τοὺς νικήσῃ, θὰ τοὺς καταστήσῃ πλεον ἀντιθέτους διὰ τὸ μελλοντικὰ. Ἐ Τὸν ἔλεγε λοιπὸν ἀπὸ τὸ δεσφάτηριον καὶ ἐκείνος ἐξέρκεται ὅπως ὁ γενναῖος ἀθλητὴς εἰς τὴν παλαίστραν ἀποῦ ἐγμυνάσθῃ ἐπὶ πολλὴν χρόνον. Διότι τὸ δεσφάτηριον ἦτο διὰ τὸν μάρτυρα παλαίστρα καὶ ἐκεῖ συμαρταῶν κατὰ μόνον με τὸν Θεόν. Ἐπὶ τοῦτο εἶπε ἀπὸ τῶν ὅλων τῶν ἀγωνισμάτων. Διότι ὅπου ὑπάρχουν τοιοῦτοι εἶδους δεσφά, ἐκεῖ εἶναι πῦρ καὶ ὁ Χριστός. Ἐ ἤρκετο λοιπὸν, ἀποῦ εἶχε γίνῃ ταχυρότερος με τὴν μικρότερον παρουσίαν του εἰς τὸ δεσφάτηριον καὶ ὅταν αὐτὸς ἐξέρκεται ἀποῦ ὁ διαβόλος δι' ἐκείνου ποῦ ὑπηρετοῦν τὴν παρουσίαν του τὸν ἐδῆγησεν εἰς τὸ μέσον, δὲν τὸν προσέβησε εἰς τὸ ζῆλον ὅτε τὸν περιέβαλε με δαίμονες. Διότι τὸν ὠλεῖτε νὰ τὸ ἐπιθυμῇ ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ τὸ ἐκὼν ἀπορῇ πρὸ πολλοῦ. Β Φέρει πολλὸν τοῦ πυροῦ. Ἐν παρὰ τοῦτο καὶ πρωτοφανὲς μυστήριον, ποῦ καὶς ποῦ δὲν εἶχε ἀπορῇ ποῦ ἡδύναται εὐκόλως νὰ προκαλέσῃ τὴν πῦρ του. Ἐπειδὴ τὸν καὶ ὅλων ἦτο νὰ παρασύρῃ μᾶλλον τοὺς ἀγίους ποῦ νὰ τοὺς προξενήσῃ πόνον. Ποῖον ἦτο λοιπὸν τὸ τέκνονισμα. Τὸν

4 Ὁ ὁποῖος ὅλοι νὰ ἐκτετακτοῦ μετὰ ἀδύνητος καὶ ἔτσι, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ὁποῖος καὶ μάρτυρος ποῦ εἶναι ἐκὼν ὁ ἀναστρέφει τὴν κατὰ τὸν ὁποῖος, παρὰ τοῦτο. Ἐ ὁποῖος, δὲν εἶναι καὶ μεταστρέφει τὴν κατὰ τὸν ὁποῖος καὶ μόνον ἔχει ἀπορραχθῇ τὴν κατὰ τὸν καὶ τὸν καὶ

λαγχα τῶν ἀντιπάλων του καὶ ἀφοῦ συνήρῃ τὸ ἔκρος του ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοπαλλήλων κυνηγμάτων, σπρέφεται καὶ ζητεῖ ἄλλο ἔκρος, ἐπειδὴ δὲν ἔσται κορυφαῖα ἀνέστη ἀπὸ τῆς σκαρῆς τῶν ἐκθρόνων, ὁ ἀρκὺς καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ μακαρίου Βαρλαάμ, ἐξεδευσὲ τὸ κέρι μὲ τὸ νὰ συντρέξῃ τὰς φλόγας τῶν δαιμόνων καὶ ἀξιοῦσθε ἄλλαν δεξιὰν χεῖρα, διὰ νὰ ἐπιδεῖξῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γενναϊότητά της.⁷ Μὴ μοῦ ἀντιπένῃς διὰ μίαν μόνον χεῖρα θύλασαι. Σκέψου τοῦτο προηγουμένως. Ὅποιος θύλασσε τὴν χεῖρα θὰ ἔδεικε καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ θὰ ἐξέθετε καὶ τὰς πλευράς καὶ εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὰ θηρία καὶ εἰς τὸ πέλκος καὶ εἰς τὸν κρημνὸν καὶ εἰς τὸν σκυρρὸν καὶ εἰς τὸν τροκὸν καὶ θὰ ἦτο ἔτοιμος δι' ὅλα ἅσα ποτὲ ἠκουσθήσαν βασανιστήρια καὶ θὰ ὑπέμενε τὰ πόνια ἀν' ὅκα εἰς τὴν πράξιν ἀποσβέσσει μετ' ἡμῶν τὴν γνῶσιν. Ὁ δὲν ἀντιπένοντα εἰς φρικτὰς μόνον βασάνους οἱ μάρτυρες, ἀλλ' εἶναι πολλοὶ εἰς καθὲ ἀπειλήν. Διότι δὲν ὀφίλονται τὴν νύκτιν τῶν τυράννων αἰετὶ θέτειν τὰ ὄφθα καὶ τὸ μέτρο τῶν βασανιστηρίων ἐσθέρωνται εἰς τὸν στίβον, διὰ νὰ ὑπομείνουν τόσα μαρτύρια εἰς ὅσα θελήσῃ νὰ τοὺς ὑποβάλῃ ἡ ἀπάνθρωπος καὶ θηριακὴ γυνὴ των. Ἐκτὸς δὲν τὸ κύριον ἀποκόμει εἰς τὸ μεταδῶ καὶ ἀφήσῃ εἰς τὴν μέσην ἀντακλήρωσιν τὴν ἐπαύριον τῶν τυράννων. Ἐκαραίνετο λοιπὸν ἡ σὰρξ καὶ τὸ φρόνημα ἐγένετο προθυμότερον καὶ ὑπερέβηκε εἰς τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ τοὺς ἄνθρωπος λαμπροῦς παριστάμενον ἀπὸ αὐτοῦ. Ὁ ἦναιτις μέγα του πνευματικὸν πῦρ τοῦ αἵ φλόγας του εἶναι μεγαλοπρεπέστερα ἀπὸ τοῦ συνήθους. Διὰ τοῦτο δὲν ἠσθάνετο ἐκείνος τὴν ἐλαττωτικὴν φλόγα, ἐπειδὴ τὸν ἀφλόγας τὸ θαυμάσιον πῦρ τοῦ διδύμου καὶ ἀσπιδίου πῦρ τῆς ἀνάτης τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὰ, ἀγαπῶνι μου, ἂς μὴν τὰ ἀκούωμεν πόνων ἄλλὰ συγχρόνως εἰς τὰ μνηστέα. Ὅτι ἔλεγον ἀπὸ τῶν ἀρκῶν, τὸ ἐπακαλεσθένος καὶ τώρα. Ἄς μὴ θαυμάζεται ὁ μάρτυς τὴν στήλιν αὐτὴν μόνον ἀλλὰ πεποσθάνων καθέως ἐξ ὑμῶν εἰς τὸν οἶκον του, ἂς φέρῃ μαζὶ του τὸν ἄρτον, ἂς τὸν εἰσάγῃ εἰς τὸ σπῆν του ἢ μᾶλλον εἰς τὴν καρδίαν του μετ' ἡμῶν τῶν λειψάνων. Ἐ. Ὑποδέξου τὸν ὡς προσελθόντα καὶ ἐγκατέστησέ τον εἰς τὴν καρδίαν σου, ἐνῷ θὰ εἶπαι τειχισμένον ἑμπερὶς τὸ κέρι. Ὑποδέξου τὸν στεφανηφόρον καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν νοῦν σου. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς αὐ-

⁷ Δὲν εἶπε παρεκλήθησε, ἀλλ' ἡμετέρας κακοτάτας τῆς ἐποχῆς του ὁ ἅγιος Πάννος ὁ Κριτοστόμος, ὅτι, διὰ τὰ συμπεράσματά του ἀπὸ περὶ τὴν πόλιν πρὸς τὰ πράγματα εἶναι ἐνδεὲς νὰ τὸ διαστρέψωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀπὸ ἐνελγῶς σημερινῆς περιήγησης.

ωδηγήσαμεν ποτὲ εἰς τὰς λάρνακας τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ἀπὸ τὸ ἀντικρυμα νὰ δεκθῇτε κάποιαν προτροπὴν ἀπὸς ἀρετὴν καὶ νὰ ὑποδυθῇτε εἰς τὸν ἴδιον ὄμιλον. Καὶ ἡ ἀκοή μόνον ἐνδὲς ἀριστεύσαντος σπράνγει τὸν στρατιώτην, πολλὸ περισσότερο ἡ ὁμῆς καὶ τὸ ἀντάκουσμα καὶ τὸ ἀπακούωμα. *** Ἀ ὕταν εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκαρὴν τοῦ ἡρώος καὶ ἰδῇ τὸ ἔκρος καταιραγμένον, τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐκθροῦ εἰς τὸ ἔδαφος, τὰ λαφύρα ἀνηρτημένα ὑψηλὰ τὸ αἷμα νὰ στάξῃ κυλινδρῶς ἀπὸ τὰ κέρια τοῦ τροπαιοφόρου, παντοῦ νὰ καίγῃται δόρυκα καὶ ἀσπίδες καὶ τόξα καὶ ὅλην τὴν ἄλλαν πανοπλίαν διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς συνεκοντρωθῇμεν ἐδῶ. Ὁ τόφος τῶν μαρτύρων εἶναι στρατιωτικὴ σκηνή. Καὶ ἀν' ἀνοίξῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πίστης, θὰ ἴδῃς τὸν θόρον τῆς ἀσπιδόφυκας νὰ καίεται ἐδῶ, τὸ ἐμβλημα τῆς πίστης, τὴν περικεφαλαίαν τῆς σωτηρίας, τὴν κηνήβια τοῦ ἐσθγγελοῦ, τὴν μάκαρον τοῦ Πνεύματος τὴν ἴδιαν τὴν κεφαλὴν τοῦ διαδόλου πεταγμένην καὶ ὡς ἀπάρρηκτα. Ἐ. Ὅταν ἴδῃς ἀληθεῖς ἄνθρωπον με δαιμόνιον νὰ καίται ὑπὸς πλῆθος τοῦ τόφου τοῦ μάρτυρος καὶ νὰ παραδίδεται αὐτὸν εἰς σπασμούς, τίποτε ἄλλο δὲν ἔλπειτε παρὰ κοιμῆσθαι τὴν κεφαλὴν τοῦ μαρτύρου. Καὶ πόρα ἀκούει εἶναι εἰς τὸ πνεῦμα τῶν στρατιωτῶν τοῦ Χριστοῦ τὰ ὄπλα αὐτὰ καὶ ὅπως οἱ βασιλεῖς θέτουν τοὺς ἡρώας μετὰ τὰ ὄπλα των, ὁμοίως ἐπράξε καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς ἔδωκε μετὰ τῶν ὀπλῶν των διὰ νὰ δεῖξῃ καὶ πρὸ τῆς ἀναστάσεως ὅλην τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἁγίων. Μάθετε λοιπὸν τὴν πνευματικὴν πανοπλίαν των καὶ μετὰ κέρδος μέλισσαν θὰ ἀνακαταστήσῃς ἀπὸ ἐδῶ. Ὁ. Ἐσθες καὶ σὺ, ἀγαπητέ, νὰ διεξάγῃς πολλὴν πόλεμον πρὸς τὸν διάβολον πολλὴν καὶ μεγάλαν καὶ συνεχῇ. Σπράξας τοὺς τρόπους τῆς πάλης, διὰ νὰ κερδίσῃς τὴς νίκας. Περιφρόνησε τὸν πλοῦτον τὰ χρήματα ὅλην τὴν ἄλλην πλάνην τῆς ζωῆς. Μὴ καλῶς ἐσθες δούκας πλοῦτος, κακὸς τοῦ μάρτυρος. ὅκα δούκας ἴσθιν εἰς τὰς ἀπολαύσεις ἀλλὰ δούκας βασανίζονται εἰς τὰς ἐσχάρας. Ὅκα τοὺς παρακαθήμενους εἰς πολυτελεῖς τραπέζας, ἀλλὰ δούκας ἐσθάρησαν εἰς θρόνους λείψαντα. Ὅκα δούκας συγκαλοῦν καθημερινὰς εἰς τὰ λουτρά, ἀλλὰ δούκας εἰσέβησαν εἰς ἀναισθητοὺς καμίνους. Ὅκα δούκας μωρίζουν ἀσώματα ἀλλὰ δούκας ἀπιστοῦνται καμνὸν καὶ κνίσουν σαρκὸς σου ψήνετα. Ἡ εὐδοκία αὐτὴ εἶναι ὀνότερα καὶ ὑπερμωτέρα ἀπὸ ἐκείνην. Διότι ἐκείνη ἀδύνη εἰς τὴν κόλπον δούκας τὴν ἀσφαλίζονται ἐνῷ αὐτὴ εἰς τὴν θραύει καὶ τοὺς σφράνους στεφάνους. Ὁ. Καὶ διὰ νὰ θεβαινωθῇς ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν εἶναι καὶ ἡ ἐπάληψις μετὰ ἁμαρτωλῶν καὶ ἡ μέθη καὶ ἡ διμετρος οἰνοποσία καὶ ἡ πολυτελεῖς ὑπερκαταναλωσις τί λέγει ὁ προφήτης. «Ὅσα οἱ καθιδύοντες ἐπὶ

κλινῶν ἐλεφαντίνων καὶ κατασπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς σπιρμυναῖς αὐτῶν οἱ ἐσθίωντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων καὶ μοσχάρια ἐκ βοσκῶν γαλαθηνά· οἱ πίνοντες διαλλόμενον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μύρε κρύμμενοι (Ἄρμ., 6, 4-8). Ἐὰν δὲ ἀπεινῶσιν αὐτοὶ κατὰ τὴν ἐποικίην τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ ἀσπαργαρεῖς πολλὰ περισσώτερον κατὰ τὴν ἐποικίην τῆς νέας, οἷον ἡ φιλοσοφία εἶναι ἀναιτέρα. Ἀπειθῶσι τοὺς λόγους μου καὶ πρὸς ἄνδρας καὶ πρὸς γυναῖκας· διότι τὸ σπῶδον εἶναι κοινόν. Ε. Τὸ στραπέδον τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἀπαιθόμενον ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου τῶν ἀγνῶστων, ἀποτελεῖται ὅλα ἐν συναλῶν. Καὶ οἱ γυναῖκες ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἐνδοθυῖν θεωρεῖα καὶ νὰ προτεῖναι ἀπαῖδα, νὰ ρίπουν βέλη καὶ εἰς περίερον μαρτυρίου καὶ εἰς ἄλλην περίερον πον ἀπαιτεῖται πολὺ θάρρος. Καὶ οἷος ἐξορέται τοῦτο· ἐκτοξεύειν ἐπιστολὰς θέλει ἀπὸ τὴν νεύρων συνταράσσει ἀλόκληρον τὸν παρῶτα τῶν ἐσθίων ὁμοῦ καὶ οἱ ἄγιοι μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ οἱ οἱ ἀνεναντία τῆς ἀληθείας, οἱ ὅποιοι ἀνταναντιάζονται τὰ μεθοδεύματα τοῦ διαβόλου, θάλλουν εὐσεβίας τοὺς λόγους ἀπὸ τὴν γλώσσῃ των, οὗν νὰ ἴπῃ νεύρῳ τόξου. 647 Α. Καὶ οἱ λόγοι, οἷος τὰ θέλη, ἱπόμενοι διὰ τοῦ ἁέρος ἐφοροῦν κατὰ τὸν ἀερίαν γραμμῶν τῶν δαιμόνων καὶ συνταράσσουσιν ἀλόκληρον τὴν παρῶτα τῶν. Τοῦτο συνέθη καὶ εἰς τὴν περιπέτειαν τοῦ μακαρίου Βαρλαάμ. Μὲ τοὺς ἀπλοῦς λόγους του, οὗν νὰ ἴπῃ βέλη ἱπόμενοι, ἐπικαλέσας σίνουσαν εἰς τὸ στραπέδον τοῦ διαβόλου. Τὴν εὐσεβίαν του ὅς μνησθόμεν καὶ ἡμεῖς. Δὲν παρατηρεῖτε; ὅτι δοσε ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ θέματα γίνονται πλέον εὐαίσθητοι. Ἡ αἰτία εἶναι ὅτι ποιοὶ καλοῦσιν μὲ ποδῶν πρὸς αὐτὴν, τὰ διοδραματιζόμενα ἐκεῖ. Διότι ὁπότερονται, ἀπὸ ἀνέκτου εἰς τὰς ψυχὰς των τὰς περικυφὰς τῶν θαλαμῶν τὰς συστησὰς τῶν χειρῶν, τὰς περιεχόμενας τῶν ποδῶν, δλοὺς τοὺς τύπους τῶν διακρίσεων τοῦ παρουστασθῶν πὲ τὴν συστησὴν τοῦ καμφθέντος σωματος. Β. Πῶς δὲν εἶναι λοιπὸν παράλογον νὰ ἐπιδεικνύουσιν ἐπεὶ οἱ πρὸς τὸν ἁγίον ἐπὶ τῇ τῆς ψυχῆς των καὶ νὰ διοτηροῦν μέσα των τὴν μνήμην ὅσον γίνονται ἐκεῖ, ὅς ἡμεῖς, μοιολογῶν πρόκειται μὲ τὴν μνήμην των ὅσα νὰ ἐξισωθῶμεν μὲ τοὺς ἀγγέλους, μίτη τὴν ὅσον μὲ ἐκείνους ποδῶν δὲν καταβάλλομεν διὰ τὴν τήρησιν των λεχθέντων. Μὴ, οἷος παρκαλῶ, καὶ οἷος ἱκετεύω. Ἄς μὴ δεκνύομεν τὸσον ἀμέλειαν διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἀλλὰ ὅς κρύψομεν ὅσον τοὺς μάσους μέσα εἰς τὰς ψυχὰς μας καὶ μὲ τὰς ἐσπάρας, τοὺς λέπτας, τὸ ἄλλα θαρσανωθῶσι. Καὶ οἷος οἱ ζωγράφοι κολληρῶν τὴν εἰκόνα, C. πον εἰς τὸ πέρασι τοῦ καιροῦ ἐθέλωσιν ἀπὸ καπνῶν καὶ σκόθων κάμε τὸ ἴδιον καὶ οἱ ἄγιοι, μίτη,

μὲ τὴν μνήμην τῶν ἁγίων μαρτύρων. Ὅταν αἱ θεσμαι φροντίδας εἰσέλθουν καὶ βαμβάσουν τὸν νοῦν σου, καθάρισέ τιν με τὴν μνήμην τῶν μαρτύρων. Ἄν διατηρῇς τὴν μνήμην αὐτῶν εἰς τὴν ψυχὴν σου, δὲν θὰ θαυμάσῃς τὸν πλάστον, δὲν θὰ κλώσῃς διὰ τὴν πενίαν, δὲν θὰ ἐπανέσῃς τὴν δόξαν καὶ τὸ ἔξωμα, καὶ κανὲν γενναῶς ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο, οὔτε ἀπὸ τὸ καμψύον θὰ θεωρήσῃς ὅτι εἶναι σημαντικά, οὔτε ἀπὸ τὸ λυπηρὰ ἀνυπόφορα. Θὰ σταθῇς ὑψηλότερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ καὶ θὰ ἔχῃς συνεχὴ προτροπὴν πρὸς ἀρετὴν τὴν θεωρίαν τῆς εἰκόνας αὐτῆς. D. Διότι ὅποιος ἐντακρῶζει καθήκον τῶν στρατιωτῶν νὰ ἀρτερεύουσιν καὶ παλῆμους καὶ μάχας, κατὰ δὲν θὰ ἀναζητήσῃ τὴν ἀπόλαυσιν, δὲν θὰ θαυμάσῃ τὴν ηλιθορὰν καὶ διακελυμένην ζωὴν ἀλλὰ τὴν σκληραυνωμένην καὶ ἀνδρικήν καὶ ἀνυπόστακην. Ποῖα στέλῃς ὑπάρχει μετὰ ἐξέτης καὶ μάχης, Κοιλιοδουλίαι καὶ γενναῖότητες, Αρμαῖων καὶ ὅπλων, Πολέμου καὶ κραυγῶν, Εἶσαι στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ ἀναπηρῶ σου. Ὅπλίζου, μὴ καλλυπίζεσαι. Εἶσαι ἀβελήτης νεηνῶς φρονεῖ ἀνδρῶς μὴ σπαλίζεσαι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ μνησθῶμεν τοὺς ἀνδρῶς τοὺς, θὰ τμησόμεν τοὺς ἀρτερεύσαντας τοὺς στεφανωθέντας, τοὺς φίλους τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅταν ἀσπασόμεν τὴν ἰδίαν με αὐτοὺς ὁδόν, θὰ ἐπιτύχομεν τοὺς ἰδίους μὲ αὐτοὺς στεφάνους. Ε. Αὐτοὶς μακάρι νὰ ἐπιτύχομεν ὅσον μὲ τὴν χάσιν καὶ τὴν σκληραυνωμένην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὅπτον κατὰ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὅς εἶναι ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

λαμπρότερες της ζωής μας θα μας δημιουργήσουν άπαρταιν όστε τὰ λυπηρά θὰ ἡμπαρέσουν νὰ ρίξουν τὸ φρόνημά μας καὶ νὰ μᾶς κλονίσουν, ἐπειδὴ τὸ τέλος αὐν εἶναι ἐξήλκω διότι αὐτὰ αὐτὰς ποὺ εἶναι ζωντανὸς σήμερον δὲν φθάνει ἕως τὸ θάνατον. Ὅταν λοιπὸν ζώμεν μέγα εἰς τὴν πόλιν δὲν εἶναι παλὺ φυσικὸν νὰ τὰ στοκαζώμεθα αὐτὰ καὶ νὰ φιλοσοφούμε. C Ὅταν δὲ μᾶς ἐξέλθωμεν ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη καὶ ἐμπαθεῖμεν πλησίον τῶν τάφων αὐτῶν καὶ ἀντακούσωμεν τὸ πλήθος δαλῶν ἑκείνων ποὺ ἔχουν ἐκμηδενήσας ἀνάγκη πᾶσι νὰ ἀποδεχθῶμεν θέλοντες καὶ θέλοντες τοῖς στοιχείοις ἀπὸ τὸ θέλημα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀποδεχθῶμε νὰ ἀνελθώμεν ὑψηλότερον καὶ νὰ ἀπαιλλογηθῶμεν ἀπὸ τὴν συμπάθειαν πρὸς τὰ πράγματα τῆς ζωῆς. Καὶ δὲν θὰ ἀποδεχθώμεν μόνον τοὺς στοιχείους τοῖς αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ λάθωμεν καὶ προτροπὴν ἐπαρκῆ, διὰ νὰ ἐνδιαφεροθῶμεν καὶ νὰ προσπαθώμεν διὰ τὴν αἰώνιον πατρίδα μας νὰ ἐκπαυλώμεν ὅσα ἐξερτῶνται ἀπὸ ἡμᾶς διὰ τὸ ἕκαστὸν ταῖς μαρτυρίαις, διὰ, ἂν παρελθόντων μὲν κατὰ ὅσα αὐτὰ, θὰ γίνῃ αὐτὰ νὰ μᾶς προκαλέσῃ ζημίαν. D Ἐνός δόκιμος ποὺ εἶχε νὰ θεώσῃ μακρὴν ὁδὸν καὶ ἐπείνεσε νὰ φθάσῃ πρὸς τὴν πατρίδα τοῦ ὅτι ἀφίστη πικρὸν εἰς τὸ πικρὸν αὐτὸν τὸ κῆνος ἀποσάφιστος καὶ ἡρμηνεύεται. O πῶς καὶ ἡμεῖς, ὅσα ἀπὸ τὰ θεὰ μας φέγγουν καὶ τὰ ἀφίστημεν ἐδῶ, τὰ ἡρμηνεύμεθα ὅλα. Διὰ τοῦτο πρέπει μέρος ἀπὸ αὐτὰ νὰ τὰ παρῶμεν μαζὶ μας καὶ μέρος νὰ τὰ στέλλωμεν ἐκεῖ προσηνυμένους. E Ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι ὁδὸς καὶ δὲν εἶχε ὥστε σταθερὸν ἀλλὰ προσπερνόμενον καὶ τὰ λυπηρά καὶ τὰ εὐκάρια. Διὰ τοῦτο περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἀντιπᾶ αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος. Διότι οὐ μόνον οὕτως γίνονται παρὰ γυρὰ εἰς αὐτὸ ἀλλὰ αὐτὰ χωρὶς πανήγυριν ἐρχομαι ἐδῶ συχνὰ καὶ κἀμινω πάντοτε τοὺς σὺνθεταίς αὐτὰς, ἐνῶ τὰ μέγα μου μέσα εἰς τὴν ἀπάλυτον μοναχὴν ποταπῶν ἡρώων, γόρου τοὺς τάφους καὶ ἡ ψυχὴ μου μεταφέρεται εἰς τοὺς ἐκδοιμῶντας καὶ τὴν ἐκεῖ εὐδοκίαν.

699 A Δι' αὐτὸ λοιπὸν θεωρῶμαι καὶ τὸν σκεπτικὸν πατέρα μας, διότι ἐπαρκελῆται ἀπὸ αὐτὸν τὴν γαλήνην ἡμέραν καὶ μᾶς ἐξήγγειλεν ἐδῶ, ἐνῶ προσηνέει καὶ μᾶς δὴνγει ἡ μακαρία ἀρραβὴ, τῆς ἀπορίας ἐπιπελόμενον τὴν μνήμην. Διότι θεοτικῶς ἐκτὸς τῶν λευθέντων εἶναι δυνατόν νὰ καρποθεύμεν ἀπὸ τῶν πόσων καὶ ἄλλο μέγα πένθος. Ὅταν δηλαδὴ προσπεράσωμεν τὰς ἄλλας λέξεις καὶ φθάσωμεν εἰς τὰς λευκανθείσας τῶν μαρτύρων, τὸ φρόνημά μας γίνονται ὑψηλότερον, ἢ φυσικὴ μας σταθερωτέρα, ἢ παρὰ τὴν μαζὶ μεγαυτέρα, ἢ πόσας πλείον

1. Ἐπειδὴ ἐκείνην 1. Εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν

θεωρῶ. Ὅταν λοιπὸν ἀναλογισθώμεν τὴν ταλαιπωρίαν, τοὺς ἀγῶνας, τὰ ἐπὶ τὰς τὰ θραύει καὶ τοὺς στεφάνους τῶν ὀγίων τούτων, εὐρώσωμεν πάλιν πάλιν ἄλλοι ἀνιπτόρον δικαιολογίαν τοῖς πνευμοφροσύνης. B Ἄν ἔχω κάποιος ἐπιτίσει μεγάλα κατασφάλματα, θὰ νομίσῃ ὅτι τίποτε μὲν δὲν εἶχε πρόξεν (παροβάλλει) τὴν ἀρετὴν τοῦ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐκείνων. Ἄν πάλιν δὲν εἶχε πρόξεν τίποτε μέγα καὶ καλόν δὲν θὰ ἀπογορευθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, διότι θὰ λάθῃ προτροπὴν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων διὰ τὴν μεταβολὴν εἰς τὴν ἀρετὴν. Θὰ κόμῃ ἀρετὴν μέγα τοῦ τὴν σκέπῃ διὰ τὴν σκέπῃ καὶ νὰ ἐξώσῃ παθόντες καὶ τὸν ἴδιον. Ἡ φιλοσοφία τοῦ θεοῦ νὰ πειθῇ τῶν αἰδῶν εἰδῶν πηλὸν καὶ νὰ ἀναδῇ διὰ μὲς εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐπισημάνων συγχρόνως τὴν μεγίστην αἰνιότητα. Εἶναι δι' αὐτὸν καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλος πολὺ μεγαλιτέρως ἀπὸ αὐτὸς πνευματικῶς σκέπῃς νὰ κόμῃ ἐδῶ καὶ νὰ φέγγῃ. Διότι ὁ θάνατος τῶν μαρτύρων ἀποτελεῖ προτροπὴν διὰ τοὺς πιστοὺς, θάρρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν στερῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. C κατὰ τὴν τὸν θανάτου, ἀποδείξῃ τῆς ἀνιστόσεως, περὶ ἐλπίαν τῶν δαμόνων, κατηγγελίαν τοῦ θεοῦ ὅλου μᾶλλον φιλοδοξίας, αὐτοβουλίας ἀποστροφῆς διὰ τὰ παρὸντα πράγματα καὶ ὁδὸν διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλόντων. ὡς παρηγορίαν διὰ δεῖνὰ τοῦ μᾶς μαστίου, ἀπορρίψῃ ὑπομονῆς λόγον διὰ καρτερίας, βλάν τῶν ἀγαθῶν ῥῆσαν καὶ πηγὴν καὶ μητέρα. Καὶ ἂν θέλῃς θὰ ἀποδείξῃς τὸ καθεὶν ἀπὸ αὐτὰ καὶ θὰ εἰπωμεν πῶς εἶναι προτροπὴ τῶν πιστῶν θάρρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἀπόδειξῃς τῆς ἀνιστόσεως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ποὺ πόρτα ἀνέφερα. D Ὅταν λοιπὸν ἀναφύονται ἀγῶνες καὶ φιλονεικίαι περὶ δογματικῶν μετὰ τὸ ἡμῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ συκοφαντοῦν τὴν πίστιν μας ἐκτὸς τῶν ἄλλων προβαλλόμεν εἰς αὐτοὺς καὶ τοῦτον ἐννοοῦ τὸν θάνατον τῶν μαρτύρων καὶ τοὺς ἐρωτῶμεν πρὸς τοὺς ἑσπερας τοῖς τοῖς νὰ καταφρονήσωμεν τὴν παροῦσαν ζωὴν. Διότι ἐν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ δὲν ἀνιστόθη, πολλὰ ἐπαρκελῆται ποιῆσαι τὸ ὑπερφυσικὸν αὐτὸ, Ὅτι δὲν εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης συνάμεως ἔργον νὰ πειθῇ πόσας μαρτυρίας εἰς πόσον χρόνον ὅσα μόνον ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνιπτόρων παρθένων καὶ μακρῶν παιδῶν, νὰ τοῖς πειθῇ νὰ ἀποκαρτεσθῶν διὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν. E νὰ ποιῶμεν ὡς ἀντιστοιχίαν τοῦ πύρι, νὰ καταπαύσῃ καθεὶν εἰδῶς θρασυκαρδίαν καὶ σκληρότητα καὶ νὰ σπεύδωμεν πρὸς τὴν μελλούσαν ζωὴν, δὲν θὰ κρεαυθῶμεν τοὺς ἰσχυροὺς μας, ἐλέγχους διὰ νὰ τὸ δεῖξουν θὰ ὁδηγῶμεν τοὺς ἐκπαιδῆς τῶν καὶ θὰ λάθωμεν ἄλλοι ἀποδείξῃ τῶν λεγομένων. Ἄλλ' εἰς αὐτὸν ὁ Χριστὸς ἀνιπτόρως ἀπαιτῶν ἀπαιτῶν βασίλειαν, ἐναρμόνισθαι καὶ πιστῶν,

Από τούς αμαρτωλούς δικασ ή πλεονούσης έρωτησαν τούς πιστούς ες όράσθαι 99. Α και πυράς και κρημνούς και πλάγας και ες τήν μαρτίαν τών θηρίων ες παύλους θάσαντοις και σκληρότητας. Με κάθε τρόπον καθώς με προσών κατέσταναν τήν πίστην της φυσικής έκείνων, και δέν επέτυχον τίποτε. Έφυγαν άπό το περιπαλάσθησαν ένψ οι ποιοι κατασκευάζοντο με κάθε τρόπον ή δέ πίστις ήρξανε περιποιούμενον 'Αλλ' όμως ούδέποτε ενσέσθης βασιλεύς ήθέλησε νά θάσανται και νά καταπολέμη ένά άσπασιν άσπασμένων νά τόν άπομακρυνή διαίας άπό τών πλάνων του. Έν πάσι αὐτή και και' αὐτόν τόν τρόπον καταρρέει αὐτομάτως και εξαφανίζεται, διά νά μάθης και τήν δύναμιν της αληθείας και τήν άδυναμίαν τοῦ ψεύδους. τούτο αὐτομάτως γινώσκεις νά τῷ ένακλή κανείς κατασπρέφεται, ένψ έπειδή η έξ αίτίας έπείνουν που τήν άποδιόζουσιν αὐξάνεται και αίρεται ες όρος άρρητων. Β Και ή αίτία είναι ότι μένει ες τās ψυχάς των μαρτύρων ή και ένεργεί ό Χριστός. Όταν λοιπόν λέγουσιν ότι δέν άνεσθήθη, τούς έρωτούμεν τῷ έξής και πείας επέτυχε ταῦτα. Εἰπέ μοι, ό νεκρός. "Έχουν όμως τόσο άποθανεῖ και κανείς δέν έπραξε παράνομα. Μήπως ήτο μάγκας και άνήρτης, "Έξπουν όμως πολλοί μάγκας και άγύριοι και άπαταώνες και όλοι έχουν συγγήσια και ποιθενά δέν υπάρχει τῷ παροικούντων λείψανόν των, μαζί με τήν ζωήν των έσθλησαν και οι μαργαρίτες των. Ένψ τῷ θαύματι τοῦ Χριστοῦ αὐξάνουν καθημερινός και πολυ εύλόγους. Διότι δέν γίνονται με άνυπαίτις όσα συμβαίνουν, αλλά με θέλει δύναμιν και διά τοῦτο και δέν καταλύονται. Γ Η μάλλον νά μή έντελέσῃς άπόδειξήν της δυνάμεώς σου από αὐτό δηλ. ότι αὐξάνουν μάγκας. Αλλά και ότι συντελοῦν ες τήν άφέλειάν μας και τήν σωτηρίαν της ζωής μας, ώστε μετῷ τήν παρουσίαν έκείνου κατά θηρία μετεβλήθησαν' εἰς ανθρώπους, οι κατωκοι της γῆς ή καλύτερα από άνθρωποι μετεβλήθησαν εἰς άγγέλους, όλοι όσα αληθώς άποβλέπουσιν εἰς αὐτόν. 'Αλλά οι μαρτυρες έπλανήθησαν λέγει, και παρελονίσθησαν και διά τούτο καταρρέουσιν τήν παρούσαν ζωήν. 'Αλλά οι σπῶνται δέν ήλλαξαν τήν νομίαν των δυνάμεων μήτε οι δευτεροί των τοῦτων, άλλ άσιν έπροσπαρούσαν οι διωγμοί τῶσαν έπιπεδοῦτο και το θαῦμα τούτο και κανείς δέν άντελήφθη τήν αὐτήν εἰς τῶσαν μακρόν θιάσσημα χρόνου, Δ Ποῖα ή λογική τοῦ πράγματός τούτου. Καί εάν έχουν άπιστήθη, πῶς οι θαί-

99. Αὐτό είναι τῷ μέγα έρωτι τοῦ διαποικισμού, ή ανθρωποποίηση, τῶν άγίων και ή έν συνεχεία μετέβολή αὐτῶν εἰς άγγέλους.

μονες φοβούνται τήν σκάνην των. Πῶς άπαρνεύουν τούς άφους των, Διότι δέν συμβαίνει τούτο εἰς αὐτούς, έπειδή οι δαίμονες φοβούνται τούς νεκρούς. Τῷδε εἰς άλλην τήν γῆν είναι άμέτρητοι οι νεκροί και έχουν στήσια πλῆθος αὐτῶν τήν κατοικίαν των και ήμπορεῖ νά λάβ κανείς τούς δαίμονι- σμένους νά μένουν εἰς τās έρημιας και εἰς τούς τάφους. Από τούς άφους όμως όπου έχουν ταφή τῷ όσῷ μαρτύρων φε- γουν οὐν νά ύπάρκη έπει φυσικά και αόρατες άπόρηται και έτσι άνακηρυττουσιν με λαμπράν φωνήν τήν δύναμιν τοῦ καταδυνα- πεύει τῷ άσπερικῶν των.

Ε Αλλ έχει άποδεικθῇ από τῷ άνωτέρω, ότι αὐτό που κά- νει φανερά τήν άδυναμίαν τῶν δαιμόνων είναι ο θάνατος και μαρτύρια. Ότι τῷ πράγμα άποτελεῖ κατηγορίαν και της άνασθήσεως των είναι φανερόν από τῷ κατωτέρω. Όταν οι μαρτυρες, ύποσείμενοι εἰς σωματικές και ψυχικές άνάγκας, μηχανομένοι από πλῆθος πονων και όδυνών, ήριστάμενοι τήν ζωήν αὐτήν τήν παραδοχήν και ζῶντες έπάνω εἰς τήν γῆν, διασ αὐτοί δεκνύουσιν μιαν πόσον φανεράν περιφρόνησιν πρὸς τήν παρούσαν ζωήν 102 Α άπό άγάπην πρὸς τόν Θεόν που τούς έπημπούργησεν ένψ έκείνοι, μοινοῦ, είναι άπλη- λαγμένοι και από τήν σάρκα και από όλον εἶπαν τόν πόσον και τήν άδυναμιν, υβρίζουν πόσον φανερά και άποδεικνύονται άγνωμονες πρὸς τόν εὐαγγέλιον των τί άπολογίσαν θά κάμουν και από ποῦ θά τύχουν συγγνώμης, Κοιμήσαν από ποι ενά, διότι ή άρετή πῶς μαρτύρων καταδικάζει τήν κακίαν των δια μόνην ύπερηκεπερισσοῦ. Διότι δέν καταδικάζουν οι άνθρωποι μόνην τούς ανθρώπους, οι περισσότερον ένάρετας τους πλέον άσπαρούς, αλλά ό ζήλος αὐτῶν καταδικάζει και τῷδε δια- μνας άκήρη. Αὐτά νά εἶπεν ό Παῦλος με τῷ έξής «Οὐκ αἰ- δάτε διι άγγέλους κρινόμενι, μήτε νε θιστάς» (Α' Κορ. Η. 3. Έννεαίς τῷδε άγγέλους τοῦ διαβόλου, τῷδε άποστατας. 103 Καί πῶς θά τους κρίνωμεν άρετή. Όσα καθισμένοι και εἰ- σάμετες εύθύνως από αὐτούς, αλλά καταδικάζοντες με τόν ζήλον μας τήν άδιαφορίαν των. Τῷ έλεγεν έξ άλλου και τού- το διά τῶν έξής «Καί εἰ έν υμῖν κρίνεται, ό κόσμος». Α Κορ. Η. 2. Διόν εἶπεν ένωπτόν σας αλλά δι' υμῶν. Διολογῇ όμως διασ λεγῇ «Ανδρες, Νινε ήτα άναστήσανται και κατακα- νούσι τήν γενεάν ταύτην». Λουκ. 11. 32, δέν άνωει ότι οι Νινε υἱται (τοῦτον λόγον από τοῦ τότε άπιστοῦντας έν των Ιουδαίων, άλλ ότι ή τίσις έκείνων καταδικάζει τήν άπιστί- αν των. Είναι διωγτόν νά άποκαρισθωμεν μεγίστην άρε- τῶσαν διά τήν άσκησιν της άρετής και περιφρόνησιν των πο- ρόντων πραγμάτων από τῷ παρόδημα τῶν μαρτύρων. Γ. Ο.

φάδον τοῦ Θεοῦ ἔγινον ἐπιτυχίας καὶ τῆς πατρὸς καὶ τῆς ἐλευθερίας, κατέκτισαν εἰς φυλακὴν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ C εἰς τὸν πόσιν τῶν παλαιῶν ἐπαυλῶν. Ὅταν ἄρτι ἀπὸ τοῦ ναὶ ἀποβῇ, γίνεται τόσον μακρόχρονος, ὥστε νὰ δεῖξῃ πόσιν οὐρανόθεν διὰ τὴν ἀνακομιδὴν τῶν δοτῶν τοῦ καὶ παραγγέλλει νὰ μεταφερθῶν ὁ λείψονα τοῦ ἐπειτα ἀπὸ πόσιν διάστημα. Καὶ πάλιν θὰ νὰ ἔλεγε αὐτὴ, Ποῖον ἦτο τὸ κέρδος ἢ ποῖον θύλακος θὰ ἐπιστρέψῃς ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὴν μεταφοράν τῶν δοτῶν, Διὰ ποῖον λοιπὸν λόγον ὄφεικε τὴν παραγγέλλειν, Ὅτι ἐπειδὴ ἐνδιεφερέτο διὰ τὰ δοτὰ ἀλλὰ, ἡμπαρῶμε νὰ εἰπούμε, ἐπειδὴ ἐνοχλεῖται καὶ τὴν ἀσθένειαν τὴν ἀνυψώσῃ. Εἶτα πρὸς πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ ἔγινον προφοβότις καὶ προσέτις τῶν καὶ εὐρίσκει ἀποστολεσκαπικώτατον τρόπον* ὁ ἀντιμεταπίσσεως τοῦ λαοῦ καὶ αὐτὰ τοῦ κανεῖς δὲν εἶχον ἀντιληφθῇ, Διὰ αὐτὰ πρῶτος καὶ πῶτος νὰ ἐξηγοῦσε καὶ τὰ παρουσιασέν ἐμπρὸς τῶν. Καὶ μετὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν ἀνέμων διὰ μόνον ἐπιστρέψαι τὸν λαὸν ἀλλὰ προσηγορεύει δι' αὐτὴν καὶ λαοὺς φάρμακον, καὶ τὰς ἀποδοχὰς τῆς Αἰγύπτου ὅσοι ἐνέμενον κατὰ τέτοιον τρόπον, ὥστε κανεῖς δὲν ἠσθάνθη τὴν παρουσίαν τοῦ λαοῦ. Διὰ νὰ μὴ νομισθῇ λοιπὸν μετὰ ἀνάστασιν Θεοῦ ὅτι αἰτίας τοῦ μονέθους τῆς εὐεργεσίας τοῦ —ἐπειδὴ οἱ θάρσσοι ἐκεῖνα εὐκόλως μετέβαλλον τοὺς ἀνθρώπους εἰς θεοὺς— ἀπαρῶν τὴν πόσιν διὰ κατὰ ἀσθένειαν, παρήγγειλε νὰ μεταφερθῶν τὰ δοτὰ τοῦ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ. Εἰς αὐτὸς εἶναι ὁ ἕως λόγος. Δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ δεύτερον ἀναμφισβήτητον, διότι εἶναι δυνατόν νὰ τοῦ δόσωμεν τὸ κύριον τῶν Γραμμῶν Ποῖος εἶναι αὐτός, Ἐννάρησε καὶ τὸν λαὸν καὶ ἐφάσκειν εἰς αὐτὸν ἐξ ὅλης ἀπὸ τὸν πῶτος τοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν πόσιν διὰ ἐπὶ πολλὰ ἔτη θὰ τοὺς κρατήσῃ ὑποδοχούσης οἱ Αἰγύπτου καὶ θὰ τοὺς κακοποιήσῃ. *Ἐστὶν γὰρ τὸ σπέρμα σου πάρεσκον ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ δουλεύουσιν αὐτὸ καὶ κατακαύσῃς ἔτη πεντακάκας ἔλεγε ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀδάμ, Γεν. 15, 13. 496 A Διὰ νὰ μὴ ἀποκρίσῃ, λοιπὸν ἀπὸ τὸ μέγα μῆκος τοῦ χρόνου καὶ ὀνίαναι νὰ σηκώσῃ τὴν ταλαιπωρίαν ἀπελευθεθῶν διὰ τὴν ἐπιστροφήν καὶ καταπίσσει, πῶσκειν εἰς αὐτοὺς μεγίστην ἐντύπωση ἐλπίδος προσηγγεῖται τὴν ἀνακομιδὴν τῶν δοτῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἀναλογιζόμενοι ἐκεῖνοι διὰ ἐλπίδος δόσαντες δὲν εἴπω συνεκτικῶς πόσιν ἀφάρδαντον καὶ σαφὲς διὰ εἰς θὰ ἐπανήκοντα δὲν θὰ ἄρῃται τὴν παραγγέλλειν διὰ τὰ δοτὰ, θὰ εἶχον τὴν ἀνακομιδὴν ἀποδοχῶν καὶ ἀσφαλὲς ἐλπίδα

8. Τὰ καὶ τὸ ὅτι λέγει, παρακαλεῖται ἔσθαι α. νὰ ἀναγνώσῃς ὁ μεταφραστὴς ὅτι ἀνακομιδὴν τῶν δοτῶν τοῦ αἰ, τὸ μετὰ τῆς ἐνδοκίας.

τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τοὺς ἐγέννησαν. Ὅτι τοῦτο εἶναι ἀληθές καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμε τὴν πρόβλεψιν διὰ τὰ δοτὰ τοῦ καὶ διὰ ἐπειδὴ ἐνδιεφερέτο διὰ τὴν πατρίδα ἀλλ' ἐπειδὴ ἤθελε νὰ διαφύκῃ τὴν ἀσθένειαν τῶν, ἔκαμε πὶ λέγει ὁ Παῦλος B. «Πάντες Ἰσραὴλ τελευταῖον περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐνημερώμενοι καὶ περὶ τῶν δοτῶν αὐτῶν ἐντελεῖται» (Ἔβρ. 11, 22). Πι σημαίνει ἡ λέξις πόσιν, Ἐπὶ ἐπὶ τοῖς προέδωκε τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶν μετὰ παρελθόντων πολλῶν ἐτῶν καὶ διὰ οἱ ὀνίαναι τῶν θὰ ἀπελθῶν θῶν ἀποδοχῆς τὴν πατρίδα. Διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ λοιπὸν θῶν ἀποδοχῆς καὶ τὰ δοτὰ αὐτὰ καὶ ἡμπαρῶμε κανεῖς καὶ ἡμπαρῶμε τὸν πατρίδα καὶ παραδοχῶν θεοῦ, νὰ μεταφερθῶν κατὰ τὴν ἐξόδον τὰ δοτὰ. Διότι ὁ Ἰσραὴλ τοῦ τῶν εἶπεν ὁδηγήσει εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ ἴσως παραγγεῖται πάλιν, διὰ αὐτοὶ ἐπιστρέψον προσηγορεύει αὐτοὺς εἰς τὴν ὑπακομὴν καὶ εἰς τὴν ἐλπίδα τῶν μελλόντων. Καθὼς ἐβλέποντο θῶν ἐκεῖνοι ἐμπρὸς τῶν τὰ λείψονα καὶ ἐπὶ αὐτοὺς ἀπὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ιστορίας ἐκεῖνης καὶ συνεκτικῶς μετὰ τῶν διὰ ἐξόδοι τὴν ἐπαυλῶν τῶν ἀελοφῶν τοῦ. C διὰ ἐπὶ εἰς τὸν λαόν, διὰ ἐκινδύνους τὸν ἕκαστον κινδύνον διὰ ἐκλεισθῇ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ διὰ τὰ πάλιν δοτὰ εἰς τὸν συμβῇ εἰς αὐτὸν, ἐκείνη διὰ ὅσπερ ἀπὸ εἰς αὐτὸ ἔγινε θῶν καὶ πῶτος πῶτος εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐγινε ὁ ὁ καὶ πῶτος καὶ ὁ προσέτις πόσιν λαοῦ ἔκαμεν καὶ αὐτὸ καὶ πῶτος ἐλπίδας διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπὸ τὰ δοτὰ τοῦ συνεκτικῶς τῶν πῶτος. Τὰ δοτὰ τοῦ δικαίου τοὺς ἐδίδασκον διὰ κανεῖς ἀπὸ δοτῶν ἐπίστανται εἰς τὸν Θεόν καὶ ἐπὶ ἀποδοχῶν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν δὲν ἐγκατελέσθῃ ποτὲ. Διότι καὶ διὰ ἀκούει μετὰ λυγρὰ καὶ ἀναπαύσῃ περὶ αὐτοὺς παρεμβάλλονται εἰς τὸ μέσον καὶ παρεμπεδῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποσχέσεων. κατὰ πάντα ποτὲ δὲν θὰ ἀνυψῶν νὰ ἀπομακρύνουν τῶν ἐλπίδων ἀπὸ τὸ πόσιν πῶτος ἀλλ' ἀποδοχῆς θὰ ἐκπληρωθῇ ἡ ὑπόσχεσις ἐκεῖνη συμφώνως B πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἀναβῇ λαμπρὰς δοτῶν περιμένον μετὰ ὑπομονῆς τὰ ὀφειλόμενα ἀπὸ τὸν Θεόν διὰ. Ἰσοῦ διὰ ἔφηκε τὴν παραγγέλλειν διὰ τὰ δοτὰ τοῦ.

Ἀς μὴ λεπτολογώμεν πόσιν πολλὰ τὴν ταρῶν εἰς τὴν πατρίδα καὶ ὅτι μὴ πρῶτος τὸν θάνατον ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν. Διότι δὲν ἐγέννησαν ὁ θάνατος τὴν ἀμαρτίαν ἢ ἀμαρτία ἐγέννησε τὸν θάνατον. Ὁ θάνατος ἐν συνεκτικῶς ἐγινε φάρμακον τῆς ἀμαρτίας. Ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα τὸν θάνατον ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν ἀκούει πὶ λέγει ὁ προφήτης: «Πῶτος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν δοτῶν αὐτοῦ. Καὶ εἰς ἄλλο σημεῖον. II. ὁ θάνατος ἀμαρτιῶν πῶτος. Πάλιν

PIE 45 καὶ ΛΓ' 22. Βλέπετε δὲ ἐκεῖνοι ποῦ προσέκωυν τὸν ἐαυτῶν τὸν, εἶναι δυνατόν καὶ νὰ καρπωθοῦν ἀπὸ τὸν θανάτου τὰ μεγαλύτερα αγαθά. Ἐνθ' αἱ ἀδικασιορροῦντες καὶ ῥάθυμοι εἶναι ἐκεῖνοι δια τούτους τοὺς ἀπολοῦς τὸ πρῶτον ἐπέκει θέσιν κακῆδης. Καὶ τούτων τὸν λόγον δὲν τὸν ἀνακινῶ πικρῶς. Σικνὰ ἀκούω ἀπὸ πολλοῦς νὰ θυμολοῦν περὶ τρώπων θανάτου καὶ νὰ ἐντρέπονται μὲ τους θανάτους ποῦ δὲν εἶναι πρὸς ἐντροπήν. 597 Α' νὰ μὴ κατηγοροῦν δὲ ἐκείνους ποῦ εἶναι ἄξιοι μεγίστης κατηγορίας. Δι' αὐτοὺς ἐπιθυμῶ νὰ διευκρινήσω σήμερον καὶ αὐτὸν τὸν λόγον. Καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς φιλοσοφίας εἶναι προσφοράς διὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τῶν μαρτυρῶν. Ἡκοῖσα ἐγὼ ἀπὸ πολλοῦς νὰ λέγουν διὰ τὴν τάδε ἀπέθανον εἰς τὴν ξενιτιὰν κειρότερον ἀπὸ κῖνα, χωρὶς νὰ εὐρίσκειται τελειότερον τοῦ καύσιος συγγενῆς τοῦ ποῦ νὰ φρονισθῇ διὰ τὴν ταφήν τοι. Ὅλῳι γὰρ μόνον νεῖτονες ἦσαν παρόντες ποῦ προέτρεπον ὁ ἕνος τὸν ἄλλον καὶ ἀκούει τοῦ ἐσθόλῳσαν μὲ ἔρασαν ἔτσι ἔκωμον τὴν ταφήν τοι. Διὰ νὰ τοῦ μᾶλλον καλοῦν λοιπὸν αὐτὰ λοιπὴν εἶναι ἀνάγκη νὰ διαρβώσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἀντιλήψιν. Δὲν εἶναι ποῖτος, ἀνθρωπὸς μου. θάνατος ἀλλιωτέρος ἀπὸ τοῦ κυνός· ὁ ἀλλιωτέρος ἀπὸ τοῦ κυνός θάνατος εἶναι. Β' ὁ ἀποθνήσκων εἶς εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ὅσα νὰ τελευτᾷ τὴν ζωὴν σου εἰς τὴν ἐξέστην γῆν. Μὴ μοῦ ὁμιλήσης δι' ἐκείνους ποῦ τὴν φέρουσιν ἐπάνω εἰς τὴν χρυσοποικαλὸν κλίνην ποῦ τὸν προπέμπει ἀλόκληρος ἡ πόλις ποῦ σὺ μέρδεις τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπισημοῦν ποῦ ἔχει σπουδαγμένο ἑπίσημο ποῦ μὲ πολλὰν ἀρετήσαν μεταξὺ καὶ χρυσοφάνει. Τοῦτο πιστεῖτε ἄλλο δὲν σημαίνει, παρὰ μόνον ὅτι παρατίθεται εἰς τὸν πικρὸν καὶ πλουσιωτέρος τρώμενος. Μὴ μοῦ δείξῃς λοιπὸν αὐτὸν. Ἡ μὲλλον αὐτῶν τὸν ἴδιον ποῦ προσήμιεται μὲ τὸσπον τῆς δειξέ μοι τὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅταν ὁ Χριστὸς θὰ καθίῃται ἐπὶ τὸν ὀπίσθιον εἰς τὴν ὑψηλὴν θῆραν δεῖτε μοι τὸν C νὰ δειγνῇται μέσσω νὰ καλῇται νὰ τοῦ ζητοῦνται εὐθὺς δὲ ὅσα εἶπε δι' ὅσα ἔφαξε δι' ὅσα ἐνενοήθη. Τότε κανεῖς ἀπὸ τοῦ πληθὺς αὐτοῦ δὲν θὰ τοῦ παρουσιαθῇ καὶ δὲν θὰ τὸν ἀποσπᾷς ἀπὸ τὰ βασανιστήρια καὶ τὴν τιμωρίαν οὕτω θὰ τὸν ἀποδοῦσιν αὐτὰ εἰς κρινῶν καὶ οἱ ἐπεφρονῶν. Σκυρμένους χωρὶς ἰσχυρῶς, γεμῶντες ἐντὶ τὴν διὰ τὴν ὁδωμενίσους κατηγορίας θὰ ἀρπαγῇ καὶ θὰ ἀπομακρυνθῇ συμρόμενος ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ πανταχοῦ εἰς τὰ εἰδόμενα βασανιστήρια μὲ τὸ ἀπώλετον καύστημα τῶν ὁδόντων. Θὰ θρηνηθῇ ἀνιμῶν.

8. Γνωστὸν ἀπὸ τὴν ιστορίαν τοῦ Βολαντινι μαρτυρεῖται, ὅτι παρόντες καὶ οἱ θένετοι. ἔχουν τὴν ἀμετρίαν τὸν τὸν πλάττοναι. Αἱ σημεῖα καὶ μερὲς ἀμειωροῦνται εἰς τὰς ἀδικασιορροῦντες.

λὼς εἰς τὸ ἐξῆς καὶ θὰ κόπτεται ἐξ αἰτίας τῶν ἀφαιρήσεων ὁδωμένων. Αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ ἀκεῖ· ἀλλὰ καὶ τὰ ἔθια δὲν εἶναι ἀνεκτά. D Ἐπειτα ἀπὸ τὰς ἀγορασμένων ἐκείνων δηλώσεως ἐπισημῶς ἡ τὰς προσκομμένας ἀπὸ ῥόθων, θὰ ἀκούσῃς ἄλλους νὰ τὸν κατηγοροῦν εἰς τὰς σωματώδεις καὶ εἰς τὴν ἀγοράν καὶ εἰς τὰ σπῆτα καὶ εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐργαστήρια καὶ εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τοὺς ἄγρους καὶ ὁπουδήποτε οἱ ὁδοιποροὶ καθένας εἰς τὸν συντροφόν τοῦ μὲ πολλὰν φάβαν θὰ διαγῇται καὶ ἀπορήθῃ πόσα κακὰ τοῦ ἐπιφυλάττοντος παρὰ τὴν ἀμαρτίαν θ' ἀντιμετωπίζῃ ποῖα βασανιστήρια τὸν ἀναμένοντα. Ταῦτα κέρδος ἀπεκόμειον ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν. Τὶ ἐπὶ πλέον ἀπῆλθον ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν. Ἀφῆσαν εἰς ἄλλους τὰ κτήματα τοῦ καὶ ἔφυνεν, ἐνθ' ὁ ἴδιος κατακόπη εἰς τὴν γῆν καὶ μὲ τὰ ἀμαρτηρώδη τοῦ. Καὶ ἀπὸ παντοῦ παροῦ παζόνται κατηγοροῦν τοῦ συμπονοῦντος τοῦς ἀδικηθέντας. Ε' ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἔπαθον αἱ ἴδιαι κακὰ. Ὅπως καὶ ἐκ τὴν περιπτώσεων τῶν ἐκτελεσθέντων συνεισφέρονται μαζί μὲ τοὺς εὐεργετηθέντας καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν καθολοὶ εὐεργετηθῇ καὶ ἐπαυροῦν τὸν εὐεργετήν. Διὰ καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν ἐκείνων πῶς βλέπονται συμπονοῦν τοὺς ἀδικηθέντας καὶ ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἔχουν καθόλου ἀδικηθῇ καὶ κακοκοιραντηροῦν τὸν ἀδικητήν. Διὰ τοῦτο λέγει· «Θάνατος ἀμαρτωλῶν παντοῦ» καὶ διὰ τὰς κατηγορίας ποῦ ἐπιστρέφει ἔδω καὶ διὰ τὰ ἀκεῖ βασανιστήρια. Αὐτοὶ εἶναι καὶ ἀποθνήσκου κειρότερον ἀπὸ κύνες δὲν συμπεριφέρει ὅμως τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν τῶν δικαίων. 598 Α' Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκομῇ εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐρημίαν καὶ ἂν κανεῖς δὲν τὸν νεκροποταμὸν καὶ ἂν τελευτᾷ τὴν ζωὴν τοι χωρὶς νὰ εἶναι πλησίον τοι κινεῖς, θὰ λάβῃ σάβανον μοναδικὸν καὶ θὰ γένη τὴν ταφὴν εὐαχὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐκφορά τοι εἶναι εἰς οὐρανὸν μετὰ τὴν παρουσίαν τῶν ἀγγέλων ποῦ ὁδητοῦν τὴν ψυχὴν τοι, ὅπως προσηγορεύονται, ἔδειξε τί γίνεται εἰς τὸν Ἀδάμ ἀφῆσαν ὀπίσθιν ὀπίσθιν καὶ ἀμετρίους ἐπαυροῦν τὴν ζωὴν τοι. Ἄν ἀφῆσαι παρὰ τὸν αἰκάτοκος τῆς πόλεως. Ἄν γίνοντο προστάται καὶ κηδεμόνες, τῶν τιμῶντες αὐτοὺς ἐξ αἰτίας τῆς πορῆς τὸν ποῖον ἀγάπης τῶν. Αὐτοὶ ὅμως πλὴν ἐκείνων τὸν θῶν τοι μέσσω εἰς ἀμυστρίαν καὶ πλεονεξίαν, καὶ ἂν ἀφῆσαι ποῖα καὶ φύγη τὰ ἀφῆσαι κληρονομοῦς τοῦ μεσσω πρὸς τὸν αὐτὸν τοι καὶ τὰ ἐκκαλεῖται ἐν τῇ μέσσω. Ἐκείνων δὲ τελευτᾷ τὴν ζωὴν τοι ἁπλῶς, B μὲ τὰς κακὰς μετὰ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα τοῦ μετὰ τὴν ταφὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἀπέκτισεν, ἀφῆσαι ὁδωμένοι ἐναντίον σου ἂν κατηγοροῦν. Δὲν εἶναι ἔτσι θεοῦ καὶ ὁ δικαίος. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀποθνήσκου, ἔχει μεγίστην κέρδος. Ἐπὶ τὸ νὰ ὁρᾷ τὸν ἄλλον ποῦ

ζώντας με τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀρετῆς του καὶ μὲ τὸ νὰ τοὺς κἀμὴ καλυτέρους, ὅπως ἐξ ἀνιθέτου οἱ πονηροὶ καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τιμωροῦνται. Διὰ ταῦτα οἱ μόνον ζωντανοὶ ἀλλὰ καὶ νεκροὶ πολλοὺς ἐλάττωσιν μὲ τὸ νὰ ἀρτίζουσιν πικροῦ ὁποδεξίης τῆς πλεονεξίας των. Αὐτὰ δὲ ἔκωπεν ὁπ' ἑαυτοῦ καὶ ὡς ἐλεεινολογούμενους ἔσωσε μέσσω εἰς τὴν ἔξωσιν ἀλλὰ τοὺς ἀποθνήσκουσιν μέσα εἰς τὰς ἀμαρτίας. Καὶ ὡς μὴ μακαρίζαμεν τοὺς εἰς τὸ σῆμα των καὶ ἐπάνω εἰς τὴν κλῆσιν των, ἀλλὰ τοὺς ἀποθνήσκουσιν μὲ τὴν συνοδείαν τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ μὲν τὴν ἀρετὴν ὡς φροντίζομεν, τὴν δὲ σεκίαν ὡς ἀποφεύγομεν. C Ἡ πρώτη ρῆς ἀφελεί καὶ ζώντας καὶ νεκρούς, ἐνῶ ἡ δευτέρα καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἐλάττει προκαλοῦσα τὴν ἀπεικονισμὸν καὶ ὀδηγοῦσα εἰς τιμωρίας ἀθανάτους. Καὶ ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἐξέλεξε καὶ τὴν μακαρίαν, ποῦ σήμερον μῆς συνεκέντρωσεν. Ἐδοῦ γ' ἀποδοθῆ εἰς τὸν ἀγῶνα, νὰ ἀβλήσῃ, νὰ νικήσῃ καὶ νὰ στεφανωθῇ, ὡς ὀψώσῃ καὶ ἡμεῖς βλαύς ἀπὸ κοινοῦ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀφοῦ δοκνοῦμεν τὴν παρούσαν ζωὴν κατὰ τὰ προστάγματα καὶ τοὺς νόμους του, νὰ γνῶμεν ἱκανοὶ νὰ κατοικησώμεθα ἐν γαλήνῃ τῆς σιμῆς τῆς ἁγίας αὐτοῦ καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ ὁθόνια ἀγαθὰ. Αὐτὰ μακάριον νὰ τὸ ἐπιτυχωμεν ὅλοι ἡμεῖς μὲ τὴν χάριν καὶ D τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου, ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον μαζὶ με τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὡς εἶπα ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

5. ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥΣ

⁴⁰⁰ Α Εὐλογημένος ὡς εἶπα ὁ Θεὸς διότι καὶ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου¹ προέρχονται μάρτυρες, ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὴν θεομήκεον καὶ μονιμὴν καὶ ἀπὸ ὅπου προήλθαν τὰ ὄνειρα σῶματι, ἀπὸ ὅπου αἱ ἐλάσεις γλῶσσαι καὶ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἰδοὺ οἱ μάρτυρες. Καὶ δὲν ἐμφανίζονται εἰς τὴν Αἰγύπτου μόνον, ἀλλ' ἐκ τῆς ἁμερῆς καὶ νεκροῦ καὶ ζώντος, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε σημεῖον τῆς αἰουμένης. Καὶ ὅπως εἰς μὴν παρατηρησάντων χρονίαν ὅταν οἱ κατοικοὶ τῶν πόλεων ἴδωσιν ὅτι ἡ ἐσθλὴ ὑπερβαίνει τὰς ἀνάγκας τῶν πολεμίων, κήνουν ἀποσταλάς καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις, ἐκδηλώνοντες ὅφ' ἐνὸς τὴν φιλοφροσὴν διδάσκειν των καὶ ἐπιτεχνάνοντες ὅφ' ἑτέρου ἐκκολὸν προμύθεον ὅσον περὶ εἰς τὴν ἀρμονίαν των εἶχον ἀνάγκην. B ὁμοίως ἔπραξαν καὶ οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὴν περιποίησιν τῶν ἀλλήλων τῆς εὐσεβείας. "Ὅταν εἶδον ὅτι μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ὑπῆρχε μεγάλη ὀφθονία εἰς αὐτοὺς, δὲν ἐκλιθεῖσιν, μέσσω εἰς τὴν πόλιν των τὸ μέγα τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ εἰς ἄλλαν τὴν γῆν τοὺς θεοσυροὺς τῶν ἀγαθῶν ἐκδηλώνοντες τὴν φιλοφροσὴν των δοξάζοντες τὸν κοινὸν Κύριον των ὅλων, ἐκμαίνοντες ὁνόματι ὅλων τὴν πόλιν των καὶ ἀντιδικούντες αὐτὴν μακρότατον ὅλης τῆς αἰουμένης. Ἐν ἀδιάφοροι καὶ μηδυνόμενοι προσφοροὶ καὶ θυροκαὶ, ποῦ τὸ ἀποτελέσματι των πεπορίζεται εἰς τὴν παρούσαν μόνον ζωὴν, ἐπράξαν νὰ προσφέρουν εἰς πολλὰς πόλεις. C τοῦτο τὸ ἐπράξαν, ἡ πόλις ἐκείνη ἡ ὁποία δὲν ποικίλλει κανένα ἀπὸ τὰ προσκοίρια καὶ φθιστὰ αὐτὰ ἀναθὰ ἀλλὰ ἄνθρωπος, ποῦ ὁποτελοῦν καὶ μετὰ τὸν θάνατόν των τὴν ἀσφάλειαν πόλεων ποῦ ἐκλιθεῖσιν εἰς αὐτοὺς πῶς δὲν εἶναι δίκασιον παρυσότατον ἀπὸ βλαβῆς τὰς ἄλλας ἢ πόλεις αὐτῇ νὰ ἐπιτυχῇ ἀπὸ αὐτῆς αὐτὸ τὸ προσκόμιμα. Διὰ τὰ σώματα τῶν ἀγίων τοῦτων περιτελεῖσθαι τὴν πόλιν υἱὸς ἀσφαλέστερος ἀπὸ κάθε ὁδομήσαντος ὁρσανδὸς τείχος. Καὶ καθὼς ὑψηλοὶ σκόπελοι ποῦ προβάλλουν ἀλόγουτοι δὲν ἀποκρούουσιν ἰσχυρὰς προσβολὰς τῶν αἰσθητῶν τοσούτων καὶ ἀρετῶν ἐκθρόνι ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπιθροῦ-

¹ Ἡ Αἰγύπτος ἀποκαλεῖται θεομήκεος διότι ἀπὸ αὐτῆς ἐξέρχονται εἰς ἀφάρτος τὸ σῶμα τῶν ἁγίων καὶ τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν ἡλικίαν ἡτο καὶ ὁ Ἀρμενικὸς Ἱππὸς δὲν ἀντιτάσσεται εἰς αὐτὴν καὶ πολλὰ ἐκείνη.

λους επιθέσεις τῶν ἀσπίδων δαιμόνων καὶ ἀνατρέπων ὅλα τὰ μηχανήματα τοῦ διαβόλου καὶ τὰ διαλύουν τὸσον εὐκόλως, ὅπως ἕνας γενναῖος ἄνθρωπος ἀνατρέπει καὶ συντρίβει τὰ παλαιὰ παγινίδια καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ἐφευρέσεις τῶν ἀνθρώπων ὅπως εἶναι τὰ τείχη οἱ τάφροι, τὰ ὄπλα, οἱ φάλαγγες τῶν στρατιωτῶν καὶ ὅσα ἄλλα ἔχουν ἐπινοηθῇ χάριν τῆς ἀσφαλείας τῶν κατοίκων. Εἶναι δυνατόν οἱ ἔχθροι νὰ τὰ ἐξουδετερώσουν, μὲ ἄλλαις περισσότερα καὶ μεγαλύτερα μηχανὰς ἀπὸ αὐτὰς ποὺ ἐκείνοι διαθέτουν. Ὅταν ὁμοῦ μὲ πολλὰς χρησιμοποιοῦν ὡς τεταρτὰ τὰ σώματα τῶν ἁγίων ἀνάστη καὶ ἂν ἐξαρθεύουν οἱ ἔχθροι τοὺς ἀμέσους χρήματα, δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ ἀντιπαρατίθουν παρόμοιον μηχανήματι εἰς τὰς πόλεις ποὺ τοὺς ἔχουν. Εἰ καὶ τὸ ἀπώτεμα τοῦτο, ἀγαπητέ, δὲν εἶναι μόνον χρησιμὸν διὰ τὰς ἐπιβολὰς τῶν ἀνθρώπων οὐτε διὰ τὰς κακουχίας τῶν δαιμόνων. Ἀλλὰ καὶ εἶναι ὁ Κύριος ὁλων ἀρχέταις ἐνδοξάν μας διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὁμωμάτων μας. Θὰ ἠμπορέσωμεν προσβάλλοντες ὡς ἀσπίδας τὰ σώματα αὐτὰ νὰ τὸν κάμωμεν εὐμενῇ πρὸς τὴν πόλιν μας. ²⁰⁰ Α. Διότι ἐάν εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν προγόνων μας οἱ πραγματοποιήσαντες μεγάλας ἀρετὰς χρησιμοποιοῦντες ὁνόματα ἁγίων ἀνδρῶν καὶ μὲ τὴν ἐπικληρίαν τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ ἐπέτυχον καὶ ὡς ἀπὸ ἀπὸ καὶ ἀπεκόμην μὲν μεγάλην ἀφρόδειαν ἀπὸ τὴν μνημὴν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν πάλιν περισσότερον ἡμεῖς, ὅταν δὲν προτείνωμεν ὄνομα μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ἀγωνισθῆναι σώματα. Θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἔσωσιν τὸν Θεὸν εὐνοϊκὸν καὶ καλῶς συνάτον καὶ προσφιλῆ. Καὶ οἱ αἱ λόγοι μας δὲν ἀποτελοῦν καρποσμός, τὸ γνωρίζουν πολλοὶ καὶ ἀπὸ τοῦς ἐντοπίους καὶ ἀπὸ ὅσων ἤλθον ἀπὸ ἀλλοῦ πόσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις τῶν ἁγίων τούτων. Ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ἡρώδεις τῶν λεγόμενων μου, ποὺ ἔχουν διαπιστώσει μὲ προσωπικὴν πείραν τὴν παρηγορίαν αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ πολλὸ εὐλόγως. Β. Διότι δὲν ἦτο τυχερὸς ὁ ὢντας σου ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνταρκτικὴν καὶ τὰς στήνας ἀνταρτίστησαν εἰς τὴν ἡεστητικὴν καὶ ἀπερρίστησαν ἀρμήν τοῦ διαβόλου. σὺν νὰ ἡγωνίζοντο μὲ λίθων καὶ σιδηρῶν σιμῶν καὶ ὅχι μὲ φθοιρὰ καὶ θνητὰ. σὺν νὰ εἶχον ἥδη μετατεθῇ εἰς τὴν ἀθανάτην καὶ ἀπαθῆ κατὰστασιν σου. δὲν ὑποχωρεῖς εἰς τὰς λυπηρὰ καὶ ἀδυνατὸς ἀνόγκας τοῦ σώματος. Ὅπως ἄγρια θορὰ καὶ ἀμα καὶ ἀνήμεροι οἱ ὄφεις, ἀπὸ περισπώσας ὁλόγως τὰ σώματα τῶν ἁγίων ἤντων τὰς πλευράς, ἐξέσκαζαν τὰς σάρκας, ἀνεκάλυπτον καὶ ἐγύμνωσαν τὰ ὀστέα καὶ τίποτε δὲν ἐστρωματοῦσε τὴν σιμῆτην καὶ τὴν ἀπανθρωπίαν των ἐκείνων. Γ. Ἀλλὰ μολονὶς ἤγασαν καὶ τὴν πόλιν ἄλλα καὶ τὰ σπλάγγνα των καὶ ἔφθα-

σαν εἰς τὰ εσωτερικά των, δὲν εὐρίσκον διὰ νὰ τὸν συλλάβουν τὴν ἐρὸν θηραυρὸν τῆς πίστεως. Ἐπαύσαν τὸ ἔκταν μὲ ἐκεῖνοις τοῦ πολιορκιοῦντες μὴν βασίλειον πόλιν, γεράτην ἀπὸ ἀσπίδων πλοῦτην. διαθέτουσαν ὅλα ὅλινους θησαυρούς, μολοντὶς ἐκρήμνισαν τὰ τεταρτὰ καὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ εἰς τὰ θησαυροφυλάκια ἐξεργάσθησαν τὰς θύρας, συνέσπασαν τοὺς μανδύλους ἀνέσκαψαν τὸ ἔδαφος ἠρεσύνουν τὰ πάντα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὁμώσουν τὰ πλοῦτη τῆς καὶ νὰ φύγουν. Αὐτοὶ εἶναι τὰ πλοῦτα τῆς φρενῆς. Δὲν προσδίδονται ἀπὸ τὰ παθήματα τοῦ σώματος ὅταν αὐτὰ κατέκρη ἀσφαλισμένα. Δ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ Θεὸς τὸ σπῆθος ἀνασκήπη κανεῖς καὶ λάσπη ἐκμάχον πρὸς τερπάζει τὴν καρδίαν, δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴ τὸν θησαυρὸν ποὺ ἡ πίστις μὴν φορὰν. ἔχει ἡμεστένθη εἰς αὐτὴν. Τούτοις προήλθεν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τοῦ αἰκονεῖν τὰ πάντα καὶ δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ ἀνέλιπτον πρόγνῃματα εἰς σώματα ἀσθενῶν. Καὶ τὸ πλεόν ὁμοθυμαδόν ἐξ ὅλων. Ὅχι μόνον δηλοῦν το παροικίον ἀπὸ τοῦς ἐμπιστευμένους εἰς αὐτοὺς θησαυροὺς δὲν ἀφῆρσαν παρὰ τὴν τοσπιν μονίαν. σὺν ἀλλὰ τοὺς ἔκαμαν νὰ τοὺς φιλάσσουν μὲ μετὰ τέρπον ἀσπρόλειαν καὶ τοὺς ἐπροξένησαν μεγαλύτεραν λάμψην καὶ ἀδελφίαν. Ε. Διότι ὅχι μόνον ἡ ψυχὴ ἀλλὰ καὶ τὸ ἔκταν τὸ αὐτοὺς ἐκκρίνει μὲ μεγαλύτερα καὶ ἁγίον καὶ ὅχι μόνον ἐκκρίνει τὸ ἔκταν καὶ τὸ καλοκαρμώνισμα δὲν ἐκκρίνει τὴν βοήθειαν τοῦ εἶχεν ἀλλὰ καὶ ἐπέσυρε περισσότερον καὶ μεγαλύτερον. Ὑπάρχει νίκη πλεόν ὁμοθυμαδόν ἀπὸ αὐτῶν. Αὐτοὺς ποὺ εἶναι εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν των καὶ οἱ ἐξουσιασταὶ των τοὺς εἶχον ἔπει καὶ τοὺς ἐξέταζον αὐτοὺς δὲν εἰς ἦσαν τὴν δύναμιν νὰ τοὺς νικήσουν ἀλλὰ ἀπὸ αὐτοὺς ἐδέχοντο τὴν ἡτταν κατὰ πρόπον ἐλπίων καὶ ἀθλίων. ²⁰¹ Α. Διότι δὲν ἐμάχοντο ἐναντίον αὐτῶν ἀλλὰ πρὸς τὸν Θεόν ποὺ κατοικοῦσε εἰς τὸ σπῆθος των. Καὶ οἱ πύλας σου παλεμεῖ τὸν Θεόν. εἶναι ἀνάγκη πᾶσι νὰ ἡττάται παταγωδῶς πρὸς ἡμῶν τῆς πράξεως του εἶναι εἰς τὸ καθεὶν ἡμερῶν. ²

Αὐτοὶ εἶναι αἱ νίκαι τῶν ἁγίων. Καὶ ἔκταν τὰ ἀγωνίσματα καὶ ἀθλήματα εἶναι τὸσον ἀφ' οὐρανοῦ καὶ ἐκκλησιαστικά. εἰ ἠμποροῦν νὰ πιστώμεν διὰ τὰ ἔκτατα καὶ τὰ ἀγωνίσματα τοῦ φιλώσας καὶ δι' αὐτοὺς ἐξ οἷσιν τῆς καρτερίας των. Διότι θεοφίλος δὲν ἐπαινεῖται εἰς τὰς βοσκὰς αὐτὰς, οὐτε ἔδωσαν ὁδὸν τῆς πορείας των τὸ στάδιον ἐσυνεχίζετο παρὰ τὸν δι' αὐτοὺς ἐπειδὴ ὁ πονηρὸς δαίμων ἐπεριμένει.

² Τὸ καλὸν σχῆμα εἶναι μὲ ἀνέτη ἀνέγνως, τὴν μὴν τὴν εἰς παρὰ τὸν κατὰ, ἀντιτεχνικὸν δόγμα καὶ χρὴσιν αὐτῶν ἐπικρατῶνται γρηγορῶν καὶ προσηγορῶν.

ὅτι θὰ ὑπερβάλλει τοὺς ἀλλήλους μὲ τὴν προσθήκην τῶν θαυμασιωτικῶν καὶ ὁ φαιδνώματος Θεοῦ ἐπέτρεπε καὶ δὲν ἠμπούειεν. **Β** "Ὅστε καὶ ἡ μονία τῶν ἀποστόλων νὰ παρουσιασθῇ σαφέστερα εἰς ὧν καὶ νὰ πληθυνθῶν λαμπρότεροι καὶ περισσότεροι ἀπέφονοι δι' αὐτοὺς καὶ οἱ νέθη δ.α εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ **Γ** καὶ τοῦ διαβόλου. Ἐξητοῦσαν ὁ τελευταῖος ἀπὸ τῶν Θεῶν περισσότερος τιμωρίας ἐναντίον του, ἐπειδὴ ἐπερίμεναν ὅτι θὰ ἐνικοῦσε τὸν γενναῖον ἀδελφὴν τῆς πέσσεως μὲ τὴν προσθήκην τῶν δεινῶν. Καὶ ὁ Θεὸς ἐδέχετο καὶ ὑπεκάρει εἰς τὰς πονηρίας στήσεις τοῦ πονηροῦ δαίμονος καὶ ἀνεβείνυσε περισσότερον τὸν ἀδελφὴν του. Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ ἐδῶ. Ἀφοῦ ἀγρυπτερον ἀπὸ κάθε θηρίον ἐσπάρδε μὲ τοὺς ὀδόντας του ἀλύγιστα τὸ σῶμα των **Γ** καὶ ἐγέμισε τὸ σῶμα του καὶ τὴν γλῶσσαν μὲ αἷματα — ἂν ὦσε μὲ τὸ σῶμα τῶν ἁγίων, ὅμως μὲ τὰς ἀπανθρώπους καὶ σκληρὰς ἐκείνας ἀποκρίσεις — ἐφυγε νεκρὸς ἀπὸ τὴν καρτερίαν των, κορημένος ὡς τὸ θηρίαδες, ἐκείνο νεθρο καὶ κορημένος. Πρόσθε πῶς ἦτο ἡ ὑπακοὴ τῶν ἁγίων ὥστε μὲ τὰ ποθήματά των, νὰ κορέσων τασὴν μανίαν. Εὐφωμοῦσε πάλιν συνεκίζων τὸν μονιῶδη ἀνῶνα τοῦ προσπαθῶν νὰ νικήσῃ ὅλο τὸ θηρίον μὲ ἐπιβεῖν καὶ ἀλλης ὁμότητος. Διότι ἐκείνο ἀκούμενα ἀπὸ τὴν φύσιν των ἀπειδοῦν εἰς τὴν τράπεζαν αὐτῆν καὶ ὅταν κορί καὶ τῶν ἀπομακρυνόντων καὶ ἂν συναντήσουν ἐμέτρηται σωματικῶς καὶ νὰ δὲν ἐγγίζων. Αὐτὸς ὅμως ἤρκετο εἰς τὴν λαίαν του καὶ λόγῳ τῆς πονηρίας ἐπεθυμίας του **Δ** καὶ ὁφρο ἐχώρτισεν ἀπὸ τῆς σάρκας των μηχανεύεται ἐναντίον των νὰ ταπεινώσῃ καὶ παραδοῖαι τοὺς ἁγίους εἰς μικρότατον καὶ δυνήτοτατον θάνατον διέταξε νὰ ἐργάζωνται, ἐφ' ὅρου ζωῆς εἰς τὰ μεταλλεῖα. Τὶ ὁνομα. Αφοῦ εἶχε πόσον φανεράν πεῖραν τῆς ἀνδρείας των καὶ τῆς ὑπακοῆς, τοῦ ἐδημιουργήθη ἡ ἐλπίς ὅτι θὰ νικήσῃ ζῶσι. Ἐχούσαν λοιπὸν οἱ ἄγιοι μετὰ τὸ θηρίον, οἱ συμψιπτεῖοντες μὲ τοὺς ἀγνέλους πολλοὶ τῶν σφαιρῶν ἐνγαφέντες εἰς τὰ θάλασσα τῆς ὕλης. Ἰερουσαλὴμ καὶ ἦτο ταῦρα ἡ ἐρημος ἀγνέτος ἀπὸ κάθε πόλιν. Διότι εἰς μὲν τὰς πόλεις ἀπετολμῶντο καθημερινῶς τὰ παράνομα καὶ τυραννικά αὐτὰ διατάγματα. Ἐ. Ἡ ἐρημος, ὅμως ἦτο ἀπληγμένη ἀπὸ τοῦ φόρου τῆς ἀπανθρώπου αὐτῆς διαδικασίας. Τὰ δικαστήρια ἦσαν πλήρη ἀπὸ ἀνέσταις ἔργα καὶ ἀνόμους διαταγὰς, ἐνθ' αἱ ἐρημῖαι εἶχον ὡς πολλὰς τοὺς πλέον νομιμαγεῖς ἐξ ὧν τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἀνθρώπων.

⁵ Φρικτὸς καὶ ἐλεεινὸς, καρποῦνται ὁ δικτὴς τῶν μαρτύρων αἱ, αἰκόνες, ποὺ εἰσχερᾶς εἰς τὴν φοχρὴν ἀπὸς διὰ τὰ μείνῃ εἰς αὐτὴν ἀνέβητες διὰ τὸν κατ' ὄψιν.

ποῦ ἔγινον ἀγγελιοὶ καὶ ἡ ἐρημος συνηγωνίζετο τὸν σφαιρῶν, λόγῳ τῆς ἀρετῆς τῶν καταβῶν τῆς. Καὶ ἡ τιμωρία ἦτο ἐκ φύσεως ὀδυνηροτάτη, μὲ τὴν προθυμίαν ὅμως τῶν ἀγωνιστῶν ἐγένετο εὐκαλὸς καὶ εὐαρεσ καὶ ἀνεκτὴ. **702 A** Ἐνόμιζον τότε ὅτι θῶλεσαν τὸ φῶς νὰ παλαιολογῶνται καὶ τὸ φῶς διὰ τὸ ὅποιον εἶκον ὁμολογεῖται ὁ προφήτης ὅτι «Ἡ σελήνη ἔσται ὡς ὁ ἥλιος ὁ δὲ ἥλιος ἐπαυλασίαν» (Ἠσ. 30, 26), αὐτὸ ἐνόμιζαν ὅτι τὸ εἶκον ἦδη λάβει διότι δὲν ὑπάρκει, δὲν ὑπάρκει τίποτε πρὸς κοροῦμενον ἀπὸ τὴν φυσικὴν ποῦ καταδύναται νὰ πάθῃ χάριν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμεῖς νομιζομεν προθερὰ καὶ ἀβάστακτοι. Ἐνόμιζον ὅτι ἦδη εἶχον μετετεθῇ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ μετεῖκον εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν ἀγγέλων. Τὶ περισσότερο ἐκρεῖντο εἰς αὐτοὺς ὁ σφαιρῶν καὶ αἱ ἀγγέλαι, διὰ τὸ ἡτοίμαζ τῶν εἰς τὴν ἐρημίαν ὁ Θεὸς ὁ Ἰησοῦς ὁ Δεσπότης τῶν ἀγγέλων. Ἐάν, ὅπου εἶναι συγκεντρωμένοι δύο ἢ πλεονεῖς εἰς τὸ ἴδιον τοῖς ὄνομα, ἐκεῖ εὐδοκεῖται ὁ νόμος των πάλιν περισσότερον ευρισκετο μεταξὺ ἐκείνων τότε ποῦ δὲν ἦσαν ἐπὶ τοῦ συγκεντρωμένοι εἰς τὸ ὄνομα του. Ἀλλὰ κάρσι τοῦ ὀνόματος του ἐβασανίζοντο ἀδιαλείπτως. **Β** Διότι γνωρίζετε καλῶς, ὅτι ἀπὸ τῆς τιμωρίας αὐτῆν δὲν ὑπάρκει ἀλλή χειρότερα καὶ ὅτι οἱ υφιστάμενοι τὴν καταδίκην αὐτὴν, παρὰ νὰ βαστάσῃ τὴν δόξαν ποῦ προέρεται ἀπὸ αὐτὴν, θὰ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ ὑποστούν ἀμετρήτους ἄλλους θανάτους. Παρεδόθησαν ἐκ μεταλλεῖας, ὅπου ἐπρεπε νὰ κίμνουν, ἐξέρχον καλῶς, ἐνθ' ἐκείνοι ἦσαν μεγάλοι, τέρως αἰδῶς ἀπὸ τὸ μεταλλαν τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀπὸ τὸν αἶμα ὁκῶν χρυσόν ποῦ δὲν ἐξουσιάζετο μὲ τὰς κείρας τῶν καπαδικῶν ἀλλὰ εὐρέθη ἀπὸ τὸν ζῆλον τῶν πιστῶν ἀνδρῶν. Ἐργάζοντο εἰς τὰ μεταλλεῖα αὐτοὶ ποῦ ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ ἀπειροῦς θησαυρούς. Τὶ εἶναι σκληρότερον καὶ ὀδυνηρότερον ἀπὸ τὴν ζῆλον αὐτῆν. Ἐδῶ πον νὰ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸν αὐτὸν των αἱ διηγήσεις περὶ τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν τὰς σφαιρὰς διέρχεται ἐν σκέσει μὲ τοὺς ἁγίους ὁ Παῦλος. «Περὶ τῶν ἐν πηλυσταῖς ἐν σιγῇ δέροντων ὑπεροφύμενοι, θλιβόμενοι, κακοκοκοῦμενοι, ὡς οὐκ ἦν ἄλλος ὁ κόπος [ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ βρασι καὶ σφαιρῶν καὶ ταῖς ὁπταῖς τῆς νῆς. **Γ** Ταῦτα καὶ ὅτι τῆς γενεῆς ἔγινον τῆς ἡμετέρας.] **Ε**δρ. 11 37-38. Αὐτὰ λοιπὸν ὡς τὰ νυμφεύμενα καὶ ἡμεῖς, δυνατοὶ ὅτι καὶ πόρσι καὶ πολυώτερον σφ' ὅπου ἐδημιουργήθησαν ἀνθρώποι, ἐκληρωθῇ δὲ αἱ φίλαι τοῦ Θεοῦ δια τὸν τροκὸν καὶ ἐπ' ἡμεῶν καὶ γεμίσαν ἀπὸ ἀμετρήτους σφαιρῶν εἶον. Ὅθεν ὡς μὴ ἐπιδικώμεν τὸν θῶν τὸν παλαιοκὸν καὶ αἰματον καὶ γηῖνον ἀπὸ ἄνεον, ἀλλὰ τὸν ἐπιμοχθον καὶ ἐπίπνον καὶ ἐσφαιρῶν ἀπὸ ἡλῶν καὶ παλαιωρίας. Ὅποτε δὲν αἱ

και δυνατον ὁ ἀγωνιζόμενος νὰ ἐπαύκη τοὺς στερήτους μὲ ὕπνον καὶ ἄνεσιν καὶ καλοτέρων οὔτε ὁ στερημένος τὸ προποιον οὔτε ὁ κυβερνήτης τὸν λιμένα οὔτε ὁ γεωργὸς γεμῶν τὸ ἄλανι, Ὁ ὁμοίως οὔτε ὁ πιστὸς τῇ ὑπερηλάνῃ ἀναβά, ἂν ἐπέραςε τὴν ζωὴν του μὲ μαλακότητα. Πῶς δὲν εἶναι παράλογον εἰς μὲν ἅλα τὰ θυσιασὰ οἱ κόποι νὰ προηγούνται τῆς ευχαριστήσεως καὶ οἱ κινήσεις τῆς ἀσφαλείας καὶ μόλα στα ἐνὶ παραμένει ἀσημάντος καὶ μικρὰ ἡ προσδοκία τῶν κόπων ἐκείνων καὶ, ὅταν προσδοκία εἶναι ὁ οὐρανὸς αἱ ὧν γεμικαὶ τιμαὶ, ἡ ζωὴ τοῦ δὲν γνωρίζει τέλος ἡ συναναστροφή μὲ τοὺς ἀγγέλους, τὴ ἀναβὰ ποῦ μῆτε νὰ τὸ σκεφθῆς, ἡ νὰ τὰ ἐκφράσῃς δὲν εἶναι δυνατον νὰ περιμένωμεν ὅτι θὰ ἐπιτεχωμεν ἅλα αὐτὰ μὲ τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν διαλελυμένην φρεσὶν καὶ νὰ μὴ ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὰ δασιν καὶ εἰς τὰ θιοτικά προσοχὴν, Εἰς ὅσον παρακαλῶ "Ας μὴ σκεπτομένης κακίας δι' αὐτὰ καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Ἀλλὰ ἀποβλέποντες εἰς τοὺς ἄγιους τοῦτους ποτε γεννητοὺς καὶ καρτερικοὺς ἀγωνιστάς, π.ν. μὲς ἔχουν δοθῇ ὡς φάροι ὅς κατενθύνωμεν τὴν ζωὴν μας πρὸς τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἰσχυρίαν τῶν. 708 Α. Ἐὰν νὰ ἠμπορέσωμεν μὲ τὰς εὐχὰς τῶν ἑσπεριῶν ἀπὸ τὴν ὑποδημίαν μας ἀπὸ τὴν γῆν νὰ τοὺς σινατήσωμεν καὶ νὰ τοὺς ἀναγκασθώμε καὶ νὰ καταλάβωμεν θέσιν ἡνέμερα εἰς τὰς οὐρανίους κατοικίας τῶν. Τὰς κατοικίας αὐτὰς μοιάζει ὅλοι ἡμεῖς νὰ τὰς ἐπιτύχωμεν μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ ὁποιοῦ καὶ μετὰ τοῦ ὁποιοῦ μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὅς εἶναι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

6. ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΑ ΦΩΚΑΝ¹

704 Α. Ἐλοιπε κῆρς ἡ πόλις μας, Ἐλοιπε καὶ ἀκτινοβολούσας. Ὅσοι ἐπειδὴ εἶκε καλλιμαρτύρας κτήρα, ἄλλ' ἐπειδὴ ἐδέχθη τὴν παμπλὴν μάρτυρος, ποῦ ἤρκετο ἀπὸ τὸν Παῦλον εἰς ἡμᾶς. Ἐπρόσεξε τὴν φιλοξενίαν σου καὶ σὺς ἐγέγραψαν ἀπὸ εὐλογίαν ἐπήνεσε τὸν ζῆλον σου καὶ εὐλόγησεν ὅσους προσήλθον. Ἐμακάριστα ὅσους προσέτρεξαν καὶ ἐκοιμήθησαν ἀπὸ τὴν εὐαγγέλιον καὶ ἐταλάνισαν ὅσους ἀπονοήσαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἡ ζημία τῶν ἀναποκατάστατος, ἐπαναλειπόμενοι καὶ ἄλλην ἡμέραν τὴν σημερινήν, τὴν ἀνακρύβειν του, ὅσους καὶ ὅσα ἀπονοήσαν ἀπὸ ἀσφαλείαν νὰ λάβουν μὲ τὸν ζῆλον τῶν δαυλῶν εὐλογίαν ἀπὸ τὸν μάρτυρα. Αὐτὸ ποῦ εἶπα πολλὰκις, δὲν θὰ ταυρὸς νὰ τὸ λέγω. Δὲν ζῆτὸ ἐθέλνῃ διὰ τὸ ἀμάρτημα, Εἰς τοιαύτῳ φάρμακον διὰ τοὺς ὁδοιπόρους. Ἀπονοήσαντες κῆρς, Ἐλα τότε σήμερον ὅσα νὰ τὸν ὁδὸς νὰ ὁδηγήται εἰς τὴν θέσιν του. Τὸν εἶδες νὰ φέρεται διὰ μέσοις τῆς ἀγορᾶς, Παρακολούθησε τον νὰ πλῆθ' καὶ διὰ μέσοις τοῦ πελάγους διὰ νὰ πληρωθῶν καὶ αἱ δύο προσηυθέσεις τῆς εὐλογίας ἐκ μέρους του. Ἀς μὴ λειπῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν ἱερὴν αὐτῇ πονήγῳ. Ἀς μὴ μείνῃ μέσοις ἡ παρθένης, ὅς μὴ φιλέωσιν ἡ ἐργασίαν τὸ αὐτὸ, ὅς ἀδικώμενοι τὴν πόλιν καὶ ὅς βαδίζωμεν πρὸς τὸν τόπον τοῦ μάρτυρος. Διότι καὶ οἱ βασιλεῖς μαζί μὲ ἡμᾶς λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν συνάθροισίν μας. Πῶς λαλῶν θὰ συγκυρηθῇ ὁ ἀπλὸς πολίτης, ὅταν οἱ βασιλεῖς ἐγκαταλείπουν τὰς βασιλικὰς κατοικίας καὶ παραστάνται εἰς τὸν τόπον τοῦ μάρτυρος. Ὅ ἀπὸ εἶναι τόση ἡ δύναμις τῶν μαρτύρων, ὥστε δαῖς μόνον τοὺς ἀπλούς πολίτας, ἀλλὰ καὶ ὅσους φοροῦν τὸ στέμμι νὰ συλλομώσῃ. Αὕτη εἶναι ἡ καταστάσις τῶν ἐθνικῶν αὕτη ἡ ἐντροπὴ τῆς πόλεως τῶν, αὕτη ἡ ἐξάντλησις τῶν δαιμόνων. Αὕτη ἡ ἰσχύς μας ἀνιστερότης καὶ ὁ στέφανος τῆς Ἐκκλησίας. Χορεύει μαζί μὲ τοὺς μάρτυρας καὶ σκουρῶ, ὅταν βλέπω εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν λειψιδίων τὸ πρόπαιον τῶν. Ὅσον ἀντὶ ὕδατος ἔρρεεν ὅλμα. Τὰ ὅσα τῶν ἔλευσαν ἀλλ' ἡ νύμφη τῶν καθημερινῶν γίνετο νεανιόγερα, Ὅπως εἶναι ἀδύνατον νὰ σόηση ὁ ἥλιος, ὅσοι καὶ ἡ

1. Ὁ ἱερομάρτυς Φώκας, τοῦ ὁποιοῦ ἡ μνήμη γιορτάζεται τὴν 22αν Σεπτεμβρίου καὶ 22αν Ἰουλίου, κατήντα ἐκ Σινώπης τοῦ Πόντου. ἦτο δὲ εὖς τοῦ ναυπηγοῦ Παμφίλου καὶ τῆς Μαρίας. Ἀνεκράθη χριστιανικῶς καὶ σπουδαίως μὲ πολλὰς ἀρετὰς, καὶ χριστιανὰ ἀνεδείχθη ἐπίσκοπος, εἰς τὴν πατρίδα του, ἀπέκτισε φημὶ ἀνὰ καὶ ἐπόμεινε τὸ καλὸν τοῦ μὲ ἀποστολὴν ζῆλον. Καταβύθη ἡμᾶς διὰ τὸν ὀνειδισμὸν καὶ συλλήβειν ἐπὶ τοῦ δαίμονος Ἄρριανος ὁποῦ κατεμάχησεν. Ἐν συνεχείᾳ ἐκατέστη εἰς λατρίαν καὶ ἀποφύγιον καὶ ὁμαρτωλῶν, ὅσοι καὶ κατέλασαν τὸ πνεῦμα τοῦ ἁγίου (97—117 μ.Χ.). Ἰσχύει καὶ ἕτερος Φώκας ἐκ Σινώπης καὶ ὅσους ἠρτομεύει.

Όταν ὁ βασιλεὺς Ἰεροκόμης ἐπέμελλε καὶ ἀνέστησε θυρίαν εἰς τὰ εἴδωλα, ἦλθεν ὁ προφήτης καὶ συνομιλεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως. Πρὸς αὐτὸν, προσήτα, Ἀσκήσεις τὴν ἀνθρώπου καὶ συνομιλεῖς μετὰ τοῦ θυσιολογίου. Ναί, ἀπαντῇ ὁ βασιλεὺς. Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος ἐγενεν πλεονάζοντος ἀπὸ τὸν λίκον, διὰ τοῦτο πῶν ἐγκαταλείπει καὶ συναμιλῶ μετὰ αὐτὸν, διὰ τὸ μόνον εἶναι δυνατόν νὰ ἀκούῃ ὁ λαὸς καὶ νὰ μὴ ἀκούῃ ὁ ἀνθρώπος. Ἀκούσε, θυσιολογίον, ἀκούσε καὶ ἀμέσως τὸ θυσιολογίον καταστράφη. Ἡπύλασεν ὁ βασιλεὺς τὸ χεῖρ του θέλων νὰ πῶσιν τὸν προφήτην καὶ δὲν ἤμποροῦσε ἐπειτα νὰ τὸ παύσῃ. Βλέπωντες οὖν τὸ θυσιολογίον ἤκουσε καλύτερα παρὰ ὁ βασιλεὺς. Βλέπωντες οὖν ἔφησε τὸν λογισμὸν καὶ συνδιαλέγετο μετὰ αὐτὸν. Ὁ βασιλεὺς νὰ διαβάσῃ μετὰ τὴν ὑπακοὴν τοῦ δευτέρου τὴν ἀναστροφήν καὶ τὴν κακίαν τοῦ πρώτου. Συνεπείθῃ τὸ θυσιολογίον, δὲν συνεπείθῃ ἡμῶς ἡ κακία τοῦ βασιλέως. Πρόσθετε καὶ τοῦτο τὸ γεγονός. ἤλπισεν ὁ βασιλεὺς τὸ χεῖρ του, διὰ νὰ πῶσιν τὸν προφήτην καὶ ἀμέσως τὸ χεῖρ του ἐξηράνθη. Ἐπειδὴ δὲν ἔγινε καλύτερος μετὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ θυσιολογίου, διδάσκειται τὴν ὑπακοὴν εἰς τὸν Θεὸν μετὰ τιμωρίαν ἰσχυρὰν. Ἐνὸς ἐπειδὴ λυσιτελεῖ ἡμεῖς, ἠθέλησε νὰ σπένῃ τὴν ἀργὴν μου ἐναντίον τοῦ λαοῦ. Ἀφοῦ ἡμῶς δὲν ἐγενεν ὁ λαὸς ἐκδοκιμασθεῖς, πῶς τὴν τιμωρίαν οὐδὲν ὁ Θεός. Ἐταί ἤλπισεν τὸ χεῖρ του καὶ ἐξηράνθη ἐνός. Παρέμεινε λατὸν τὸ πρότερον τοῦ προφήτου καὶ ὁ βασιλεὺς δὲν ἤμποροῦσε νὰ λυγίσῃ τὸ χεῖρ του. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡτο. Ποῦ ἡτο ἡ τιμωρία, ποῦ οἱ ἀσκήσεις, αἱ δασύδες, τὸ σπρῶσθαι, τὰ δάματα, διέταξεν ὁ Θεός καὶ ὅλα αὐτὰ ἐξηρανίσθησαν. Παρίσταντο αἱ ἀσκήσεις, καὶ νὰ θεοθήσονται μὲν δὲν ἤμποροῦσαν, ἐγενεν δὲ μόνον ἀπὸ αὐτῶν τοῦ παθήματος. Ἡπύλασεν ὁ βασιλεὺς τὸ χεῖρ του καὶ ἐξηράνθη. Ὅταν τὸ χεῖρ ἐγενε ἐξηρῶν, τότε ἔδωκε τὸν κορπὸν του. Πρόσθετε τὸ παρῶσθαι ποῦ δίδει τὸ δένδρον τοῦ παραδείσου καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ σπαιροῦ. Ὅπως τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἔδωκε ἡτο αὐτῶν ἐπιδόξασθαι τὸν θάνατον καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ σπαιροῦ ποῦ ἡτο ἐξηρῶν ἐγένετο τὴν ἑαυτὸν, ἔτσι συνέβη καὶ μετὰ τὸ χεῖρ τοῦ βασιλέως ὅταν ἡτο ὑγιὲς ἐπιδόξασθαι τὴν ἀσέβειαν ὅταν ἐξηράνθη, τότε προσέθετε τὴν ὑπακοὴν. Ἐξήλπισε τὰ παράδοξα ποῦ οἰκονομῶ ὁ Θεός. Ἐκεῖνο ἐπὶ ποῦ εἶπεν ὅταν ἐπιδόξασθαι ὁ λαός, δὲν ἔσται κανὲν κακόν. ὅταν δὲν ἐπιδόξασθαι νὰ ταπεινωθῇ ὁ λαός, ἐπαυρῶσιν ὅτι βασιλεῖς. Καὶ οὐδὲν δίδασκε νὰ ἐκδοκίμασθαι πῶς προσκόλῃς τοῦ Θεοῦ, νὰ παρατρέχῃς δὲ πῶς εἰς ὅραρ σου. Σοὺ λέναι ὅπως ἐνὸς παρῶσθαι τὸ ἰσχυρὸν καὶ τιμωρὸν τὸ εἰς ὅραρ σου ὅταν καὶ οὐ νὰ ἐκδοκίμασθαι τὸ εἰς ὅραρ σου καὶ νὰ παρατρέχῃς τὸ ἰσχυρὸν.

οὐκ. Ἀλλὰ εἰς σπῆρας ἀγῶνων κρεσσάμενος ἀποστείλει μετὰ πεποιημένην προσκομὴν ἐκείνους, παρακαλῶ, τὴν προσκομὴν σου, διὰ νὰ μάθωσιν μετὰ ἀκρίβειαν 787 Ἀ πῶς δεσμεύω καὶ πῶς ἀφίνω τὰ ἀμαρτήματα τὸν ἀντιπάλον σου, πῶς παύω, πῶς τὰ διασπῶ. Ἐν αὐτοῖς ποῦ κἀθῆναι εἰς τὸ θέσπον κἀποκτείνω εἰς τοὺς δυο ποῦ παλαίουν ἐντεινόντες τὸ δόγμα καὶ προσεκτείνοντας τὸ σῶμα, διὰ νὰ παρακαλουθήσονται πάλιν γεράτην ἐντροπὴν διὰ νὰ παρακαλουθήσονται πάλιν, ποῦ εἶναι ἐντροπὴ νὰ τὴν μακάριος, πρὸς αὐτοὺς ποῦ περισσοτέρως νὰ προσέκομεν εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς Προφῆας. Ἐν ἐκείνῃ τὴν ἀδελφῇ, διὰ δὲν γίνεσθαι ἀδελφῆς, Ἐν πάλιν ἐντροπῆς νὰ γίνεσθαι ἀδελφῆς, διὰ ἐκείνους ταῦτοις περὶ τοῦ, Δὲν ἔκομεν ἐνὸς τέτοιου εἰδους πολεμίας, εἶναι ποῦ εἰς ἄλλους καὶ ἀνέλεμα καὶ εἰς τοὺς λέγοντας καὶ εἰς τοὺς ἀκούοντας. Ἡ Παλαιὰ μετὰ τὸν αἰρετικὸν διὰ νὰ καταστῇ καὶ οὐκ ἀδελφῆς, καὶ ἔτσι διὰ μόνον μετὰ ὅραρ καὶ μετὰ διάλογον πρὸς αὐτοὺς νὰ ἐκείνους τὰ σπῆρας τῶν. Τὶ λέγει λατὸν ὁ προφήτης, Φωνὴ μου πρὸς Κύριον ἐκείνο, φωνὴ μου πρὸς τὸν Θεὸν ἐκείνο (Ψαλμ. 131 1). Πρόσθετε Μάρτυς, οὐ φαίνεται οὐδὲν ὅτι ὁ λόγος περὶ αὐτὸν ἀπορρίπτει δι' ἀγνῶστος. Παρατήρησε πῶς πλέκει τοὺς σπῆρας καὶ πῶς ἐννοῦ τοὺς ἀγῶνας. Φωνὴ μου πρὸς Κύριον ἐκείνο, φωνὴ μου πρὸς Κύριον ἐκείνο. Κἀκεῖ, παρακαλῶ, ἐνὸς τὸν αἰρετικὸν εἰπε παρακαλῶ εἰπε διὰ. Ἐν παρουσιασθῇ ὡς ἀδελφῇ ἀπὸ τὴν ἰδέαν μου ἡμῶν, ἐν δὲν παρουσιασθῇ, ὡς πληροφόρηθῇ μετὰ τὴν ἰδέαν σου ἀπορρίπτει. Ὁ ἀλλ' ὅπως εἶπεν δὲν ἐκείνο, αὐτὸν διὰ εἶναι παρὶν, ἀλλὰ τὸν δέχομαι καθὼς καταδικάζεται διὰ ἀπὸ τῶν ἀλλὰ ἀπὸ τὴν συμβαθὴν τοῦ συμπερινοῦ πρὸς ἐκείνους ποῦ λέγει, ἐκείνο ὁ ἀσέβης μὴτὸς ἐκείνο (Παροιμ. 28 1). Ἡ ἐκκλησία εἶναι ἡμῶν τῶν τέκνων τῆς καὶ αὐτὰ τὰ δίδεται ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐξόνους ἀνοίγει τοὺς κόλπους τῆς. Ἡ αἰσθητὸς τοῦ Νῦν ἡτο καὶ καὶ σπῆρας συνεκτινῶσθαι, ἀλλ' ἡ ἐκκλησία εἶναι καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἀνοίγει. Ἡ καθὼς ἐκείνο τὸ ἀλλοιῶν (ὡς καὶ τὰ διεσπῆρας ἀλλοιῶν) ἡ ἐκκλησία λαμβάνει ἀλλοιῶν καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους. Ὁ εἶπε τὸ ἐκείνο. Ἐν ἐκείνῃ ἐνὸς αἰρετικὸς ὡς ἀδελφῇ, τὸν μεταβάλλει ἀμέσως εἰς τὸν ἀσέβητα. Ὁ ἐκείνο, τὸν καὶ μόνον ἀνοίγει καὶ ὅταν ἡμῶν. Ὁ Ἐν δὲν ἔβη, δὲν πρὸς ἀλλὰ ἀλλὰ ὡς ἀγνοοῦσθαι τοῦ. Δὲν καὶ ὁ Χριστὸς εἶπε δίδει καὶ μαθητὰς καὶ ὁ εἰς ἐγενε παρῶσθαι, ὅτι ἡμῶς ἀπὸ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς ἀποδομένης ἰδέας τοῦ γνῶσθαι. Καὶ ὁ Ἐκείνο εἶπε μαθητὰν φιλοδουλοῦν ὡς ἡμῶς ἐξ αἰτίας τῆς ἀποδομένης τοῦ δίδασθαι. ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς ἡμετέρας τοῦ μαθητοῦ. Ἐνὸς πρὸς τοὺς σπῆρας δὲν εἶ.

σαι γὰρ νόνημος ποὺ δέκεται τοὺς σπόρους, ἀποδίδεις καὶ τὰ στέαλα. Ἄν εἶσαι πᾶραι ἀγοναί, κομμάτι εὐθύνη εἰς ἐμὲ. Εἴτε ἀκούσης εἴτε δὲν ἀκούσης, δὲν θὰ παύσω νὰ σοὺ ἐπιαναλαμβάνω τὸν πνευματικὸν μου βλασταρὸν, προσπαθεῖν νὰ θεραπεύσω τὰ τραύματά σου, διὰ τὸ νὰ μὴ ἀπαύσω κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Εἰ Πονηρὲ δοῦλε, ἔδει σε καταβαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τοὺς τροπέζιτους (Ματθ. 25, 28) φωνῇ μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς τὸν Θεὸν ἐβεήθημι.

Τὶ λέγεις, αἰρετικέ! Διὰ ποῖον ὀμλεῖς ὁ προφήτης καὶ ποῖον ἀποκαλεῖ Κύριον καὶ Θεόν; Ὁ λόγος ἀφορᾷ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Διὰ ἐκεῖνον παραποιῶντες τὰς Γραφὰς διὰ κακῶν τῆς κεφαλῆς των καὶ ἀναζητοῦντες διαρκῶς ἀφορμὰς κατὰ τῆς σωτηρίας των, δὲν εἰσθάνονται διὰ ὧσιν τὸν Θεὸν τὸν ἐν κρίματι ἀποκαλεῖς. ⁷⁰ Ὁ Δαυὶδ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ οὔτε ὅπως τὸν δοξολογεῖ τὴν κληρικὴν λαμπρότητον οὔτε ὅπως τὸν διδάσκει τὸν βλάπτει. Διότι ἡ ἀσέβειας ὑπερβίς δὲν χρειάζεται τὴν ἰσχυρὰ καὶ δοξολογίαν, ἀλλ' ὅπως ἀκριβῶς ὅπως λέγει λαμπρὸν τὸν ἥλιον δὲν προσθέτει εἰς τὸ φῶς του οὔτε ὅπως τὸν κοσμοκτορὴς σκοπεῖν δὲν μενῇ καὶ καθόλου τὴν λάμπην του παρὰ μόνον δίδει τὴν γνώμην του ὡς θεῖον τῆς ἰσχύος του ἀναπαύσεως. Ἐπὶ καὶ ὅπως δὲν ἀποκαλεῖ Υἱὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ κτίσμα, δίδει ἀπόδειξιν τῆς μονίας του, ἐνῷ ὅπως ἔχει ἐπιγινώσκων τῆς οὐσίας του παρουσιάζει τὴν ὀρθοπρόσληπτον ποὺ διαθέτει. Καὶ οὔτε ὁ θναὸς τὸν ὠφελεῖ οὔτε ὁ ἄλλος τὸν βλάπτει ἀλλὰ ὁ μὲν ἔναος κατὰ, ὁ δὲ ἄλλος ὑπὲρ τῆς ἰσχύος του σωτηρίας ἀγωνίζεται. Εἰ Ἄς ἐπιανεῖθαι εἰς ἐπὶ εἶπον Παραποιῶντες τὰς Γραφὰς, παρατρέχουν τὰ ἄλλα σημεῖα καὶ ἀναζητοῦν μῆκος ἀνακαλύψουν κατὰ ἓνα σημεῖον, τὸ ὁποῖον νομίζουν διὰ βοηθεῖ τὸ νοσηρὰ των. Καὶ μὴ μετ' ἀλέγης ἐπὶ αὐτῇ εἶναι ἡ Γραφή. Δὲν εἶναι ἡ Γραφή αὐτὴ ἀλλὰ ἡ ὁμοίᾳ του διακωρύχου, ἐπειδὴ καὶ τὸ μέλι εἶναι πικρὸν ἀλλ' ὁ δασθενὴς τὸ νομίζει πικρὸν. Χωρὶς τὸ ἐγκλημα ν' ἀποδίδεται εἰς τὸ μέλι ἀλλὰ ἡ κατηγόρησις εἶναι τῆς φύσεώς. Ἐκεῖ καὶ οἱ μονιακοὶ δὲν βλέπουν τὸ δούτι, δὲν εἶναι ὅπως αὐτὰ ὑπεύθυνον ἀλλὰ ἡ θεολογικὴ διάνοια τοῦ μονιακοῦ. Ἐδημασύνησαν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανόν, διὰ τὸ ἴδωμεν τὸ ἔργον του καὶ προσκυνήσωμεν τὸν πλάστην, οἱ ἔθνη καὶ ὅμοις ἐθεοποίησαν τὸ ἔργον. Καὶ δὲν εἶναι τὸ ἔργον ὑπεύθυνον, εἰ ἀλλ' ἡ διακωρύχου ἐκείνων. Καὶ ὅπως ὁ κοκτὴ διαθέ-

6. Διαικτικὴ ὁδὸς καὶ δεινὸς ἀποθεστικὸς μετὰ πλοῦτον καὶ ἀνδρείαν γνῶσιν καὶ χρῆσιν τῶν Γραφῶν συνδεδεμένη εἰς ἑλπίν τὴν ἀκατακτάτην καὶ ἀκατακτάτην. Καὶ τοῦτο εἰς μίαν ἐπιλήν ἡμῶν.

σεως ἄνθρωπος δὲν ἀκρελεῖται ἀπὸ τίποτε, ἔτσι ὁ κοκτὴ διαθέσεως ἀκρελεῖται ἀκατὴ ἀπὸ τὸν ἐαυτὸν του. Τὶ εἶναι ἴσον μετ' ὁ Χριστὸν, καὶ ὅμοις ὁ Ἰσὺς δὲν ἀκρελεῖται. Τὶ εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸν διάβολον, καὶ ὅμοις ὁ Ἰσὺς ἐξ αἰτίας του ἔλαβε τὸν στέφανον. Δὲν ἀκρελεῖται ὁ Χριστὸς τὸν Ἰσὺς, οὕτω αὐτὸς ἦτο κοκτὴ διαθέσεως. Καὶ τὶ ἐβλαπεν ὁ διάβολος τὸν Ἰσὺν, ἐπειδὴ ἦτο κοκτὴ διαθέσεως. Κόσμος τῆς διακωρύχσεως αὐτῆς, διὰ τὸ μὴ σκεφαντῇ κακῶς τὰς Γραφὰς ἀλλὰ τῇ διακωρύχῃ ἐκείνῃ ποὺ ἐμνηστεύει κακῶς τὰ λεχθέντα καλῶς. Διότι ὁ διάβολος ἐπὶ τῇ ὁμοίᾳ των Γραφῶν ἀπευθύνετο εἰς τὸν Χριστὸν. Ὁ δὲ Γραφὴ ὅμοις δὲν ἦτο ὑπεύθυνος ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ποὺ ἐμνηστεύει κακῶς τὰ λεχθέντα καλῶς. Ἐπειδὴ θέλουν νὰ παρουσιάσουν τὸν Υἱὸν χειρότερον ἀπὸ τὸν Πατέρα ἐρευνῶν καὶ ἀποκαλύπτει μετὰ παράδοξον ἄνθρωπον καὶ λέγουσιν ἐν σέβει μετὰ τὸ Θεὸς καὶ Κύριος ὅτι Θεὸς εἶναι ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς Κύριος καὶ ἀπακαρτεῖται τὸ ἄνθρωπον καὶ ἀποδίδουν τὸ ὄνομα Θεὸς εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ Κύριος εἰς τὸν Υἱὸν οὕτω νὰ εἶναι αἱ διακωρύχαι καὶ οἱ ἀληθεύει τῆς θεότητος. Ἀποδίδει ἡ Γραφή τὸ ὄνομα Κύριος εἰς τὸν Υἱὸν, Ἄλλα λέγει αὐτὰ, Πᾶς δὲν ἔκρινεν τὸν Πατέρα καὶ λέγει Θεὸς καὶ ἀπευθύνεται σήμερον εἰς ἓν πρόσωπον καὶ λέγει Θεὸς μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς Κύριον ἐβεήθημι. Εἰ δὲν τὴν ἀποκαλεῖ Θεὸν καὶ Κύριον οἱ χυρὸν καὶ Ποιὸς θέλει νὰ εἶναι Θεὸς ὁ Υἱὸς ἢ ὁ Πατήρ, Ἀσφαλῶς θὰ ἀποδίδης τὰ ὀνόματα αὐτὰ εἰς τὸν Πατέρα λοιπὸν Θεὸς εἶναι ὁ Υἱὸς καὶ Κύριος ὁ Πατήρ. Διὰ λοιπὸν ἀποκαρτεῖται τὰ ὀνόματα καὶ τὸ μὲν ἓν τὸ τίποτε ἀπὸ ἐξῆς καὶ τὸ ἄλλο κρατεῖται ἀπὸ ἐξῆς. Καὶ ὁ Παῦλος λέγειν — μακάρι νὰ ἴδωμεν τὸν Παῦλον καὶ θὰ ἦτο μακάριος — Ἄλλ' ἦν εἰς Θεὸς ὁ Πατήρ, ἢ οὐ τὰ πάντα καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα (Α Κορ. 8, 6). Μήπως ἐκάλει τὸν Υἱὸν Θεόν. Ἀλλὰ τί, Κύριον ⁷⁰ Α. Εἰπέ μου, οἷον ὁ Θεὸς εἶναι μενολογούμενον ἀπὸ τὸ Κύριος καὶ τὸ Κύριος καταπτερον ἀπὸ τὸ Θεός, Ἐνταῦθα παρακαλῶ, τὴν προσοχήν σας. Ἐάν τις ἀποδείξῃ λοιπὸν, διὰ τὸ Κύριος καὶ τὸ Θεός εἶναι τὸ ἓν καὶ θὰ πῇτε λέγεις διὰ τὸ Θεὸς εἶναι μενολογούμενον καὶ τὸ Κύριος χειρότερον, Ἀκούσε τὸν προφήτην ποὺ λέγει «Οὗτος Κύριος ὁ ποιῶν τὰς οὐρανὸν αὐτὸς Θεὸς ὁ κατασκευάζων τὴν γῆν», Ἡσ. 25, 18. Ὁ Κύριος λοιπὸν τὸν οὐρανὸν καὶ ὁ Θεὸς τὴν γῆν. Ὁ προφήτης εἶπε εἰς τὸν Χριστὸν πρόσωπον καὶ τὸ Κύριος καὶ τὸ Θεός καὶ ἄλλοι «Ἀκούε Ἰσραὴλ, Κύριος Θεὸς σου Κύριος εἰς ἔσπε» (Δευτ. 6, 4). Τὸ Κύριος τίθεται ἑνὸς φορὰς καὶ τὸ Θεός μετὰ. Καὶ ὁ Κύριος τίθεται ἑνὸς

Επειτα τὸ Θεὸς καὶ πάλιν τὸ Κύριος. Ἐάν τώρα τὸ πνευματικόν ἦτο κατώτερον καὶ τὸ πρῶτον μεγαλύτερον, δὲν θὰ ἐθετε ἐπὶ μεγάλης ὑπάρξεως καὶ πλὴν ἀξιολόγου τὸ μακρότερον πρῶτον ἀλλὰ θὰ ἀρκεῖτο εἰς τὴν κρήναι τοῦ μεγαλυτέρου καὶ δὲν θὰ προσέθετε καὶ τὸ μακρότερον. Ἐννοήσατε ἀκριβέστερα τί εἶπον. Δὲν εἶναι ἐξῆς χώραι θεοῦ πρὸς ἀντίθετον, γίνεται διδασκαλία πρὸς κατανύξιν, διὰ τὴν νὰ φύγετε χωρὶς ὁπλῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀνακαλύψετε πνευματικῶς. Τὸ Θεὸς λέγει, σίρετε, εἶναι μεγαλύτερον καὶ τὸ Κύριος μακρότερον. Σοὶ παρουσιάσω τὸν προφήτην ποὺ λέγει «Κύριος ὁ ποιητὴς τῶν οὐρανῶν, Θεὸς ὁ κατασκευαστὴς τῆν γῆν Σοὺ παρουσιάσω ἀπ' ἑτέρου τῶν Μωσῆ καὶ λέγει: Ἀκούε, Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς σου Κύριος εἰς ὅτι. Ὁ Πῶς εἶναι εἰς, δὲν τὰ ὄντα εἰς καὶ δὲν, τὸ ἐν δὲ ἀντίθετον καὶ τὸ ἄλλο δὲ κατώτερον ὑπερῶν. Δότω μοι ὑπερῶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι μεγαλύτερον τοῦ ἐαυτοῦ τῆς καὶ μακρότερον» θὰ εἶναι ἴσους καὶ σύμμετρος. Κύριος ὁ Θεὸς σου Κύριος εἰς ὅτι. Καὶ σοὺ ἀποδοκνῶ, δὲν τὸ ὄνομα Κύριος σημαίνει Θεός. Καὶ γενναῖα, δὲν τὸ Κύριος εἶναι κατώτερον καὶ ἀντίθετον τὸ Θεός, ποῖον ἔστιν νὰ εἶναι τὸ ὄνομά σου. Τὸ μακρότερον Κύριος ἢ τὸ μεγαλύτερον Θεός. Εἴναι μὲν ἐρωτήσῃ Ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά μου, ἢ θὰ ἀπαντήσῃ, σίρετε, θὰ εἰπῇ δὲν τὸ Κύριος εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Υἱοῦ καὶ τὸ Θεός τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, ὡς πλὴν προσήκον, Ἐάν σοὺ ἀποδείξω δὲν τὸ μακρὸν Κύριος εἶναι τὸ γινώσκον, τί θὰ κάμῃς, Ὁ Γνωσκὼν δὲν ὄνομά σου Κύριος (Ψαλμ. 82, 19). Μήπως εἶπε Θεός, ἀλλὰ ἐν ἡτο μεγαλύτερον τὸ Θεός, διὰτὶ δὲν εἶπον ὁ προφήτης γνώσκων δὲν ὄνομά σου Θεός, Ἐάν τὸ ἴσας τοι καὶ τὸ προσήκον ὄνομα ἡτο τὸ Θεός, ὁσέτω δὲ, ἀφοῦ εἶναι κατώτερον, τὸ Κύριος διὰτὶ εἶπε Γινώσκων δὲν ὄνομά σου Κύριος τὸ μακρὸν τὸ ὁ λαγύτερον τὸ κατώτερον ἀπὸ ὅτι τοῦ ἀξίζει καὶ δὲν λέγει ἐκείνο τὸ μέγα, καὶ ὁρῶν καὶ ἄλλων τῆς οὐσίας τοι, καὶ δὲν νὰ μὴ δὲν τοῦτο δὲν εἶναι μικρόν, οὐτε κατώτερον ἀλλὰ ἔχει τὴν ἰδίαν ἀξίαν λέγει Γινώσκων δὲν ὄνομά σου Κύριος οὐ μόνον ὁσέτω ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

Ἐ. Δὲν ἐγκαταλείπει ἐν ταύτῃς διότι τὸν ὄνομα ἀλλὰ ἐπαναλαμβάνει δὲν ὁ Θεός εἶναι μεγαλύτερον καὶ τὸ Κύριος μακρότερον. Ἐάν σοὺ ἀποδείξω δὲν ὁ Υἱὸς ἀσπάζεται με τὸ μεγαλύτερον ὄνομα, τί λέγεις, σωματικῶς τὴν μάχην, Πουεῖς τὴν φιλονεκίαν, ἐννοεῖς ποῦ ἔγκειται ἡ σωτηρία σου, ἐλευθερία νοσεῖ ἀπὸ τὴν μανίαν. Ἐννοήσατε τί εἶπον, Ἐπειδὴ φημίνοι

1 καὶ τῆς λογικῆς ἀποκρίσεως δὲν εἶναι ἀμελῆς ὁ λόγος. Προσέταμας, ὅπως φησὶν ὁ Θεός, καὶ τὴν πρῶτον αὐτὴν ἀποκρίνεται ἡ λογικὴ ἀρχὴ τῆς ἐννοήσεως (principium contradictionis).

κατὰ πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ τὸ ὄνομα Κύριος ἀποδίδουν δὲ τὸ Θεὸς ὡς μεγαλύτερον εἰς τὸν Πατέρα, δὲν σοὺ ἀποδείξω δὲν καλεῖται ὁ Υἱὸς με τὸ Θεός, τὸ μεγαλύτερον ὄνομα, τελευτῶναι ἢ μάταια, 7¹⁰ Α. Μὲ τὸ ὄνομα τὸ ἴδιόν σου σὲ καθιστᾷ ὑποκείμενον καὶ με τὸ ἴδιόν σου πτερό, περὶ ὑψηλότερον ἀπὸ σέ. Σὺ εἶπες δὲν τὸ ὄνομα Θεός εἶναι μεγαλύτερον καὶ τὸ Κύριος, μακρότερον. Ἐπειδὴ καὶ ἀποδείξω δὲν τὸ μακρότερον δὲν ἤρξατο εἰς τὸν Πατέρα, δὲν ἡτο μεγαλύτερος καὶ τὸ μεγαλύτερον πάλιν δὲν ἤρξατο εἰς τὸν Υἱόν ἐν ὃν ὁ Υἱὸς ἡτο μακρότερος. Ἀκούσε τὸν προφήτην ποὺ λέγει «Ὁ Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν, οὐ λατρεύεται ἕτερος πρὸς αὐτόν» ἔθετο πᾶσαν οὐδὲν ἀποκρίσεως μετὰ ταῦτα ἐπὶ γῆς ὅφθαλμοι καὶ τοὺς ἀνθρώπους συναντήσῃ» (Βαρούκ, 3, 38-39). Τί εἶπες νὰ ἀπαντήσῃς, Ἐκείνη ἀντήρτησεν εἰς τοὺς λόγους ταύτους, Βεβαίως δὲν ἡμπορεῖς. Ἡ ἀλήθεια μένει καὶ ἀκατακλύστου τὸ ἴδιόν της φῶς, ἐκταλῶναι τὸ μέγα τῶν ἀρετικῶν, ποῦ δὲν θέλουν νὰ περῶν εἰς αὐτὴν. Μολοντά τὸ ἀντιπρόσωπον εἶναι οὐδὲν καὶ ὁ καὶ οὐκ ἔστιν πολλός, ὁ ὁ λόγος εἶναι ἀντίθετος καὶ ὑπερνωτὸς τῆς δυσκολίας τῆς ἀκριβοῦς, μετὰ δὲ τὸν καὶ οὐκ ἔστιν μετὰ τὴν δόξαν τῆς διδασκαλίας. Καὶ ἐν συγκατανεύσει μὲν ἢ δύο φορές τὴν ἐβδομάδα δὲν πρέπει ὁ ἀκριβοῦς νὰ διακρίνεται. Ἐξέρχεται ἀπὸ ἐξῆς καὶ οὐ ἐρωτᾷ κάποιος περὶ τίνος ἀμύλησεν ὁ κήρυξ καὶ οὐ τοὺς λέγεις κατὰ τὴν ἀκριβοῦς. Ἐάν σοὺ παρατηρήσῃ περὶ τίνος ἀμύλησεν καὶ οὐ δὲν ἀπαντήσῃς, θὰ εἶναι μεγάλη ἐντροπία σου. Ἐάν ὅμως ἀπαντήσῃς, τὸν δοκίμως καὶ ἐν εἰναι ἀκριβοῦς, τὸν διακρίνεις, ἐν πᾶσι εἶναι φίλος ποῦ ἀδιαφορεῖ, τὸν προσελαβείς καὶ ἐν εἰναι γυνώσκων τῆς ἀμαρτίας, τῆς συκατονέλλεις. Ἐξ ἄλλου εἶπον καὶ ἀπεκρίνεις, δὲν τὴν γυνώσκων καὶ γυνώσκων, ἀρξέται ἐν ἐκταλῶναι ἀγέτωσαν εἰδὲ τι μανθάνειν θέλουν, τοὺς ἰδίους ἀνδρας ἐπερωτῶσαν» (Α' Κορ. 14, 34-35). Ὁ Εἴναι εἰσέλθῃς εἰς τὸ σπῆναι σου καὶ οὐ ἐρωτήσῃ ἢ ἀξίως σου τί μοὶ ἔρεται ἀπὸ τὴν ἐκταλῶναι, Ἀπάντησέ της δὲν θεοβολῶς καὶ οὐτε προεῖ οὐτε κήρυγμα οὐτε κοσμήματα ποῦ σπῶναι τὸ σπῆναι, ἀλλὰ σοὺ ὅφρα λόγον ποῦ συνεκτεῖται τὸν νοῦν. Ὅταν εἰσέλθῃς σπῶναι τὴν πνευματικὴν πρόθεσιν εἰς τὴν γυνώσκων σου. Εἰδὲ τῆς κατὰ ποῦτον καὶ ἐνταυτοῦν ἀκριβοῦς αἱ λέξεις εἰς τὴν ἀκρίβειαν σου. Ἀς ἀπολαύσωμεν τὰ πνευματικὰ καὶ ἐν οὐκ εἰς δὲ ἀπολαύσωμεν τὴν ἰδίαν πρόθεσιν. Ἐάν καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον συζητῶμεν τὴν ἰδίαν ἡμεῖς θὰ ἔχαμεν καὶ τὸν Θεὸν ἀντικαθίσταμεν δὲν καὶ εὐλογεῖ τὴν πρόθεσιν μας καὶ ἡμεῖς νὰ στεφανώσῃ. Δὲν αὐτὰ δὲ τὸν εὐκαταστήσωμεν αὐτὸν νὰ εἶναι Πατὴρ μαζί με τὸν Υἱόν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΟΛΩ ΤΩ ΚΟΣΜΩ ΜΑΡΤΥΡΗΣΑΝΤΑΣ

711 Α. Λογ. βίου: ἐτελέσαμεν τὴν ἱερὴν πανήγυριν τῆς Πεντηκοστῆς, δὲν παρήλθεν ἡμέρη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑπτα ἡμερῶν καὶ μὴς ἐπρόφθασε πάλιν καρὸς μαρτύρων ἢ μᾶλλον σπρωτό-πεδον μαρτύρων καὶ σπρωτά καθόλου χειροκτῆρα ἀπὸ τοῦ σπρωτό-πέδου τῶν ἀγγέλων τοῦ εἶδεν ὁ Ἰωάννης ἀλλὰ ἐπαρμόλιος πρὸς αὐτὸ καὶ ἰσαΐα. Διότι οἱ μάρτυρες καὶ οἱ ἄγγελοι δια-φέρουν μόνον κατὰ τὸ ὄνομα, ἢ πραγματικῶς ὅμως τοὺς συνδέει. Οἱ ἄγγελοι κοποῦν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ μάρ-τυρες ἐπίγει· Ἐκεῖνοι εἶναι ἀθάνατοι καὶ ἀθάνατοι, τὸ αὐτὸ θὰ λάβουν οἱ μάρτυρες. Εἰς ἐκείνους ὅμως ἔλασεν ὁ θάνατος οὐρα. Τὴ σηματοῦν ἔχει τοῦτο, B. Καὶ ἂν ἡμέρη οἱ μάρτυρες ἔχουν περὶ ληθῆ σῶμα, εἶναι ὅμως ὁ θάνατος. Ἡ μᾶλλον προ-τοῦ ἀκούει ἀποθανοπαθεῖν, ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ στολίζει τὰ σώματα περισσότερο ἀπὸ ὅτι ἡ ἀθανασία. Δὲν εἶναι το-σον λαμπρὸς ὁ οὐρανὸς καθὼς στολίζεται ἀπὸ τοῦ πλῆθος τῶν μαρτύρων ὅσον τὰ σώματα τῶν μαρτύρων ποὺ τὸ στολίζει τὸ λαμπρὸν πλῆθος τῶν τραυματιῶν. Ὡστε ἐπὶ τῇ ἀπέθανον, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ πλεονέκτησιν καὶ ἔλασεν τὰ θραύεια πρὸ τῆς ἀθανασίας, σπαρακισμένοι ἀπὸ τὴν σιγήν τοῦ θανάτου. Ἡ ἀλάττωσις αὐτῶν θραύει τὴν λαοῦ ἀγγέλους, ὁδὸν καὶ τὴν ἐ-σπεράνουν αὐτῶν λέγει ὁ Δαυὶδ διὰ τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώ-που νενομίαι (Ψαλμ. 8, 6). Ἀλλὰ καὶ τὸ θραύει, τὸ ὄλυν τοῦτο ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν ἀλυσιν τοῦ πνευματικῶς κατα-δύσας τὸν θάνατον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ C. Ἐνὶ ὅμως δὲν σπρῶξεν εἰς αὐτὸ τὴν ἀποψιν μου ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλάττωσις αὐ-τῇ, ὁ θάνατος μετεβλήθη εἰς πλεονέκτημα. Ἐάν δηλαδὴ δὲν ὑπῆρχον θνητοὶ δὲν θὰ ἐγγίνοντο μάρτυρες ὥστε ἂν δὲν ὑ-πῆρχε θάνατος, δὲν θὰ ὑπῆρχεν αὐτὸ στέφανος, ἂν δὲν ὑπῆρ-χεν ἐκδομή, δὲν θὰ ὑπῆρχε μαρκῶν. Ἄν δὲν ὑπῆρχε θά-νατος, δὲν θὰ ἡμπαρῶσεν ὁ Παύλος νὰ λέγῃ «Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ὑπερέραν καὶ ὁσέων». Ἦν ἔτσι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ. Α' Κορ. 15, 31. Ἐάν δὲν ὑπῆρχε θάνατος καὶ φθο-ρά, δὲν θὰ ἡμπαρῶσεν ὁ Ἰδὸς νὰ λέγῃ «Χαίρω ἐν τοῖς παθή-»

1 Τονίζονται ἡ ἔξλιξις τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου. Ἡ ἀθανασία τοῦ ἀπα-θανοπαθέντος μάρτυρος εἶναι ἀραιότερα ἀπὸ τὴν ἀθανασίαν τῶν ἀγγέλων.

μοὶ μου ὑπὲρ ὧν καὶ ἀναπληρῶ τὸ ἐσπεράμενον τῶν ὁλο-φειν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου» (Κολοσ. 10, 24). Ὡστε διὰ μὴ λυποῦμεθα διότι ἐγεννήθημεν θνητοὶ ἀλλὰ ὡς εὐχα-ριστοῦμεν, διότι B. ἀπὸ τῶν θνήτων ἦναι δι' ἡμᾶς τὸ στα-θὸν τοῦ μαρτυρίου, ἀπὸ τῆς φθορᾶς ἀλάβαμεν ἀφορμὴν διὰ θρασείας, ἀπὸ ἐδῶ ἔχομεν προσηγορίαν δι' ἀγωνισμάτων. Προ-σέλας τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, πῶς τὸ μεγαλύτερον τῶν κα-κῶν τὸ κακοφρονεῖν τῆς δυνατικῆς μας, ποὺ εἰσέγαγεν ὁ διὰ-βολος, ἐννοεῖ τὸν θάνατον, 712 Α. τὸν μετεβάλειν εἰς τὴν καὶ δόξαν μας καὶ ὁδηγεῖ με αὐτὸν καὶ ἀλλοτρίως πρὸς τὸ ἐρα-δεῖα τῶν μαρτύρων. Τὴ προτείνω λοιπὸν, Νὰ εὐχαριστοῦμεν τὸν διάβολον διὰ τὸν θάνατον, Μὴ γένοιτο. Ἡ μεταβολὴ δὲν παρῆλθεν ἀπὸ τῆς διόθεως ἐκείνου ἀλλὰ ἀποπειλεῖται δι-αρεῖν τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος τὸν εἰσέγαγε διὰ νὰ μὴς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ ὅσοι μὴς ἐπιστρέφωμεν εἰς τὴν γῆν νὰ ἀπακούη καὶ ἐλπίδα σωτηρίας. Ὁ Χριστὸς ὅ-μως ἔλαβε τὸ εἰσακεῖν καὶ τὸ ἔλλαξε καὶ με αὐτὸ μὴς ἀνε-θίσασε πάλιν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀς μὴ με καταδοῦναι λοιπὸν κανεὶς, δὲν ἐκείλουν τὸ σύνολον τῶν μαρτύρων καρὸν καὶ σπρωτόντα ἀπονήμιον διὰ ἀντίθετο ὄνομα εἰς ἓνα πρῶγμα. Εἶναι θεοβόλος ἀντίθετο ὁ καρὸς καὶ τὸ σπρωτόντα B. ἀλλὰ συνέλασαν ἐδῶ καὶ τὰ δύο. Μὲ εὐχαριστοῦμεν ἐβόλυν εἰς τὸ θεοσυνιστήσαν αὐτὸ νὰ ἀπέρουν καὶ πάλιν αὐτὸ νὰ ἐμάκοντο ἐβόλυν καὶ ἀντίθετον καὶ καρποῖν καὶ ἐνίαρτον τοὺς ἀν-τιπάλους τῶν. Ἄν προσέξῃς τὰ διαδραματισθέντα, ὅσα συνέ-θησαν ἦσαν μάχη καὶ πόλεμος καὶ σιωπῆς. Ἄν ὅμως ἐξετά-σῃς τὴν διόθευν ποὺ τὸ ἐδημοσύνησε τὸ συμβαίνοντα ἦσαν καρὸς, σιωπῆς, πανηγύρεας καὶ ἡδονῇ, μενίσση. Θέλας νὰ μάθῃς ὅτι τὰ παθήματα εἶναι φρακτότερα ἀπὸ πόλεμον, Ἐν-νοεῖς τὰ παθήματα τῶν μαρτύρων Ποῖον πρῶγμα ἀποτελεῖ τὴν φράκην τοῦ πολέμου, Στήνοντας ἀπὸ τὰ δύο μέρη σπρωτόπε-δα περιφραγμένους, ποὺ λήπτουν ἀπὸ τὸ ἐπὶ καὶ καταλύγ-ζουν τὴν περιοχὴν, ρίπτονται ἀπὸ παντοῦ νέφη ἀπὸ βέλη, C. πρὸ ἀποκρύπτουν τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὸ πλῆθος ρυάκια ἀπὸ σίμου κυλοῦν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πολλὰ πτώματα παντοῦ, καθὼς πᾶσιουν οἱ στρατιῶται ὅπως τὰ στάκια κατὰ τὸν θερισμόν. Ἐλα λοιπὸν ἀπὸ ἐκείνην τὴν ράσιν νὰ σὲ μεταφέρω εἰς αὐτήν. Καὶ ἐδῶ ἔχομεν δύο παρουσίαις, ἡ μὴ τῶν μαρτύρων ἢ ἄλλῃ τῶν τράνων. Ἀλλ' ἐνὶ οἱ τράνων εἶναι πάντο-τε οἱ μάρτυρες μᾶλλον με γυνὸν οὐρανὸν καὶ ἐν τούτοις

2 Ἦναι, ἐκείλουν νὰ κλονισθῇ τὸ ἀκαταμάχητον αὐτὸ συμπέρασμα. Ἐπο- μῆναι ὁ θάνατος δὲν εἶναι «ἐλάττωσις» ἀλλὰ «πλεονέκτημα» ὡς ἐξηλά- νεται εἰς τὸν ἀντίθετον. Ἀπὸ τὸ κενὸν γίνου.

ή νίκη είναι των γυναικῶν καὶ οὐκ τῶν παιδικῶν. Πῶς δὲν θὰ ἐκλυαζῇ, ὅταν αὐτὸς ποὺ μαστιγώνεται νικᾷ αὐτὸν ποὺ μαστιγώνεται. ὁ θερμὸς τὸν ἐλαττωμένον, αὐτὸς ποὺ κατακαίεται καὶ ἐκείνους ποὺ τὸν κατακαίει, ὁ φρονιμώμενος τὸν φονέα του. Ὁ Εἰδὼς πῶς αὐτὸ εἶναι φρικτότερον ἀπὸ ἐκεῖνο. Ἐκεῖνο μολοντοὶ φοβερά, ἀκολουθοῦν τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἐνῷ αὐτὸ ὑπερνοῦν κάθε φυσικὴν δυνατότητα καὶ κάθε ἀσολοῦθον τῶν πραγμάτων καὶ νὰ μάθῃς ὅτι τὸ κατόρθωμα εἶναι τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ θεοδώρα τί εἶναι ὁδικώτερον ἀπὸ τὴν μάστιγιν αὐτὴν καὶ τί ἀπὸ τὰ ἀγνώσματα πλὴν παρόντων. Διότι εἰς τοὺς παλῶνους καὶ οἱ δύο ἀντιπάλαι εἶναι κατόρθωτοι. Δὲν συμβαίνει τοῦτο ἐδῶ ὁ εἰς εἶναι γυμνὸς καὶ ὁ ἄλλος πάνοπλος. Ἐξ ἄλλου εἰς τοὺς ἀνῶνας ἐπιτρέπεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀντιπάλους νὰ σηκώσιν αἶμα ἐναντίον ἀλλήλων, ἐνῷ ἐδῶ ὁ εἰς εἶναι θερμὸς καὶ ὁ ἄλλος ἐλαττωμένος καὶ ἐκείνους τὰ ἐπιπλήματα, ὅταν νὰ εἶδον οἱ δικασταὶ ἀπὸ ἐκείτων τυραννικῶν ἐκουσίαν ἀποκαταστάσεως εἰς τοὺς ἐαυτοὺς των τὸ δικαίωμα νὰ καταποιοῦν. Ἐνῷ εἰς τοὺς ἀγῶνας μάστιγας ἐκαμὸν τὸ χάρισμα νὰ καταποιοῦνται. Ὅστε εἶσι ὅμως δὲν ὑπεριστάσονται ἀλλὰ παρὰ τὴν ἄνοιαν αὐτῶν μάστιγιν ἀποχωροῦν ἡττημένοι. Γίνεται τὸ ὅσον μὲ τὸ νὰ εἰσαγάγῃ κόποιος ἐνὰ παλινστῆν εἰς τὴν μάστιγιν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδύη τὴν αἰκμὴν τοῦ δόρατος τοῦ ἀφαιρέσῃ τὸν θάρακα νὰ τὸν διατάξῃ νὰ μάχεται μὲ γυμνὸν το σῶμα.⁷¹³ Α καὶ αὐτὸς ἐνῷ βάλλεται καὶ κτυπῆται καὶ δέκεται ἀπὸ παντοῦ μύρια πρόσματα νὰ στήσῃ παλαῖας προποῖον. Διὸ ἐνῷ ὀφείρει τοὺς μάστιγας γυμνοῦς μὲ τὰς κεφαλὰς θερμῶς ὁμοῦ καὶ ἐνῷ τοὺς ἐκτετατοῦσαν καὶ τοὺς ἐξέτασαν ἀπὸ ποντοῦ. Ἐν τούτοις ἐνῷ κῶνται. Ἐνῷ ἐκεῖνοι ποὺ δόξαζον τὰ τραύματα, ὥσπερ τὸν πρόποιν κατὰ τοῦ διαδόλου. Καὶ ὅπως ὁ δόξατος, ὅταν κτυπῆται, ὁ ἴδιος μὲν δὲν ὑποκύπτει οὔτε μεταβάλλεται ἀλλὰ δαμάζει τὸν οὐδὲν ποῦ τὸν κτυπᾷ, ἔτσι ἀκριβῶς καὶ οἱ πάλαι τῶν ἀγῶν, ἐνῷ τοὺς ἐπεβάλλοντο τόσα θαυματούργεια, οἱ ἴδιοι δὲν ἐπείσαν καὶνὴν ἀκούειν, ἀποπνέοντες ὅμως τὴν δύναμιν ἐκείνων ποὺ τοὺς ἐκτετατοῦσαν καὶ τοὺς ἐξυπνότεραν νικημένους κατὰ προποῖον ἀόκρον καὶ κατανέλαστον ἀπὸ τοῦ ἀγῶνας ποῦ τὰ παλὰ καὶ ἀδόξατα ἐπιπλήματα. Ἐ δὲ καὶ εἰς τὸ ἑλάν⁷¹⁴ τοὺς ἔχουν θέσει καὶ τὰς πνευράς των ἐσκαπτοῖν ἀνοιγνύεις ὁσθία ἀνλόκια, ὅταν νὰ ἀργύνων τὴν γῆν καὶ δὲν ἔσκαζον σωματα. Καὶ ἡμπεροῦσες νὰ ἴδῃς λογίους κοινούους, πλευρὰ ἀντικαὶ στήθη παρκαρμένα. Καὶ τὰ

3. Πολὺν κατασκευὴν δοξαζοῦσε τοὺς ὁμοῦς εἰς τὰ ἀπᾶντες ἔργα τοῦ θεογονοῦ τῶν ἀντίων, ἀποκαλοῦσε καὶ ἡ ἴδια ἀκαταστάσις.

αἰμοδώρα ἐκεῖνα σκυλιὰ ὅτε εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον δὲν ἐστὶν ἀπὸ τὴν μανίαν των ἀπὸ τοὺς κατεδύσαν ἀπὸ τὸ ἑλάν τοὺς ἡττωσάν ἐπᾶν ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς σὴνδρὸν κλίμακα. Καὶ ἡμπεροῦσες νὰ ἴδῃς πάλιν ἐκείνην οὐλοῦντο καὶ θάματα ἀπὸ τὰ προηγούμενα, νὰ κλυοῦν ἀπὸ τὸ αἶμα δύο εἰδῶν σπαγῶνες. Ἐν εἶδος ἀπὸ τὸ ρέον αἶμα καὶ ἄλλο ἀπὸ τὰς σάρκας ποὺ διελύοντο. Οἱ ὄντες ἐν τοῖσις ὅταν νὰ ἦσαν ἐξοπλισμένοι ἐπᾶν εἰς ῥῶδα, τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τέτοιαν ἡσυχίαν παρκαλοῦσθαι δακ. ἐγίνοντο.

Σ. Ἐν εἰς τὸ ἀκούσμα τῆς σὴνδρὸς κλίμακας, φέρε εἰς τὸν νοῦν σοὶ τὴν νοτιήν κλίμακα, ποὺ εἶδεν ὁ πατριάρχης. Ἰακὼβ ἀπλωμένον ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀπὸ ἐκεῖνην κατέβαινον ἄγγελοι, εἰς αὐτὴν ἀναβαίνοντες μάρτυρες καὶ εἰς κάθε μίαν ἀπὸ τὰς δύο ὑπερῆσαν ὁ Κόσμος. Δὲν θὰ ἤμποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τὰς δόξας οἱ ὄντες, ἐὰν δὲν ἀποκαταστάσαν εἰς αὐτὴν. Καὶ εἰς ἐκείνην μὲν ἀναβαίνοντες καὶ καταβαίνοντες ἄγγελοι, ἐνῷ εἶναι εἰς ἄλλους φανερὸν ὅτι εἰς ἐκείνην ἀναβαίνοντες μάρτυρες. Δακ. τόσα, διότι ἐκεῖνοι ἀποστέλλονται πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἐκείνων ποὺ προεσέειν νὰ ἐκπαινεύωνται τὴν σωτηρίαν. Ἐνῷ οὕτως ἐκ ὁλοῦ καὶ ἐξολοθύνονται νικηταὶ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ τῶν πρὸς τὸν ἀντιπάλου. Ἀλλὰ δε μὴ ἀποκαταστάσαν μόνον εἰς δακ. λέγοντες, ὅταν ἀκούωμεν δι. καὶ ἀπὸ τὰ κατεφασσόμενα σωματα ὁ πῆρτον σπρωμένον ἀνθρώπων δε ἀπεφασσόμεν εἰς ποῖον κατέσταναν κημέρα. ὅταν μὲς πᾶσι πυρετός. Θεωροῦμεν ἀντιπῆρτον τὴν ζωὴν παρκαλοῦμεθα δυνάμει καὶ τοῦτον, ἀντιστοιχεῖ μετὰ σὸν μακρὰ ταυτὶ καὶ παρκαλοῦμεθα ἡ ἔσχατη ἐκείνη δὲν εἶναι μακροτέρα ἀπὸ τὴν φωτὶν τῆς γενέσεως. Αὐτοὶ ὅμως δὲν ἐπεφασσόμεν πυρετὸν ἀλλὰ ἐνῷ τοὺς ἐπαλίσκει ἀλόγους ἢ φλογα καὶ οἱ σπινθήρες ἐκπᾶν εἰς τὰς πληγὰς. Ἐ καὶ ἐδάγκανον τὰ τραύματα δυνάμει πρὸς τὸν ὅσον ὅσον, αὐτοὶ, ὅταν νὰ ἦσαν ἀπὸ ἀδύνατον καὶ ὅταν νὰ ἐλλείπων νὰ γίνονται αὐτὰ εἰς σώματα ἄλλων, μὲ τὴν γενναίαν καὶ μὲ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτοὺς ἀνδρείαν. Ἐμμεν σταθεροὶ ἐπᾶν εἰς τοὺς λόγους τῆς ὁμολογίας των, ἐνῷ δὲ καὶ τὴν ἰσχυρὴν των ἀνδρείαν εἰς τὴν αἰσιν τοῦ Θεοῦ. Ἐξετε ἰδὴ ποτὲ τὸν ἑλάν νὰ ἀντιπᾶν κατὰ τὴν αἰσιν καὶ νὰ σκορπίσῃ τὰς κροκάτας ἐκείνης του, 714 Α. Ὅμοια ἦσαν τὰ σώματα των ἀγῶν. Καθὼς ἐκείνους ἀφαινοῦσε τοὺς περὶ τὴν ἀλόγους τὰ ρυθμὰ τοῦ αἵματος καὶ κατᾶρξαζον τὸ αἶμα των πολὺ περισ-

4. Πᾶσι καὶ νὰ ἔχουν καὶ κατὰ τὰς ἐκείνων τοὺς μάρτυρας ὁ ἴδιος ἡμπεροῦσας. Β.Α. καὶ ὁμοῦ κατὰ τὴν αἰσιν καὶ κατὰ τὴν αἰσιν.

αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἐκκαρτεροῦντο οἱ ἀγγέλαι εἰς τὸ ἀντίκριμα τοῦ αἵματος τούτου, οἱ δαίμονες ἐφοικισθῶσι ὁ ἴδιος δὲ ὁ διάβολος ἔπρεμεν. Διότι αὐτὸ ποῦ ἐ-
βλεπον δὲν ἦτο ἀπλὸς αἷμα ἀλλ' αἷμα σπασθῶν αἷμα ὅταν
αἷμα ὤσων ἐὰν τοὺς οὐρανούς, αἷμα ποῦ ἀνάγκη ἐπέκειντο πρὸς
ἐκείνους τοὺς τῆς Ἐκκαρτεροῦ. Εἶδε τὸ αἷμα ὁ διάβολος καὶ ἐ-
φράζε διότι ἐνθυμήθη ἄλλο αἷμα δεσπομένην τοῦτο τὸ αἷμα
ἐκείνη καὶ ἐκείνου. Ἀπ' οὗτο ἐκέντηθη ἡ πλευρὰ τοῦ Χρι-
στοῦ διότι νὰ κεντῶνται ἄπειροι πλευραὶ. Διότι ποῖος δὲν
θὰ ἐπεδίετο μὲ πολλὴν εὐκαρυστηρίαν εἰς τοὺς ἀγγέλους, τού-
τους, ἀφοῦ πρόκειται νὰ γίνῃ μέτοχος τῶν παθημάτων τοῦ
Δεσποῦ. Ἡ καὶ αἰμωρία τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ
ἀνταπόδοσις αὐτῇ φέρει καὶ ἡ τιμὴ εἶναι περισσότερο ἀπὸ
ταῖς πόνους, ἡ δὲ ἀμαρτία ὑπερβαίνει τοὺς πόθους καὶ προ-
καλεῖται ἀπὸ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἀς μὴ φοβώμεθα
λοιπὸν, ὅταν ἀκούωμεν ὅτι ὁ ταῖς ἐμαρτύρησαν ἐς φρίττω-
μεν ὅταν ἀκούωμεν ὅτι ὁ ταῖς ἀδικίας καὶ ἔπρεσε, ἐν-
θὺ ἔπρεσε πρὸς τοὺς ἀδικίας. Ἐάν τώρα θέλῃ νὰ ἀκούσῃ καὶ
τὰ ἔπειτα ἀπὸ αὐτῆς, καὶ λόγος δὲν ἔμεινε νὰ τὰ παρο-
στήσῃ. Διότι λέγει: «Ὅτε ἀρθῶμαι ἐξ ἐνός, ὅτε οὐς ἴκουσιν,
ὅτε ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου ἀνέβη, ὁ ἀνθρώπου ὁ θεὸς τοῖς
ἀγαθῶν αὐτοῦ» (Α' Κορ. 2, 9). Καὶ καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώ-
πων δὲν τὴν ἡγήσαντο τοὺς δούσι οἱ μάρτυρες. Ὁ ἑσπέρ-
θως τὸ μέγεθος τῶν ἀγαθῶν ποῦ ἔχουν πρὸς ἐκείνους ἀνέστη-
σαν ἀπὸ τὸν λόγον καὶ τὴν αἰσθησιν, θὰ αἰσθίσωμεν, ἀλλὰ
ὅταν εἶναι δυνατόν καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ ἐπιδῶμεν καὶ εἰς οὐς ν'
ἀκούσῃ θὰ προσκοθίσωμεν νὰ οὐς δώσωμεν ἀμύδρας ἐν-
δείξας διὰ τὴν μακαριότητα, ποῦ τοὺς περιμένα βίαι. Διότι
μὲ ἀρτίους θὰ τὴν ἡγούσαν, ὅσα θαυμάσῃ οἱ ἴδιοι τὴν
ἀπόλαυσιν τῆς Διότι αὐτὰ τὰ φοβερὰ καὶ ὀδυρόμενα τὰ ὑπε-
μένουν οἱ μάρτυρες εἰς μὴν σύντομον προνομήν σσημῇ.
Ἀφοῦ οὖν ἀπολλαντοὶν ἐξ αὐτῶν ἀναστάντων εἰς τοὺς
οὐρανούς, ἐν-θὺ τὸς ἀγαθῶν οἱ ἀγγέλαι καὶ οἱ ἀρχάγγελαι
ἀποσπελοῦν τὴν πηλοσὴν ἀκαλουθῶν τῶν. Ὁ καὶ δὲν ἡντρε-
πονται τοὺς σκηνοῦλους τῶν ἀλλὰ θὰ ἐξέκοντο νὰ μάμουν
εἰς αὐτοὺς τὰ πάντα, ἀπερὶ καὶ αὐτοὶ ἐδέχθησαν νὰ πορ-
ρουν πρὸς καὶν τοῦ Κυρίου τῶν Χριστῶν. Καὶ ὅταν ἀνέ-
θουν εἰς τὸν οὐρανόν ὅλα ἔσονται οἱ ἀγαθὴ δυνάμεις συγ-
κεντράνονται ταῦτες. Ἐξὲς ἔρχονται εἰς τὴν πόλιν ἔξιναι ὁ-
βλητοὶ καὶ ὁ δὲν ὁ λαὸς πρὸς ἀπὸ παντοῦ, τοὺς περιμελῶ-
νουν καὶ προσκοθῶν νὰ πληροφορηθῶν περὶ τῆς αἰματι-
κῆς τῶν μαρτυρίων. Πολλοὶ περισσότερον, ὅταν φέρουν εἰς
τοὺς οὐρανούς ἀβλήτοι τῆς ἐκείνης. Ἐ συνεκντράνονται
οἱ ἀγγέλαι καὶ πρὸς τὴν πόλιν. ὁ δὲν οἱ οὐρανῶν δυνάμεις

καὶ Χριστὸν νὰ εἶδον τὰ προσημῶν τῶν. Καὶ οὕτως πόρρωθεν ἡ-
ρως ποῦ ἐπανερχοῦνται ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ τὸν πόλεμον ἐπικρα-
τῶν πολλὰ πρόστα καὶ νίκαι, ἔπειτα τοὺς ὑποδέχονται καὶ αὐ-
τοὺς ὁμοῦ μὲ εὐκαρυστηρίαν καὶ τοὺς ἐνθυμολογῶνται. Ἐ-
πειτα μὲ πολλὴν πομπὴν τοὺς ἀγαθῶν πρὸς τὸν βασιλεῖα
τῶν οὐρανῶν εἰς τὸν θρόνον ἐκείνον ποῦ εἶναι γεμῆτος ἀπὸ
πολλῶν δόξαν, οὐκ αὐτοῦ καὶ τὸν Χριστῶν καὶ τὸν Σεπο-
φρετῶν. Καὶ ἀφοῦ εἶδον ἐκεῖ καὶ προσκοθῶν τὸν ποῦ
νὰ ἐκείνους εἰς τὸν θρόνον τῆς δόξης, δέχονται ἀπὸ τὸν δε-
σπότην περισσότερας ἐπαγγελίας, ἀντὶς ἀπὸ ὅσας δέχονται
ἀπὸ τοὺς ἀποδουλοῦς τῶν. Ἡ δὲ Διότι δὲν τοὺς δέχεται ὡς
δοῦλους — μακάριος καὶ ποῦ εἶναι μεγίστη τιμὴ καὶ δὲν
ἔμεινε νὰ εὐχῇ τὴν ἴσιν τῆς τοὺς δέχεται ὡς φίλους
τοῦ. Ὑπερ γὰρ, λέγει, φῶς μοῦ ἔσται (Ἰω. 13, 14). Καὶ
πολλὰ εὐλόγως διότι ὁ ἴδιος πάλιν εἶπε: «ἐκείνους ποῦ
ἐνθυμῶν οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὸς θὰ τὴν φησὶν οἱ οὐκ τῶν φι-
λων αὐτοῦ». Αὐτοῦ 13. Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐτοὶ ἐδεσφύσαν
τὴν μεγίστην ἀγάπην, τοὺς ὑποδέχεται καὶ ἀπολαύσαν τὴν
δόξαν ποῦ εἶπεν Χριστῶν μέρους εἰς τοὺς πορρῶν καὶ
συμμετέχουν εἰς τοὺς μυστηρίους τῶν. Ἐάν μετέχουν εἰς
τὸν κορὸν ἐκείνον κατὰ τὴν κοινωνίαν τῶν μυστηρίων, ἐν-
θὺ ὅταν ἦσαν περιδεσφύμενοι τὸ σῶμα, ὁ καὶ ἐπαλλαν καὶ μὲ
τὸν Χριστῶν τὸν προσημῶν ἦσαν, οὕτως γινώσκετε οὐς οἱ
μεμνημένοι πολλοὶ περισσότερον καὶ μὲ μεγαλύτερον κορὸν
τῶν. ὅποτε εὐχῶν τοὺς συγκορευτοὺς τῶν, μετέχουν εἰς
τὸν κορὸν αὐτῶν δὲν ἐδεσφύσαντο προσημῶν φησὶν
ἐκ τὸ πορρῶν. Ἀφοῦ γὰρ δὲν τὸ ἐπιδῶμεν τὸ πορ-
ρῶν, δὲν δοκιμάζετε ὅρα νὰ τῶν πόνων διότι δὲν ὑπάρ-
χει παρὸς μαρτυρίαν. Ἀς γινώσκετε οὐς οἱ περι-
σσεύονται μαρτυρίαν. Καταφρόνησαν ἐκείνους τὴν (καὶν) Κατα-
φρόνησε οὐ τὴν ἀπόλαυσιν. Ἐρχονται ἐκείνους τὸ σῶμα τῶν
εἰς τὴν φησὶν. Ἦγε οὐ ποῦ τὰ προσημῶν οὐς οἱ τῆς χεί-
ρας τῶν ἀπολλῶν. Καταφρόνησαν ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους Σδ-
σε οὐ τὴν φησὶν τῆς ἐπιδῶν. Εἶναι αὐτὰ ἐπιδῶν ἀλλὰ
καὶ ἐπιδῶν. Ὁ Μὴ ἀνέχῃ τὰς δυσκολίας τοῦ πορρῶν, ἀλ-
λὰ οὐς μελλοντικῶς ἀπολαύς, οὐς τὸ φοβερὸν τῆς σσημῆς
ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ ποῦ ἐπιδῶν οὐς τὰ παθημάτων ὅλα τὰ ἀπο-
θεῖ, οὐς τοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ τοὺς σσημῶν, οὐς τοὺς ἀπο-
ταῖς ἀλλὰ τῆς ἀποθεῖ, οὐς τοὺς πόνους ἀλλὰ τὰς ἀνταποδό-
σεις οὐς τὴν ἀνθυμῶν φησὶν ἀλλὰ τὴν βασιλείαν ποῦ οὐ
περιμένα, οὐς τοὺς σσημῶν ποῦ οὐ περιμετρήσαν ἀλλὰ
τὸν Χριστῶν ποῦ οὐ σσημῶν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνταποδοσις καὶ ἡ ἐκκαρτεροῦ δόξας

Α. Εἰς τὴν φησὶν οὐς οἱ ἀποθεῖ εἶναι ἀνταποδοσις μὲ τὴν φησὶν.

πρὸς ἀρετὴν, νὰ μὴν προσέχης τοὺς ἀγῶνας μόνον ἀλλὰ μαζί με τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ ἐπιβόλα καὶ ὅχι καθὲν χωριστὰ. Ὁ ὅταν λοιπὸν προτίθεται νὰ δώσει ἐλεημοσύνην, μὴ σὲ ἀποσοκαίει ἡ δαπάνη τῶν χρημάτων ἀλλὰ ἡ ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης. « Εὐκοῦρτως, ἔδωκε τοὺς πέντην ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει ἐκ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος » Ψαλμ. 41, 9. Μὴ θάλῃς τὸν πλοῦτον σου πρὸ ἐξουλιγίστου ἀλλὰ τὸν θησαυρὸν τοῦ αἵματος. Ἄν νηστεύης μὴ σκέπτῃς τὴν ταλαιπωρίαν ἀπὸ τὴν νηστείαν ἀλλὰ τὴν ἀνακούρασιν, ποῦ θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν. Ἄν ἀγρυπνήσῃς εἰς τὴν προσευχὴν, μὴ συλλογίσῃς τὴν ταλαιπωρίαν τῆς ἀγρυπνίας ἀλλὰ τὴν παρηγορίαν ποῦ θὰ σοῦ δώσῃ ἡ προσευχή. Ἐ τὸ αὐτὸ κἀμῖνον καὶ οἱ στρουθῖται. Δὲν προσέχουν τὰ τραύματα ἀλλὰ τὰς ἀμοιβάς, ὅχι τὴν σφαγὴν ἀλλὰ τὴν νίκην, ὅχι τοὺς νεκροὺς ποῦ πῦρσιν ἀλλὰ τοὺς ἡρώας ποῦ στεφανωνοῦνται. Ὁμοίως καὶ σὲ κυβερνῆται πέραν τῶν κυμάτων βλέπουν τοὺς λιμένας, πρὸ τῶν ναυαγίων τῆς ἡμετέρας τῶν ἀποπειρήσεως, πρὸ τῶν κινδύνων τῆς θαλάσσης τὰ μετὰ τὸ ταξίδι κέρδη. Κάμε τὸ ἴδιον καὶ σὺ. Συλλογίσου πῶσον μέγα πρᾶγμα εἶναι μέσα εἰς τὴν θαλασσὴν νύκται ἐνῷ κοιροῦνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ κτήνη, μέσα εἰς τὴν ἀπόλυτον ἡσυχίαν, νὰ σηκωθῇς μόνος καὶ νὰ συναμαλῇς ἐλευθέρως μετὰ τὸν κοινὸν Δεσποτὴν ὧν. Ὁ Ἄσφαλως τίποτε δὲν ὑπέρβαινε γλυκύτερον ἀπὸ τὴν προσευχὴν. Ἄν σιναμλῇς ἰδιαιτέρως μαζί του πολλὰ θὰ δυναθῇς νὰ ἀπαύχῃς, χωρὶς νὰ σὲ ἐνοχλῇ κανεὶς καὶ νὰ σὲ ἐμποδίσῃ εἰς τὴν προσευχὴν σου. Ἐπειὶ αἰνιμακὸν σοὶ καὶ τὸν Θεόν, ὅτι νὰ ἀπαύχῃς δοῦ θέλεις. Στριφογυρῆσαι ὅμως μελασισπένος εἰς μαλακὴν κλίνην καὶ θαρύνεσαι νὰ σηκωθῇς. Φέρε εἰς τὸν νοῦν σοὶ τοὺς σμηρινούς μαρτυράς, ποῦ κοινοῦται εἰς ἐπιθρόν κλίσμακα ὅχι στρουθῖν μετὰ στρώμα μαλακὸν ἀλλὰ ἐνῷ ἔκουν ἀπὸ κάτω στρωθὴ ὁ Θεός. Ἐδῶ θέλω νὰ στοιχηθῶ τὸν λόγον μου, ὥστε νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ διατηροῦντες ζωὴν εἰς τὴν μνήμην σας τὴν εἰκόνα τῆς κλίσμακας καὶ νὰ τὴν ἐνθυμῶσθε ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἐ Διότι καὶ μύρια δεκάτ' νὰ πρὸς κατέβουν, θὰ κερῶμεν τὴν δύναμιν νὰ τὰ θαυάζομεν ἐυκόλως καὶ νὰ σηκωθῶμεν διὰ τὴν προσευχὴν, ὅταν ἔχωμεν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μας τὴν κλίσμακα αὐτή. Καὶ ὅχι μόνον τὴν κλίσμακα ἀς κορᾷ

Πῶς δύναται νὰ ἀμνησθήσῃ τὴν σκῆψιν αὐτήν, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ προσέχωμεν τὴν πόνην μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαθόν, ἀπὸ εἶνε ἀνωμένα. καθὼς εἰς τὸν Πλάτωνα καὶ ἀρχαίων καὶ τὸν νεοπλατωνισμὸν, τὸ θεοπροσέχεται τὸ ἄλλο. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τῆς πόνης ὁρατῆς περιγραφῆς τῆς τιμῆς τοῦ θ' ἀπονεμήσῃ εἰς τοὺς μαρτυράς, εἰς τοὺς ὁρατοὺς, μετὰ τὸ μαρτυρῆναι τὸν καὶ εἰς αὐτὴν αὐτὴν.

ἔχωμεν εἰς ὅλον τὸ πλάτος τῆς καρδίας μας καὶ τὸ ἄλλο θαυμαστήρια τῶν μαρτύρων. Καὶ ὅπως ἐκεῖνοι ποῦ θέλουν μὴν λαμπρὰν κατοικίαν, τὴν διακοσμοῦν με πολυκαρμῶν ζωγραφικὰς συνθέσεις εἰς κάθε σπηλεόν, ὅτι καὶ ἡρεῖς εἰς τοὺς τοίχους τῆς διανοίας μας διὰ ζωγραφισμένων τὰς πωριὰς τῶν μαρτύρων. Εκεῖνοι οἱ τοικοδομοὶ εἶναι ἀνεκφελεῖς, ἐνῷ αὐτοὶ φέρουν κέρδος. Ἡ ζωγραφικὴ αὐτὴ δὲν ἀπαιτεῖ χρημάτων ὅτε δαπάνην εἴπε ἰδικατέρων ἰκανότητων. Ὅλα αὐτὰ φθίνει διὰ νὰ τὰ ἀνταποστήσῃ ἡ προθυμία καὶ ἡ γενναιοκαλὶς καὶ νηφολα σκέψις. Ἐ καὶ με αὐτὴν νὰ ἀπεκονίζομεν τὸ μαρτύρια. ὅπως διὰ χειρὸς ἀρίστου τεκνίται. Ἄς ζωγραφίσωμεν λοιπὸν εἰς τὴν ψυχὴν μας ἄλλους νὰ κατανῶται ἐπ' αὐτοὺς εἰς τὰς ἐσκήρας, ἄλλους ἐξηλασμένους εἰς δυνάμεις, ἄλλους νὰ κουλουριάζονται εἰς λείψαντα ἄλλους νὰ καταποντίζονται εἰς τὴν θάλασσαν ἄλλους νὰ ξεοκίζονται νὰ στρεβλύνονται ἐπάνω εἰς τὸν τροχὸν νὰ ρέπτονται εἰς τὸν κρημνόν. Ἄλλους πάλι νὰ παλαύουν με ἄγρια θηρία, ἄλλους νὰ τοὺς ὀρθοῦν εἰς τὰ θάλαθρον καὶ ἄλλους νὰ τελειώσουν τὴν ζωὴν των με ὅποιον τρόπον π' εἰς ἐπιβληθῇ. Μετὰ τὴν παρακλίαν τῆς ζωγραφικῆς αὐτῆς θὰ δώσωμεν λαμπρότητα εἰς τὴν ἰδιάν μας οὐκίαν καὶ θὰ τὴν κάμωμεν τόσον ἀνταύσεως διὰ τὸν θαυάζον τὸν σὺνόναν. Ἐ Διότι ἂν διαπιστώσῃς διὰ ὑπάρχουν τέτοια ζωγραφία εἰς τὸν νοῦν μας, θὰ εἴθῃ μαζί με τὸν Πατέρα καὶ θὰ στήσῃ τὴν κατοικίαν του μέσα μας μαζί με τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ τὸ πνεῦμα μας θὰ γνήθῃ θαυμάσιον ἀντάτορον. ὅπου δὲν θὰ ἡμπαρῇ νὰ ποιεῖ κανεὶς ὅποιος λογισμὸς — ἀπὸ θὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸ διὰ πάντα ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων σὺν πρὸς πολυκαρμῶν ζωγραφία, ποῦ θὰ σκορπίσῃ πολλὰν λάμψιν καὶ θὰ καταπλῇ συνεχῶς μέσα εἰς αὐτὸ οὐ Βασιλεὺς τῶν ὧν Θεός. Ἀφοῦ καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ὑποδεχόμεν ἐδῶ τὸν Χριστὸν θὰ ἡμπαρῶμεν μετὰ τὴν ἀνακαρπὸν μας ἀπὸ τὴν γῆν νὰ γίνωμεν δεκάτ' εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. Μακάρι αὐτὰς νὰ τὰς ἐπαύξωμεν ὅλοι μετὰ τὴν χάριν καὶ τὴν φυλανθρώπιαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἰπρὸς Χριστὸν δὲ καὶ ὅποιον καὶ μετὰ τὸν ὅποιον διὰ εἶναι ἡ δόξα εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αι δυο ἀλλεῖαι «Τῆς βασιλείας μέσων νυκτῶν» καὶ «Τῆς ἐπιστολῆς ἡμερᾶς παρεγγενημένου τοῦ βασιλέως...» κατατάσσονται εἰς τὰς ἐπικυρῶντες ἀλλεῖας τοῦ Χρυσόστομου.

Κατὰ τὴν ἰούλιον τοῦ 398 ἔχουσιν μεταμορφωθῆναι πνευματικὴ πανήγυρις. Ὅλη ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Εὐδοκίαια παρῆσαν κατὰ τὴν κυριεστην μετακομὴν τῶν λεφάνων εἰς τὸν Ἱεῶν τῆς πόλεως καὶ μετὰ καὶ τὸν ἀγ. π. Θεοφ. Ὁ Χρυσόστομος ἐνθουσιασθεὶς ἀπὸ τῶν γενικῶν σεβασμῶν πρὸς τοὺς μάρτυρας καὶ τὴν πνευματικὴν εὐφροσύνην ἀνέκραξε ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἱεροῦ θήματος. «Τὶ εἶπω καὶ ἡ λαλήσω, σικεῖν καὶ μαλίσσαι, μνήσθαι συγχρόνως θετικῶν πέποιται καὶ χορεύει καὶ μετέστος φέρομαι, καὶ μόνον λοιπὸν ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ταύτης τῆς πνευματικῆς... Συνεῖναι θαλαμνοφάναι καὶ κηρὸν μαλακώτερον τὰ κατὰ στήθεα σκεῖται κατακλιπόμεναι πρὸς τοὺς ἰσχυροτάτους τῶν ἀνδρῶν ἡμιλλώμενοι τῇ προθυμίᾳ».

Κατὰ τὸ ἑκὸς τοῦτο ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπιστῆθη ὑπὸ φοβεροῦ σεισμοῦ. Οἱ κτίοντες ἐνερῶς ἐγκατέλειψαν καὶ τὰς οἰκίας καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, καὶ ἔκρινον ἐκτὸς τῶν τοίχων διὰ νὰ σωθῶν ἀπὸ τῶν επικρατούμενων εἰς αὐτοὺς θάνατον. Εἶτα τὸ φοβερὸν αὐτὸ συμβάν ἐπέσχετο εἰς τὴν αὐτοκράτειρα Εὐδοκίαν τὴν ἰδίαν τῆς ἐξίλειψου, τῆς Θεας ἑργῆς διὰ τῆς πανηγύρος καὶ ἀνακομιδῆς τῶν λεφάνων τῶν μαρτυρῶν, εἴτε ἡ εὐσέβεια αὐτῆς προέτρεψεν αὐτὴν διὰ τὴν μνήσθαι αὐτὴ δι' ἐκτάκτου μεγαλοπρεπείας καὶ νὰ τοποθετήσῃ αὐτὴ εἰς λαμπρύτερον ἀγαστήριον, αὐτὴ μετακομίσθησαν ἀπὸ τὴν Βασιλειαν τὴν ποιεῖ ἐκλειπτο Μεγαλὴ καὶ ἀνέστηκετο εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, εἰς τὴν ἀκροπόλιν τοῦ ἀγίου Θεωφ. καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐπὶ τῶν δόξαν τῆς θαλάσσης καὶ ἀπέχκεν ἐνθάδε μάλιστα ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἀνακομιδὴ αὐτῆς ἔγινε μὲν μεγαλοπρεπῶς, καὶ τὸ ἀξιοθαύμαστον εἶναι δι' ἔγινε κατὰ τὴν νόσον.

Ὁ λαὸς τὸν ὅποιον ὁ Χρυσόστομος παραβάλλει πρὸς νύμφαν τῆς θαλάσσης ἔφθικε ἀλλοτρίαν πρὶν ἡμερῶν. Αἱ λαοφάνες καὶ οἱ φανερὸι ἡτορρατοὶ ἀπὸ παντοῦ αἱ ἀκταὶ τῆς θαλάσσης ἔδδον τὴν εἰκόνα μεγάλης πυρκαϊᾶς, καὶ αὐτὴ ἡ θάλασσα, ποδὶ ἱερῶν.

ἀπὸ τοσαύτων φώτων φέροντες πρὸς αὐτὴν ποταμὸν πυρὸς.

Ἀπὸ ἐξήγησιν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τὴν πομπὴν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πανηγύρεως αὐτῆς ἐκίνησε τὸν ζῆλον, τὴν εὐσέβειαν, τὴν συντριβὴν τῆς διανοίας καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην τῆς αὐτοκρατορίας.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸν Ἱεῶν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ μὲ τοὺς ἀνωτάτους ὑπαλλήλους καὶ στρατιωτικοὺς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἦν ἐν στέμματος, οἱ δὲ στρατιωτικοὶ ἀνέβησαν προσκυνήσαν τὰ ἄγια λείψανα. Ὅταν ἀνεχώρησε ὁ αὐτοκράτωρ ὁ Χρυσόστομος ἐνεκωμύσας τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ καὶ παρέβηκε τὴν παράδωκον ζωὴν πρὸς τὴν μελλούσαν.

Εἰς τὴν ἡμέραν αὐτὴν προέβηκε τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ νὰ κατάρροντο τὰ θεῖα τῆς παρακλῆς ζωῆς διὰ τῆς ἐκπέδος τῶν αἰσθημάτων ἀμαρτιῶν. «Τὰ μὲν γὰρ ἀνταῖθα» λέγει «δοκίματα εἶναι, καὶ αἱ τὸν τοιοῦτος καὶ δοῖα καὶ θυσιαστικὰ δόματα μὲν εἶναι. τὰ δὲ ἐκεῖ εὐλογεῖται καὶ καθαροὶ, οὐκ ἐν δυνάμει, ἀλλ' ἐν πράγματι τὴν μακαριότητα ἔχοντες».

ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΕΙΟΜΕΣΙΑΝΗΣ

ΟΜΙΛΙΑ Β

ΤΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

ΟΤΑΝ ΗΑΡΚΗΝ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΕΙΣ ΕΞΗΚΩΣΕ ΤΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΣΤΩΣ ΔΕΙΞΕΙ ΑΙΑ ΜΕΣΟΣ ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΑΡΙΤΙΔΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ, ΠΟΙ ΑΠΕΧΕΙ ΕΝΝΕΑ ΜΙΛΙΑ Η ΟΙΚΙΑΙΑ ΑΓΓΗ ΕΛΕ ΧΘΗ ΕΙΣ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΙΑΡΟΓΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ ΤΗΣ ΙΣΤΕΡΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ

Τι νὰ εἶπω καὶ τί νὰ λαλήσω, ηὐδὲ καὶ κατέχομαι ἀπὸ μανίαν ποὺ εἶναι καλυμπερὰ τῆς σιφροσύνης. Ἦμεῖς καὶ χορευοὶ καὶ φέρομαι εἰς τὴ βύτη καὶ μεθ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴν αὐτὴν ἡδονὴν. Τι νὰ εἶπω καὶ τι νὰ λαλήσω, τὴν δύναμιν τῶν μαρτυριῶν τὴν προθυμίαν τῆς πόλεως τῶν ζήλων τῆς βασιλείας, τὴν συμφορὰν τῶν ἀρεσκόντων, τὴν ἐντροπὴν τοῦ διαβάλου τὴν ἦταν τῶν δαμνόντων, τὴν θεῶν καταγωγὴν τῆς Ἑκκλησίας, τὴν δόξαν τοῦ Σταυροῦ τὸ θαῦμα τοῦ σταυροῦθέντος. ³²¹ Ἀ τὴν δόξαν τοῦ πατρὸς τὴν χάριν τοῦ πνεύματος τὴν ἐνθουσιασμὸν τῆς πόλεως, τὰς συνάξεις τῶν μοναχῶν, τοὺς ὁμιλοῦντας τῶν παρθένων, τὸ πλῆθος τῶν ἱερῶν, τὴν παρουσίαν τῶν ἐργατῶν τῶν δουλῶν τῶν ἐλευθέρων, τῶν ἀρκόντων τῶν ἀρεσκόντων τῶν πτωκῶν, τῶν πλουσίων, τῶν ἐξόντων, τῶν πτωκῶν, ἔλθω κατὰ ἁγίους ἐκκαίρια νὰ εἶπῃ κανεὶς δι' ὅλα αὐτά. «Τὴς λαλήσεις τὰς δυναστείας σου Κύριε αὐτοὶ σὺν πηπτεῖ πάσας τὰς αἰνέσεις σου» (Ψαλμ. 105 & Γενέσ. 12). Ἐπεὶ εἰς τὰς εἰρήσεις τῶν καὶ μαλακώτεροι ἀπὸ τὸν λαόν, ἔφησαν τὰ κατώτερα οὐκ ἔμελλαν καὶ συναντιάζονται πρὸ τοῦ πλέοντος ἰσχυροῦ ἀπὸ τοῦ ἑνός, εἰς τὴν προθυμίαν, κατορθώσασθαι νὰ διαδίσουν ἵκον, μαρτὴν ὁδὸν καὶ ὅτι μόνον αἱ νύκτες ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔχουν νύκτας. Καὶ οὕτως ἡ ἀδυναμία ἡ φυσικὴ οὕτως ἡ τραχηλότης τῆς ζωῆς. Β οὕτως ἡ ἀλαϊσνεὶα ποὺ προσέρχεται ἀπὸ τὴν φέρην, ἔγινεν ἐμπόδιον εἰς τὴν προθυμίαν τῶν. Καὶ οἱ ἄρχοντες πάλιν ἐγκατέλειψαν καὶ αὐτοὶ τὰς ἀμύδεις καὶ τοὺς ραβδούχους καὶ τοὺς σωματοφύλακας καὶ ἀνεμείβετο μετὰ τοὺς πολλούς.

Διότι ὁμοῦς ὁμοῦς διὰ τὰς νύκτας ἡ τοὺς ἄρχοντας, ἄφρο καὶ αὐτὴ ποὺ φορεῖ τὸ βασιλικὸν στέμμα καὶ τὴν βασιλικὴν πορφύραν δὲν ἀπεμακρύνθη καθ' ὅλην τὴν διάρκεια

τῆς πορείας οὕτως ἐπὶ ὁλόγον ἀπὸ τὰ λείψανα, ἀλλὰ ὅπως μὴ δουλὴν ἡραυόθη τοὺς ἀντίους καὶ ἤγγικε τὴν συνδόναν μετὰ τὴν ὁποίαν ἦσαν κεκαλυμμένοι, καὶ παρεφρόνησαν τὴν ἀνθρωπίνην ἀλαϊσνεὶαν καὶ ἔγινεν θέαμα εἰς τόσον μεγάλην συνκέντρωσιν πλῆθους οὕτῃ ποὺ δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν εἰς ὁλοὺς τοὺς εὐνόχους ποὺ παρεφέρονται εἰς τὰς βασιλικὰς αὐλὰς νὰ τὴν ἰδοῦν. ³²² Ἀλλὰ ὁ πόθος τῶν μαρτύρων καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης τὴν ἔπαισαν νὰ διαρρήξῃ ὅλα αὐτὰ τὰ προσώπια καὶ νὰ ἐπέδειξῃ τὸν ζῆλον διὰ τοὺς ἀντίους μαρτύρων μετὰ μεγάλην προθυμίαν. Ἐνεθουμήθη θέαμα τὸν μακάριον Δαυὶδ ὁ ἀπείσῃ ἐντὺ ἡτο περιβεβλημένος πορφύραν καὶ ὀφύρε, βασιλικὸν στέμμα, καὶ ἐντὺ κατέσεν τὰ οὐκίστρα τοῦ Γουδοῦκου λαοῦ, ὅταν μετέφερον τὴν κιβωτὸν ἐγκατέλειψεν ὅλην ἐκείνην τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἐσάρτα καὶ ἐκόρευσε καὶ ἐγὰλλετο πολὺ καὶ ὅποιε τὴν λύραν, καὶ ἐδείκνυε τὴν εὐχαρίστησιν ποὺ εἶχε ἀπὸ τῆς τελευτήσαντος διὰ τῶν μαρτύρων. «Ἄν δὲ εἰς τὴν σκάν καὶ εἰς τὸν τύπον πρέπει νὰ ἐπιδείξῃ κανεὶς τόσην θερμότητα ὡς πολλοὶ περισσότερον εἰς τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὅσοι καὶ αὐτὴ μετέφερον καθύπευον πολλὴ σπουδαιότητα ἀπὸ ἐκείνων τοῦ Δαυὶδ. Δὲν ἔχει πλάκας λίθινας ἀλλὰ πλάκας πνευματικὰς, καὶ ἀνθοβολεῖ χάριν καὶ λαμπρότητα διαρκῶς καὶ ὅσα ποὺ λάμπουν ὅπως αἱ ἀκτίνες, ἀλλὰ οὐδὲ ποὺ ἐκπέμπουν πρὸ λαμπρῶν λάμπων. Διότι ὅταν προσβλέπουν οἱ θαύμοντες εἰς ἡλιακὴν ἀκτίναν τίποτε δὲν παθαίνουν, ἐπειδὴ ὁμοῦς δὲν ἡμποροῦν νὰ ἀνθέξωι εἰς τὴν λάμπην ποὺ προέρχεται ἀπὸ αὐτὰ τυφλώνονται καὶ ἀραπερτίζουν καὶ φεύχουν πολλοὶ μακριά. Τόση εἶναι καὶ ἡ δύναμις τῆς τέφρας τῶν ἁγίων, καὶ δὲν παρεμένει μόνον μεσὶ εἰς τὰ λείψανα, ἀλλὰ ἐκτείνει τὴν δύναμιν τῆς ἐπὶ τὸν ἄλλον καὶ ἐκδικεῖ τὰς ἀκαθάρτους δυνάμεις εἰς ἐκείνους ὅς καὶ ἡγορήσαντο μετὰ πίστιν. ³²³ Εὐ μετὰ τὴν ἀφθονίαν ποὺ παρέχει τὴν δύναμιν διὰ νὰ καθαρῶσθαι ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας.

Διὰ τοιοῦτο λαοὶ καὶ ἡ φιλοχρηστία αὐτὴ ἀκολούθησαν ἐκ αὐτῶν συνεγγὺς τὰ λείψανα καὶ συνεκτικὰ τὰ ἤγγικε καὶ ἡγορήσαντο τὴν εὐλογίαν, καὶ ἐγίνετο εἰς ὁλοὺς τοὺς ἄλλους διδάσκαλος τῆς καλῆς καὶ πνευματικῆς ἐμπροσας, καὶ ἐδίδασκε ὁλοὺς νὰ ἀνιῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὁποίων πᾶν οἷον ἀντιλαμβάνειν σὺνδόμενον δύναμις σπερμαίνει. Ὅπως ὁμοῦς τὰ ὅσα τῶν μαρτύρων ποὺ ἀναβλάσκων δὲν παρεμένουν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν τῶν ἀδελφῶν ἀλλὰ ὑπερκαταβλάσκων καὶ ἐκχύνοντο, εἰς λαοὺς καὶ ἡ χάρις τοῦ πνεύματος ἡ ὁποία ἡγάρεται εἰς τὰ ὅσα καὶ συγκαταβαλεῖ μετὰ τοὺς ἀντίους καὶ εἰς ὁλοὺς ἐπέχεται, εἰς αὐτοὺς δηλοῦν ποὺ ἀκολουθοῦν. ³²⁴ Εὐ καὶ ἀπὸ τῶν νεκρῶν εἰς τὰ σώματα.

ἀπὸ τὰ σώματα εἰς τὰ ἐνδύματα καὶ ἀπὸ τὰ ἐνδύματα εἰς τὰ ὑποδήματα καὶ ἀπὸ τὰ ὑποδήματα εἰς τὰς σκῆς διαβαίνει. Διὰ τοῦτο δὲν ἐκείνων θάματα μόνον τὰ σώματα τῶν ἁγίων ἀποστάλων ἄλλα καὶ τὰ σουδάρια καὶ τὰ μανδύλια, καὶ ἕκαστος μόνον τὰ σουδάρια καὶ τὰ μανδύλια ἄλλα καὶ αἱ σκῆαι τοῦ Πέτρου ἔκαστον μεγαλύτερα θάματα ἀπὸ τοὺς ζώντας. Καὶ ἡ μεγάλη πύξ κατέβηκεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἑλισαίου ἐπέφερεν εἰς πῦλιν διπλαῖον χάρισμα. Διότι οὐ μόνον τὸ σῶμα τοῦ Ἑλισαίου ἄλλα καὶ τὸ ἐνδύμα ἐκεῖνο ἦτο πλήρες χάριτος. Τὸ ἴσον ἀκριβῶς συνέθη καὶ εἰς τοὺς τρεῖς παῖδας δὲν συνέθη μόνον τὰ σώματα αὐτῶν ἡ δύναμις τῆς φλογός. Ὡς ἄλλα καὶ τὰ ὑποδήματά των. Καὶ εἰς τὸν Ἑλισαῖον οὕτε εἶπεν ἀπέθανεν, διότι, καὶ νεκρὸς ὢν ἐνέκρινεν τὸν θάνατον, ὅταν ἀρπάξῃ εἰς τὸν τάφον τοῦ προφήτου ἄλλος νεκρὸς.

Τὸ ἴσον συνέθη λαοὶν καὶ σήμερον. διότι καθ' ὃν χρόνον ἐφύεροντο τὰ λείψανα, ἐμπροσθεν δομομένων θρήνων καὶ κλισμῶν ὅσα ποντοῦ ἐστηρικθῆσαν, ὅσα ἐξεπύθη ἡ οὐκίς /¹ τὰ δὲ στῆλαι καὶ κατέκλειον τὴν φλόγα τῶν ἀνθρώπων διανέμεον.

Δι' αὐτὸ σκεπτό καὶ περὶ ἀπὸ χαρὸν διότι ἐκάρτισε τὴν πόλιν ἐρημὸν κενωσαντες αὐτήν. Διότι μὴς ἐφανερωσατε τὸν πληυτὸν τῆς Ἑσκλησίας. Ἰδοὶ πόσα πρόβηται καὶ παιδιὰ λίκας, πόσα ἐμπέλοι καὶ παιδιὰ διανέμε, πόσα στήλαι καὶ παιδιὰ ζήσαντες. Ὡς μία θάλασσα ἀπὸ τὴν πόλιν διὰ αὐτῶν τὸν τόπον, θάλασσα ἀπληρογμένη ἀπὸ κύματα, ποὺ δὲν προκαλεῖ ναυάγια, κυρίως σκοπέλους, θάλασσα πῦρ γλυκερὰ ἀπὸ μέλι καὶ πῦρ πάσας ἀπὸ τὰ καλύτερα νερά. Δὲν θὰ ἔκανε κανεὶς σφάλμα ὅν εἶπεν τὴν θάλασσαν αὐτὴν ποταμὸν κυρίως. Αἱ λαμπάδες ποὺ ἐπικετάρησαν μέχρι αὐτοῦ ἔδωκε τοῦ μαρτυρίου κατὰ τὴν νύκτα αἱ πυκναὶ καὶ συνεχεῖς. Ἐξῆς τὸν ἐνισπασθῆναι πυρίνους ποταμοὺς εἰς ἐκείνους ποὺ ἔβλεπον.

Καὶ αὐτὰ συνέβαινον κατὰ τὴν νύκτα δὲ ἔγινε ἡμέρα ἄλλοι λαμπάδες πάλιν ἐφαινότο, διότι ἐκείνος μὲν εἶπεν ὅτι ὁ ἥλιος τὰς ἔκρυπτεν καὶ τὰς ἔκαμε πῦρ θημῆς, τὰς λαμπάδας δὲ καὶ πῦρ εὐδοκαστο εἰς τὴν πυκνὴν ἐκείνου καὶ ἔκαμε πῦρ φαινώδες διότι τὸ πῦρ τῆς ἰσχυρῆς σκῆς παρῆναι. Δι' αὐτὸ ἔμυσον ἀπὸ ἐκείνου τὸ πῦρ ποὺ ἐφαίνεται. Κάθε ἕνας φέρει τὴν λαμπάδα τὴν λαμπάδα τοῦ πυρός κατὰ τὴν νύκτα, καὶ τὴν λαμπάδα τῆς προθυμίας καὶ κατὰ τὴν νύκτα καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν, μέλλων δὲ οὕτε νύκτα τὴν ἀνομιὰν ἐκείνην διότι ἡμῶν τὸ πῦρ τὴν ἡμέραν καθὼς περιέφερε καὶ τοὺς τοὺς τοῦ φωτός καὶ οὗς ἐδεύετο πῦρ λαμπρὸς ὡς ὁ ἀνθρώπος ἀσέβητος καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἀκούει τὸν αἰνεῖν τὸν ἰσχυρὸν αὐτοῦ ποὺ μεθῶν κάποιον καὶ τὴν ἡμέραν αὐ-

καὶ, ἔπει καὶ αὐτοὶ τοῦ προσέχοντες καὶ ἀγρυπνοῦν διὰ τὴν νύκτα, κάμουν τὴν νύκτα ἡμέραν. Διὰ τοῦτο λαοὶν ἐκείνων καὶ διὰ τὴν νύκτα τῆς νύκτος ἐκεῖνο τοῦ προφήτου Εἰς τὴν φλογὸς ἐν τῇ τρυφῇ σου καὶ ὅτι αὐτοὺς οὐ σκοποῦσεται ἀπὸ σοῦ καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτω καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. (Ψαλμ. 138, 11-12)

Ἀπὸ ποίων ἡμερῶν δὲ ἔγινε λαμπρότερο ἢ νύκτα αὐτῇ τοῦ σκεπτοῦν ἄλλο ἀπὸ τῶν ὑπερβολικῶν χαρῶν, ποὺ ἔχουν πνευματικὴν χαρὰν ποὺ ἐκκαύθησαν τὰ πλήθη καὶ ἐπληρώσαντες τὰς ὁδοὺς καὶ τὴν ἐγορὰν. Δὲν ὑπάρκειν νομῶν ἔδαφος διὰ τὰ ἰδὲ κανεῖς, ἀλλὰ ἐκαλύφθη διὰ τὴν πύλιν καὶ ἀνθρώπων αἰσῶν καὶ ἐδεύετο μόνον σερπὶν κρυφῶν καὶ συνεχεῖ, καὶ ἔνα ποταμὸν ποὺ ῥέει μὲ μεγάλην ὀρεγνῆ, δι' ὅλης αὐτῆς τῆς ὁδοπορίας, καὶ ἐκκαύθησαν πρὸς τὸ ἄνω εἰς τὸν αἰῶνα ἐκκαύθησαν τοὺς ἀσέβητους καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τὴν σελήνην. 333 Ἀ κατὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ποταμῶν καὶ τὴν θαλάσσαν ποὺ λαμβάνει ἀπὸ τὴν σελήνην καὶ βυθίζη μεταξὺ σας διότι ὅσας αἱ ἀσέβητες αἱ κόπαι, αἱ ἀνθρώπων ἀπλοῶς εἶναι καὶ λίγες ἀπὸ τῆς ἐπὶ αὐτῇ καὶ αὐτὴ εἶναι πῦρ. Λαμπρότερο ἀπὸ ἐκείνην. Καὶ διὰ τὴν καὶ ἄλλοι τῶν ἡμερῶν ὅσον μία ψὶ καὶ καυτημένη μὲ τῶν πῦρ εἰς τῶν μετὰ ἀέκωμο.

Τὴν πρῶτον ἀνέστη κανεῖς εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ποὺ εἶναι θερμότερος ἀπὸ τὴν φωτὸν τὴν πῦρ τῆς ποὺ εἶναι πῦρ στερεὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἀδρόντα. τὴν συντριβὴν τῆς πυκνῆς τῆς καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην αὐτῆς διὰ τῆς ὁδοπορίας ἄλλοι ἐκκαύθησαν καθὼς ἀπὸ τῆς πῦρ καὶ μετὰ τὴν ἐκκαύθησαν καὶ τὴν θαλάσσαν καὶ τὰ θαλάσσια στήματα καὶ τὴν ἀλάζωγαν ποὺ προσέρχεται ἀπὸ αὐτὰς καὶ ἐνεδύθη τὴν σελήνην τῆς ταπεινοφροσύνης. Ὡς ἀπὸ τῆς θαλάσσης πορφόρας καὶ ἔλαμψεν περισσότερο μὲ αὐτὴν. Διότι θαλάσσαι ἐγένοντο πολλὰς πολλὰς αἱ ὁδοὶ μετὰ μόνον εἰς τὴν στολὴν καὶ εἰς τὰ θαλάσσια στήματα καὶ εἰς τὴν δόξαν τῶν θαλάσσιων. Εἰς αὐτὴν δὲ μόνον ἔγινε ἡ ἐξάρητος αὐτῇ. καὶ εἰς αὐτὴν μόνον αὐτὴ ἡ νύκτα. Διότι μόνον αὐτὴ ἀπὸ τῆς θαλάσσης συνώδευσε μὲ τὴν μετὰ τὴν πῦρ μάρτυρας καὶ μὲ τῶν μετὰ τὴν πῦρ καὶ εὐλόγησαν ἀνεμεῖσται εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἐπερίσσευσε διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς καὶ ἐξεδύετο ἄλλοι σκεπτοῦν τὰ ἐπὶ τῆς ζωῆς μὲ πολλὴν προθυμίαν. Διὰ τοῦτο λαοὶν ἡ ἐκκαύθη τῆς πρὸς τὸ πλῆθος δὲν ἦτο ὀλιγωτέρα ἀπὸ τὴν ἐκκαύθη τῶν μαρτύρων. Διότι ὅσας ἐκκαύθη διὰ τὴν πῦρ πρὸς τὰ λείψανα. Ὡς ἔνεκα τῆς παρουσίας τῆς διὰ τῆς πῦρ ἐκκαύθη καὶ πῦρ καὶ πῦρ, ἐκκαύθη αὐτὴν καὶ ἀκολουθῆ διὰ τὴν εἰς τὸ ὅτι εἰς τῶν μετὰ τὴν δόξαν, καὶ εἰς τὸ ἀποκαίει καὶ εἰς τὸ ἐκκαύθη καὶ κατὰ τὴν θῆσαν.

Δι' ἄλλα αὐτὰ δὲν θά παύοιμεν νὰ σὲ μακαρίζωμεν, ἀλλὰ δὲ μόνον ἐρεῖς, ἀλλὰ καὶ δίδαι αἱ μετὰ ταῦτα γενναί.

Διότι αὐτὰ ποὺ γίνονται ἐδῶ θά ἀκουσθῶν μὲν εἰς ἄλλην τὴν αἰκουμένην καὶ εἰς ἄλλην τὴν γῆν ποὺ βλέπει ὁ βίβλος· θά τὰ ἀκούσων δὲ αἱ μετὰ ἀπὸ ἡμῶς, καὶ αἱ μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνους, καὶ κανένας χρόνος δὲν θά παραδῶσῃ εἰς τὴν λήθην τὸ συμβῶν διότι θά τὰ κἀνὴ γνωστὰ καὶ πολὺ φανερά ὁ Θεὸς εἰς ἄλλην τὴν αἰκουμένην καὶ εἰς ἄλλας τὰς μετὰ τούτους γενεάς. **Δ**ιότι ἐν τὴν μετόνοισιν πύργῳ νυναικῶς ἐκαίμε νὰ φθάσῃ εἰς τὰ πέρατα τῆς αἰκουμένης καὶ τὴν ἐκαστὴν ἀνάστη εἰς τὴν ἀνήμενίαν μας, καὶ πάλιν περισσώτερον· δὲν θά ἀρίστη νὰ λειτουργήσῃ τὸ ἔργον κοσμίως καὶ σεμνῆς καὶ σφόδρος γυναικὸς ποὺ ἐπέδειξεν τόσῃν εὐλάβειαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας τῆς, ἀλλὰ θά μακαρίζουν δίδαι ἕως ποῦ ἀποδοξάνουν τοὺς ἀγίους καὶ ἐπιστάτους τῆς Ἐκκλησίας ποὺ ἐκείναι τὸν ἴδιον ζῆλον μὲ τοὺς ἀποστόλους διότι ἂν καὶ αὐτὸ ἔτυχε νὰ εἶχε νυναικῶν φῶσιν, ἐν τούτοις αὐτὴ ἐπιτρέπεται νὰ φθάσῃ καὶ πρὸς ἀποστολικάς κατορθώματα. Καὶ ἡ θαῖς ἐκείνη ἡ ὁποία ὑπεδέχθη τὸν διαδάσκον τῆς αἰκουμένης καὶ ἔτι μὲν προστάτης αὐτοῦ, ἦτο γυναικὴ καὶ μέταξος τῆς ἰδίας μὲ ἐσὲ φύσεως. **Ε** ἄλλ' ὅμως τρῶς πολὺ ἐλπίσεν ὥστε ὁ ἄγιος ἐκεῖνος καὶ ὁ ἴδιος τῶν οὐρανῶν καὶ μέγιστος πάντων τῶν ἀποστόλων νὰ τὴν τιμήσῃ καὶ νὰ εἰπῇ διττὴν «Προσέτις πολλῶν ἐγένετο καὶ ἐσὺ οὗτος» (Ρωμ. 16, 2).

Καὶ ἡ Πρόσκαιρος ἦτο γυναικὴ, ἀλλ' ὅμως τοῦτο δὲν ἐγενετο ἐμπόδιον εἰς αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἀνακηρυχθῇ καὶ νὰ γίνῃ ἡ μνηστὴρ τῆς ἀθανάτου.

Καὶ ἄλλος τότε μεγάλος διακὸς γυναικῶν ὑπῆρκεν ποὺ ἔζησαν ἀποστολικάς βίαν ἀπὸ τοῦτο καὶ ἡμεῖς τώρα ποὺ σὲ συγκαταλέγομεν μὲ ἐκείνας δὲν θά ἀπαριθροῦμεν, διότι εἴσαι λιγὰν ἴσων τῶν Ἐκκλησιῶν **334 Α** καὶ διὰ τῆς παύσεως βασιλείας ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποκτίσιν τῆς μελλούσης βασιλείας μὲ τὸ νὰ ἐπαρξῇ Ἐκκλησία νὰ τιμῇ τοὺς ἱερεῖς, νὰ διαλύσῃ τὰς πλάνους τῶν σφετμῶν νὰ υποδέξασθαι τοὺς μάρτυρας, καὶ εἰς τὴν τράπεζαν ἄλλὰ εἰς τὴν σκέψιν σου εἰς τὴν οἰκίαν ἀλλὰ εἰς τὴν διάθεσιν· ἄλλων δὲ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἰς τὴν διάθεσιν.

Ἐπαρξέτω καίπε καὶ ἡ Μαρία μὲ κοσμή ἀπὸ τὸν ἱουδαϊκὸν λαὸν φέρουσα τὰ δοτὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐμφανῆς ὄντων· ἄλλ' ἐκείνη ὅταν κατεπονήθησαν αἱ Ἀγγελοὶ· αὐτὴ δὲ εἶπεν ἔθαυλας ὁ διαβόλος, ἐκείνη εἶπεν κοίτηλα, αὐτὴ δὲ νοῦν καὶ ψυχὴν ποὺ ἔχουν ποὺ πολλὰ καὶ ἀπὸ τὴν σάλαγγα· **Β** ἐκείνη ὅταν ἠλευθέρωθησαν αἱ ἰουδαῖαι αὐτὴ δὲ παραποῦ σφετμῶν· οὐκ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία· ἐκείνη ὅταν καὶ ἠδυνώσῃ ἴσων λαὸν

οὐκ ἠλπίσων αὐτὴ ποὺ ἀδύνατος παρα, ἀναριθμήτους λαοὺς ἐπαρξάσων· καθίσαν ὠδήγησε ἀναριθμήτους ὁμίλους εἰς ἡρᾶς ποὺ ἄλλοι εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Ρωμαίων, ἄλλοι εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Συρίων· ἄλλοι εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Βαρβάρων, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φάλλον τοὺς ὕμους τοῦ Δαυὶδ· καὶ ἡμπορεῖ νὰ ἰδῇ κανεὶς διάφορα ἔθνη καὶ διαφόρους ὁμίλους νὰ ἔχουν ἄλλας μὲν καὶ ἄλλας, τὴν καθέσαν τοῦ Δαυὶδ καὶ νὰ σὲ στεφανώνουν μὲ εὐλόγας.

Ἐπαρξέτω ἡ καρὰ τῆς ἐσθῆς αὐτῆς καὶ τὸν θεοφιλῆστον Βασιλέα ποὺ σφύρει μαζί μὲ ἐσὲ τὸ ἄροτρον τῆς εὐσεβείας· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἔγινε μὲ τὴν ἰδίαν σου σύνεσιν τὸ νὰ παραμεινῇ δηλ. σήμερον εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι σὺραν θά εἶναι παρὼν. **Δ**ιὰ νὰ μὴν κουράσῃ τὸ πλῆθος τῶν ἱσταν ὅτε ὁ θάνατος τῶν ὠπλισμένων στρατιωτῶν τὰς πορθένοιας, τὰς κραίας, τοὺς γέροντας καὶ διαταρᾶν τὴν ἐσθῆν πρότινος συνετὰ ἐκάρτισεν τὴν πανήγυριν· διότι ἂν παρευρίσκοντο καὶ οἱ δυο σήμερον, θά ἐτελεύτωνε σήμερον καὶ ἡ ἐσθῆ. Διὰ νὰ παρέσῃ δὲ καὶ ἡσυχίαν εἰς τὴν σήμερινὴν ἡμέραν καὶ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀφθόνως τὴν χαρὰν μὲ τὴν προσθήκην τῆς αὐριανῆς ἡμέρας, διαμοίρασαν μὲ αὐτὸν τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ αὐτὴ μὲν παρευρέθη σήμερον ὑπεσκέθη δὲ εἰς ἡρᾶς τὴν παρουσίαν ἐκεῖνου δι' αὐρίαν· διότι ὅπως συμμετέχει μὲ αὐτὸν εἰς τὴν Βασιλείαν· ἔτσι συμμετέχει καὶ εἰς τὴν εὐσεβείαν. **Δ** καὶ δὲν ἀφίνει τὸν δαίμονα νὰ εἶναι ἀμέτακος εἰς τὰ κατορθώματα, ἀλλὰ συμμετέχει εἰς ἅλα.

Ἐπειδὴ λοιπὸν πρέπει νὰ ἀπεκταθῇ ἡ πνευματικὴ μας πανήγυρις καὶ εἰς τὴν αὐριανὴν ἡμέραν, πρέπει νὰ ἐπαρξώμεν πάλιν τὴν ἰδίαν προθυμίαν, ὥστε ὅπως ἐκεῖνος εἶπεν τὴν φιλόχριστον βασιλεύσαν μαζί μὲ τὸ πλῆθος, ἔτσι, νὰ ὠνομεν νὰ παρευρίσκηται ὁ θεοφιλὴς βασιλεὺς μαζί μὲ τὸν στρατὸν καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν ἰδίαν βίαν μὲ εὐλόγησιν καὶ ζῆλον μὲ πίστιν καὶ ἔχοντας τοὺς ἀγίους, ἀγλαροὺς συμμετέχουσιν εἰς τὰς προσευκὰς διὰ εὐχρηθῶμεν εἰς τοὺς βασιλεῖς μας μακροζωΐαν γῆρας εὐτυχίαν. **Ε** ἔκαστος καὶ ἑκάστη πέναν καὶ θεοφιλῶς πρὸ πάντων πάντων ὄλων νὰ δυναμίσῃ ὁ ζῆλος αὐτῆς νὰ αὐτῇ ἡ εὐλόγησις καὶ ἔτσι νὰ δυναμώσων τὸν παρόντα βίον· ὥστε καὶ κατὰ τοὺς αἰετήλους αἰῶνας νὰ συμβασιλεύσων μὲ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ. **Δ**ιότι λέγει· «Εἰ ὑπαμένωμεν καὶ συμβασιλεύσωμεν»· **Β** Τίς 2, 12 καὶ θά ἐπιτοκῶμεν τὰ αἰῶνας ἀγαθὰ διὰ ὁποῖα εἶθε ἄλλοι ἡμεῖς νὰ ὀκνηθώμεν διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλοφροσύνης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ αἰσίου εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν συγγενόν· καὶ εἰς τὸ ἄπειρον Πνεῦμα ἀνέκει ἡ δόξα τὴν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

ΟΤΑΝ ΗΘΕΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΟΜΙΛΙΑ Γ'

125 Α ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΟΤΑΝ ΗΘΕΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΒΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΘΩΜΑ ΠΟΥ ΕΥΡΙΣΚΕΤΟ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΥΠΙΑΝ ΚΑΙ ΑΝΕΚΕΡΗΞΕΝ ΗΓΙΗΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΝ, Η ΟΠΟΙΑ ΕΛΕΞΕΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΘΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΝ ΕΚΚΙΝΟΥ.

Εὐλογητός ὁ Θεός, πόσον μεγάλα εἶναι αἱ δυνάμεις τῶν μαρτύρων. Χθὲς προσεδύκασαν ἐπὶ ἀλόκληρον τὴν πόλιν μετὰ τῆς βασιλείας. Ἦ σήμερον δὲ μετὰ μεγάλην εὐλάβειαν τὸν βασιλέα μετὰ τὸ σπλάγχνον, δερνόνους δεῖ με δεσφά, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀλυσιῶς τῆς ἀγάπης, ἀλυσιῶς ποὺ δὲν σπάζει. Καὶ τὸ παρόντων λοιπὸν εἶναι αὐτὸ, δεῖ δὲν παρευρέθῃ ἀπλῶς μόνον ὁ βασιλεὺς. Ἀλλ' εἴτι μετὰ μεγάλην προθυμίαν παρευρέθῃ, καὶ δεῖ ἀπὸ ἀνάγκης, ἀλλὰ ἀπὸ δωδέκας, δεῖ διὰ τὴν εὐχαριστίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐχαριστίαν αὐτὸς ποὺ εὐεργετῇ ἑλὼς ἀπὸ τὴν αἰκουμένην, ἦλθεν διὰ τὴν ἀπολαύσιν εὐεργεσίας ἀπὸ τοῦ ἀγίου τοῦτοιο καὶ τὴν καρπιά τὴν ποὺ μεγάλο ἀγαθὸν. Αἱ αὐτὸ, αὐτὸς μὲν τὸ βασιλὸν σπέρμα, καὶ δεῖ οἱ περὶ αὐτόν, ἄλλοι μὲν τὰς ἀσπίδας, ἄλλοι δὲ τὰ δόρατα ἀπὸ ἀπέθεσαν καὶ ἀπὸ ἐγκατέλειπον τὴν πολυτέλειαν ἐκείνην κατέφθασαν ἄλλοι μετὰ καταστάλμεν ἀκέραια ὡς νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν, Ἐπὶ τὰ ἀδικήματα καὶ αἱ δόξαι καὶ δεῖ αὐτὴ ἡ τιμητικὴ ἐκφάνισις τῶν ὁμολογούντων παραμερίζονται καὶ λαμπροὶ μόνον ἡ ἐπιθετικὴ τοῦ θείου καὶ οἱ καρποὶ τῆς ἀρετῆς. Ἄν δὲ ἐδῶ εἰς τὴν ἀκρότητα πόσον μεγάλη εἶναι εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἄν κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἡγάνων καὶ τῶν παλαιότητων εἶναι τοιοῦτοι αἱ τρεῖς αὐτῶν, ποῖα θὰ εἶναι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνταποδοτικῆς τῆς θρασύτης των. Καὶ ἡμεῖς δὲν σιωποῦμε εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν, ἀλλὰ παρευρέμεθα πρὸς ἄλλην ζωὴν καλυτέραν ἀπὸ τὴν παρούσαν καὶ θαδίζομεν πρὸς μεγαλειότητα ἐλπίδας καὶ αἰώνιον ἀπολαύσιν ἀγαθῶν ποὺ δὲν ἔχουν τέλος. Διότι εἰς δύο περιόδους ἐκώρτισεν ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν μας, καὶ τὴν μὲν παρούσαν τὴν ἔκαστος κοπιᾷ, τὴν δὲ μέλλουσαν γλυκεῖαν καὶ ὀθοναυτὸν, Ὡς ἀπὸ κοπιᾷς μὲν δίδωμεν ἐδῶ νὰ ἀπολαύσμεν ἐκεῖ τῶν ἀθανάτων σιχαμένων.

Ἦλθεν δεδωκεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ μᾶς φέρῃ εἰς ἐκείνην τὴν ζωὴν, διὸς ἡμεῖς δὲν τὸν ἀφίσταμεν, διότι διὰ τῆς

ραθυμίας ἔκομεν κόμει ποὺ μεγάλην τὴν ἀνοβολὴν καὶ διὰ τῆς ἀπερισκεψίας ἐκόμει τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐπαρρόντων εἰς τὴν μελλοντικὴν ζωὴν. Καὶ θὰ προσπαθῶμεν νὰ τὸ ἀποδείξωμεν αὐτὸ ἀπὸ δεῖς ἔχουμεν πρὸς ἐξ ἀρχῆς. Διότι τοιοῦτος εἶναι ὁ Θεός· δεῖαν πρὸς αὐτὸν νὰ παρῶμεν εἰς ἡμᾶς κάποιο ἀγαθὸν καὶ ἂν ἀκόμη θεωροῦμεθα ἀνάξιοι τῆς γενναυτορίας τοῦ μᾶς ἀποδεικνύει διὰ ὅλων τῶν πραγμάτων δεῖ αὐτὸς μὲν θέλει, διὸς ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς μας ραθυμίας σπεροῦμεθα ἐκείνων ποὺ ἐπιθετοῦμε. Αὐτὸ ἔκαμε καὶ ἐξ ἀρχῆς.

Δημιουργῶν τὸν ἄνθρωπον δὲν τὸν ἐπλάσεν ἐξ ἀρχῆς μετὰ πόνον ἢ καὶ ταλαιπωρίας καὶ λύπης, δὲν τὸν ἔκαμεν θνητὸν, ἀλλὰ ἦτο ἀπληλαγμένος προηγουμένως ἀπὸ ἀληγομυκίαν καὶ ἀπὸ κόπους καὶ ἀπὸ τῶν θανάτων. Διότι ἐάν ἐξ ἀρχῆς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν αὐτὰ δὲν θὰ τὸν κατεδύκων μετὰ τὴν παρόντων εἰς αὐτὰ τὰ θάνατα καὶ τὴν ταλαιπωρίαν· ὅμως ἐδημιουργήθη χωρὶς αὐτὰ καὶ ἔλαμψε πρὸ πολλοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἡλίου καὶ ἦτο γυμνός μὲν ἀπὸ ἐνδύματα, περιβεβλημένος δὲ μετὰ δόξαν. Καὶ αὐτὸ ἦτο μεγίστη ἀπόδειξις τῆς μακαριότητος αὐτοῦ, τὸ νὰ μὴν ἔχη ἑλπὴ, ἀνάγκην ἀπὸ ἐνδύματα οὕτε ἀπὸ οἰκίον οὕτε ἀπὸ κάποιαν ἄλλην τέτοιαν ἐνδυμασίαν καὶ νὰ ἔχη αἶμα ποὺ δὲν εἶχε τοιοῦτος ἀνάγκης.

136 Α Δὲν ἦτο εὐτυχὴς μόνον ἕνα καὶ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δεῖ ποὺ τῆς παραδόσεως ἀπελάμβανεν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν συναναστροφῆς, καὶ διὰ τῆς πορησίας εὐρισκεν ὑπόληψιν εἰς αὐτόν. Καὶ ἔτρεμον μὲν οἱ ἀγγέλοι καὶ δὲν ἐτολμοῦσαν οὕτε νὰ τὸν ἀντικρύσουν τὰ Χερουθὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ, αὐτὸς ὅμως συναμιλοῦσε μετὰ αὐτῶν ὡς φίλος πρὸς φίλον. Καὶ δεῖαν ἐδημιουργήσεν τὰ εἶδη τῶν ἁλάνων ζωῶν, τὰ ἀδύγησεν ἐνῶπιον τοῦ καὶ αὐτὸς ἔθεσεν ὀνόματα εἰς ὅλα καὶ παρήμειναν αὐτὰ σταθερά. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀπόδειξις μεγίστης τιμῆς τοῦ Θεοῦ, δεῖ τὸ δεῖ διατάξεν αὐτὸν νὰ δώσῃ τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ τὸ δεῖ ὁ ἄνθρωπος ἀλλάξεν τὸν νόμον ποὺ τοῦ ἔδωκεν, ἐνθ' ὁ Θεὸς τὴν τιμὴν τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν πρὸ τοῦ νόμου δὲν τὴν ἄλλαξε, ἀλλὰ· **Β** Ἐπὶ τὸν ὅ ἐκάλεισεν Ἄδμ, τοῦτο ὄνομα αὐτῶν (Γέν. 2, 19).

Εἶδες δεῖ τιποτε ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν δὲν εἶναι γνώρισμα τῆς ἐκεί ζωῆς, οὕτε αἱ τέχναι, οὕτε τὰ ἐμπόσιον, οὕτε τὰ οἰκοδομήματα, οὕτε τὰ ἐνδύματα, οὕτε τὰ ὑποδήματα, οὕτε ἡ οἰκία, οὕτε ἡ τοῖς πεζοῖς, οὕτε ὁ κόπος, οὕτε ἡ λύπη, οὕτε ὁ θάνατος, οὕτε τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων παθῶν, ἀλλὰ ἦτο ἐνδοξία καὶ λαιμὸς ἡ ἀσκή, καὶ ἡ ἀσκή αἰδηγοῦσε πρὸς καλυτέραν ζωὴν. Ἀλλὰ δὲν ἐπέτρεπεν ὁ Ἄδμ, διότι διὰ ἀνεκφορῶν ραθυμίας παρέθῃ τὰς δοθείσας ἐντολὰς καὶ δὲν ἤρυνθη νὰ ὁποῖα τοῦ ἀπηγορευμένου δένδρου.

Ὅμως καὶ πάλιν αποδεικνύεται μεγάλη ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, καθόσον εἶναι τοιαύτη συνήθεια εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ἐπὶ αὐτῆς τῆς παθολογίας κάσμεν κατὰ, δὲν ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ αὐτοῦ προτοῦ προηγουμένου ἀσκαληθῆ καὶ πρέξῃ τὰ πάντα, ὥστε νὰ πρὸς ἐπισημάνει εἰς πολὺ μεγαλύτερα ὅσα ἐκεῖνα ποὺ ἔχομεν ἐκτίσει αὐτὸ λοιπὸν συνέσει καὶ τότε.

Ἐξέτισαμεν ἐκ τοῦ παραδείσου, ὅπως ἐλάβαμεν τὸν σφραγισμὸν, καὶ ἔτσι ἐγένεν τὸ κέρδος μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ὅμως δὲν τὸν ἐλάβαμεν ἀμέσως καὶ τοῦτο πάλιν εἶναι ἴδιον τῆς φροντίδος αὐτοῦ. Διότι ἐπειδὴ εἶπεν ὁ ἑαυτοῦ, διὰ τὴν ἑσέσθε ὡς Θεοὶ (Γεν. 3, 5) καὶ μετὰ αὐτὰ τὰ λόγια ἐφούσαμεν τὰς ἐλπίδας τὸν καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ φοβῶνται νὰ γίνουν ἴσα πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ φοβῶνται μετὰ τὴν ἐλπίδα καὶ νὰ νομίσουν ὅτι θὰ λάβουν μεγαλύτεραν ἀξίαν ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴν φύσιν, διὰ τὴν νὰ θεραπεύσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ὅσον τὸ δυνατόν καλύτερον ἐπιτρέπει ἀμέσως νὰ συνήθισεν εἰς τὸν θάνατον, ὥστε διὰ τῆς πείρας νὰ μάθῃ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἐκατόλου καὶ ἀπὸ παιδεύσει διὰ τῆς ταπεινώσεως τῆς ψυχῆς τότε νὰ καταστήσῃ τὸ σῶμα ἀθάνατον. Προηγουμένως ὅμως ἤθελεν νὰ κυριαρχῇ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὁ φόβος τοῦ θανάτου, καὶ νὰ φαίνεται ὅτι εἶναι φοβερὸν πρᾶγμα.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ἀδὰμ νὰ ἀποθάνῃ πρῶτος διὰ τὴν ἁμαρτίαν διὰ τῆς ἀνάστασης αὐτῆς ἡ καὶ καὶ εἶναι ὁ θάνατος καὶ πόσον θαρρὺ πρᾶγμα καὶ πιστὸν. Διότι ἀν' αὐτὸς ἀπέθνησκον πρῶτος δὲν θὰ ἐμάνθανε τὴν φύσιν τοῦ θανάτου διότι δὲν θὰ ἔβλεπεν ποτὲ ἄλλον νεκρὸν. Ἐπειδὴ ὅμως ποὺ αὐτὸς ζῶν βλέπει τὸν θάνατον νὰ ἐλαττωθῇ εἰς ἄλλο σῶμα, εἰς τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ του, ἐμάνθανε ἀκριβέστερον καὶ σαφέστερον τὸ μέγεθος τῆς τιμωρίας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἶδεν τὸν θάνατον καὶ μόνον εἰς ζῆνον σῶμα, ἀλλὰ εἰς τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὸν θάνατον ἡ εὐρανογία τῆς φύσεως ἔκαμεν τὴν λύπην τοῦ πρᾶγματος καὶ μετὰ τὴν εὐρανογίαν τῆς φύσεως ἡ ἀρετὴ τοῦ παιδιοῦ, καὶ μετὰ τὴν ἀρετὴν τὸ νεκρὸν τῆς ἡλικίας, διότι ἔδειξεν τὸν θάνατον καὶ εἰς τὰ νηπαιῶνα, ἀλλὰ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας. Καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἔκαθεν αὐτὰ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν του καὶ μετὰ τὰς παρανομήσεις καὶ ἀδικίας, ἔκαμε μεγαλύτερον τὴν λύπην του.

Δι' ἄλλων πούτων παρουσιάζεται φοβερὸν τὸ προσημαίνον τοῦ θανάτου 337 Α καὶ φανερώτερος εἰς τὴν ὁμῆν, καὶ ἐγγινετο εἰς τὸν Ἀδὰμ θαρρύτερα ἡ θλίψις διότι καὶ ἔνα ἀπὸ αὐτὰ ἦνατε μεγάλῃν κόμινον καὶ ἔκαμε τὴν φλόγα πρὸς καὶ

στακὴν καὶ τὸν ἀπληροῦσθαι εἰς πόσον μεγάλον κακὸν τὸν ἐργαζόμεν ὁ διάβολος.

Ἄν εἶρεται ποὺ βλέπομεν καθημερινῶς νεκροὺς συγκυλίσματα καὶ παραττήματα καὶ φασμάτα καὶ ὀκνηρόντες ἐμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι φαντασμένοι καὶ κατέχουν τὰ μεγάλα ὀκνηρόματα, καὶ οἱ ἐπηρμένοι, ὅταν τύχῃ καὶ παρεννοῦνται εἰς τὴν ἐκφορὰν οἰουμένην νεκροῦ γίνονται σκυθρωποὶ καὶ ἀπὸ τὸν κατὰ τὴν ταπεινότητα, πόσον περισσότερον ὑπέφεραν ἐκεῖνος ποὺ εἶδε τὸν πρῶτον νεκρὸν, Β καὶ μάλιστα τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ του, τέτοιου παιδιοῦ, διότι μάλιστα οὐδέποτε ἐπέφθη τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου. Πόσον ἐθαυρήθη μετὰ τὸ παρῶν τὸ τοῦτο θέαμα; Πόσον ὑπέφεραν ὅταν εἶδε τὸ παιδί του νὰ μὴν ἀκούῃ τὴν φωνήν, ὥστε νὰ αἰσθάνεται τὴν ἁρτίαν, ὥστε νὰ δάκρυα, ὥστε τοὺς θρήνους, μήτε νὰ ἀνιῆται, μήτε νὰ συμπονεῖ τὸν πενθοῦντα πατέρα, ὥστε νὰ πρῶτη τὰ συνήθη πράγματα; Καὶ μὴν λάθῃς ὅτι ὅταν τὴν τωρινὴν κατέστασιν, ἀλλὰ νὰ σκεφθῇς ὅτι τότε διὰ πρώτην φοράν εἶδεν ὁ ἀνθρώπος τὸν νεκρὸν ἐκεῖνον καὶ ἦτο γεμῆτος ἀπὸ φόβου καὶ ταρακῆς.

Ὅμως ποὺ μετὰ αὐτὸ ἐπενόησεν ὁ Θεὸς καὶ τὴν παραγορίαν. Δὲν ἤθελεν νὰ αὐξήσῃ μόνον ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ἀλλὰ νὰ ἐκτῇ ὁ ἀνθρώπος καὶ κάποιον παραγορίαν. Ὁ Πόσον παραγορίαν λοιπὸν; Τὴν παραγορίαν τῆς ἀναστάσεως. Ἀλλὰ αὐτὴν δὲν τὴν ἔδωκεν ἀμέσως, ἐφανέρωσεν ὅμως ἀμέσως τὴν ἐλπίδα δι' αὐτὴν κόπαι σκεπτικὰ καὶ συγκυλίσματα. Ἐπειδὴ ἐμεγάλυνεν πολὺ ὁ φόβος καὶ ἐτάραξεν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐμάνθη πόσον φοβερὸν πρᾶγμα εἶναι ὁ θάνατος, πόσον θαρρὺ καὶ πιστὸς καὶ ἐνοκληρὸς καὶ τὸ ἀνταρβάνεται αὐτὸ ὅχι ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν ὁμῆν τοῦ νεκροῦ αἵματος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅσα συμβαίνει μετὰ, δηλ. ἀπὸ τοὺς σκέλητας, ἀπὸ τὴν δουλοπῆν, ἀπὸ τὴν σπῆν, ἀπὸ τὴν τέφραν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ συνακολουθοῦν τὸν νεκρὸν σῶμα. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐμεγάλυνεν ὁ φόβος καὶ ἐτάραξεν τὴν ψυχὴν. δι' ἡμεῖς πῶς μὲν δίδει καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, καὶ πῶς σκεπτικὴν ἢ καὶ ἀσφαλῆ, ὅμως τὴν θέτει ἐντὸς ἡμῶν. Διότι τὸν Ἐνώχ ποὺ ἔζησεν μετὰ ἀπὸ αὐτὸ δὲν τὸν ἀφῆκεν νὰ ἀποθάνῃ καὶ λέγει ὁ Παῦλος «Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον καὶ οὐκ ἠρώκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός» (Εβρ. 11, 5). Τὸν μετέθεσεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ ἀποθάνῃ. Δὲν τὸν ἔκαμε πρὶν ἀθανάτον διὰ τὴν μὴ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν φόβον, ἀλλὰ παραμένει δίκως νὰ ἀποθάνῃ, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι ἀθάνατος. Ἐκτίσθησαν μακροχρόνιον εἰς τὸ θνητὸν σῶμα, δουλοπῆν, καθὼς εἶπεν, ἀκριβῶς πρὸ τῆς ἀναστάσεως τὰς ἐλπίδας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐπέτρεψεν κατ' ἀρχὴν νὰ ἀποθάνῃ ὁ δίκως, Ε διότι

μετά την άνωτέρω αίτιαν δέν θά έκανε λάθος κανείς νά εἰπῇ ὅτι καί δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἐπέτρεψεν τὸν θάνατον. Διὰ τοῖον λοιπόν; Διὰ τὴν αἰτίαν τῆς ἀναστάσεως.

Ἐπειδὴ δέν ἐπρόκειτο συνεχῶς νά ἐξουσιάζῃ ὁ θάνατος, διὰ τοῦτο τὸ πρῶτον αὐτοῦ θεμέλιον καί τὴν πρώτην ρίζαν τοῦ ἔκωμεν νά στερεωθῇ ἐπὶ τοῖς δίκαιον ἄνθρωπον, διὰ νά γίνῃ τὸ θεμέλιόν του ἐτοιμόρροπον. Διότι ὅπως ἡ ἁμαρτία εἶναι προφῆ διὰ τὸν θάνατον, ἔτσι καί ἡ ἀρετὴ εἶναι κατοχυρωφῆ καί ἀφρονισμὸς διὰ τὸν θάνατον. Ἐπέτρεψεν λοιπὸν ἐκεῖνον ποῦ ἐπρόκειτο νά ἀποθάνῃ πρῶτος, νά εἶναι δίκαιος διὰ νά φανερώσῃ ἐξ ὀρχῆς πρὸς ἡμᾶς καί νά βεβῇ ἀποδεδειγμένως καλὰς ἐλπίδας ὅτι δέν θά ἀφῇσῃ τὸ γένος ἡμῶν νά παραμείνῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου. Διὰ τοῦτα τὴν ἐτοιμόρροπον ἐδίδετο εἰς αὐτὸν ὁ θεμέλιός του.

334 Α. Ἐπειτα μετὰ τὸν Ἑνῆκ εἰς τὸν Νῶε πάλιν μετὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐδείκνυν τὴν εἰκόνα τῆς ἀναστάσεως. Μήπως ὁ Νῶε εὐρίσκειτο εἰς καλυπτόμεν κατάστασιν ἀπὸ ἐκείνων ποῦ εἴσαν ἀποθνήσκοντες, κατὰ τὴν φύσιν εἰς τόσον μεγάλαν βλάβην καί σκότος καί φυλακὴν; Ὅμως τὰ πέλματα ἐκεῖνα τῶν ὕδατων τὸ ἀπέροπον ποῦ ἐκάλυψον τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τοῦ Νῶε, ποῦ ἦτο ἐντὸς τῆς καθυπὸ τὸν κατεπύοντασαν: ἀλλὰ καθὼς ἀνασταίνεται κανεὶς ἐκ τοῦ θανάτου, οὕτως ἐξῆλθεν οὕτως τότε ὁ Νῶε ἀπὸ τὴν μεγάλῃν ἐκείνῃν τραχυρίαν δεικνύων, ἐκ τῆς ἰδικῆς του σωτηρίας, τὴν ὅρῃν τῆς ἀναστάσεως.

Πάλιν μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνον (διότι ὅσον ὁ χρόνος παρήλκει, τόσον εὐκρινέστερα ἐφάνοντο αἱ εἰκόνας τῆς ἀναστάσεως). Β καί εἰς τὸν Ἰανῶ τὸ ἔθνος ἔκωμεν. Αἱ τρεῖς ἡμέραι κατὰ τὰς ὁποίας ἦτο ἐντὸς τοῦ κήτους, ἦσαν συμβολικαί τῶν τριῶν ἡμερῶν τοῦ θανάτου, καί ἡ ἀπαλλαγὴ ἐκ τοῦ κήτους ἦτο προαναγγελία τῆς ἀναστάσεως τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος. Διὰ τοῦτο καί αὐτὸς ἔλεγεν «Σημεῖον ἐπιτελεῖται ἡ γενεὴ αὕτη, καί σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον τοῦ Ἰανῶ ὡς περὶ γὰρ Ἰανῶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καί τρεῖς νύκτας ἐποίησεν οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καί τρεῖς νύκτας» (Ματθ. 12, 39-40).

Καί ἡ γεννήσις τοῦ Ἰσοῦκ ἐν αὐτῇ κανεὶς ὅτι εἶναι τύπος τῆς ἀναστάσεως δέν θά κάμῃ λάθος. Διὰ τοῦτο καί ὁ Παῦλος διὸν διηγήσῃ τὰ περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τὴν στείραν εἰσαν C διὸ ὁ πατήρ αὐτοῦ δίκως νά ὑπόρχῃ ἐλπίς, ἐπίστευσεν μετ' ἐλπίδα καί ὅτι «ἐκ τῆς ἀσθενήσεως τῆ ψυχῆς, κατενόησε τὸ θάνατον οὐκ ἀνεκρυσμένον καί τὴν σάρκα τῆς μήτρας Σάρρα» εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλὰ ἐνοθυρκωμένη τῇ πίστει, δοῦς δόξαν τῇ

Θεῷ, καί πληροφορηθεὶς ὅτι κατ' ὃ ἐπαγγελία δύνατός ἐστι καί ποιῆσαι (Ρωμ. 4, 19-25). Δι' αὐτὸ καί προσέθεσεν «Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καί δι' ἡμᾶς, οἱς μέλλει λογιζέσθαι τὸς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγγεγραμμένον Ἰσοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν».

Εἶναι φανερὸν λοιπὸν ὅτι ἡ γεννήσις τοῦ Ἰσοῦκ εἶναι σύμβολον τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Διότι ἐὰν δέν ἦτο σύμβολον δέν θά προσέθετεν διὰ νά εἰπῇ «Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καί δι' ἡμᾶς οἱς μέλλει λογιζέσθαι». Διότι τὰ σύμβολα δέν γράφονται μόνον δι' ἐκείνους ποῦ τὰ δέκονται μόνον κατὰ τὸν καιρὸν ποῦ συμβαίνειν, ἀλλὰ καί δι' ἐκείνους ποῦ πρόκειται νά ὑφελθῶν ἀπὸ αὐτῶ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους. Διὰ τοῦτο καί ἄλλος λέγει «Ταῦτα δὲ τίποτε συνέβαινον ἐκείνους ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν εἰς ὅς ἐὰν τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησιν» (Α' Κορ. 10, 11).

Καί ὁ Ἥλιος διὰ τῆς ἀναλήξεώς του διήγαγεν εἰς ἡμᾶς αὐτὴν τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. Ἐκεῖνα ἔμκε δὲ ἡσαν σύμβολα διὸν ὅμως ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν ἐκὼς ὅστερα ἀπὸ πολλοῦ καί ἀπείρου χρόνου; ἐδείκνυν εἰς ἡμᾶς εἰς τὴν πραγματικότητα τὴν ἀνάστασιν διὰ τοῦ ἰδίου τοῦ σώματος, διὸν τὸ ἐλευθέρωσεν. Ἐπὶ τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου. Διὰ τοῦτο καί λέγει «Χριστὸς ἀποθνήσκων καί ἡγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκ ἐστὶ ἀποθνήσκων: ὁ γὰρ ἀπέθανε τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀπέθανεν ὁράματι» (Ρωμ. 6, 9-10).

Καί κατ' ἀρχὴν μὲν αὐτὰ συνέβησαν ἡμῶς, καθόσον καί ἡ ἐλπίς τῆς ἀναστάσεως διὰ τοῦ Ἑνῆκ, καί ἡ κατάλυσις τοῦ θανάτου διὰ τοῦ Ἰανῶ ἐγνατωποποιεῖτο εἰς ἡμᾶς αἰνιγματωδῶς. Ὅμως καί τὰ δύο αὐτὰ ἔγινον καθαρὰ καί φανερά πλήρως καί εἰς τὴν πραγματικότητα διὰ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν λοιπὸν καί πλήθος κορυφῶν ἐβλάστησαν, διότι κατενωκρήθη ὁ θάνατος, καί λήπτει ἡ ἀνάστασις. Διὰ τοῦτο καί ἡ παρούσα ζωὴ ἔγινεν ἐσπινος καί εἶναι πλήρης χάριτος. 335 Α. Ἰνα ἐκὼς ἐδῶ ὁρμώμενοι καί οἱ πατέρες ὡς ἀποκαλοῦντο ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ σπράτκουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νά εἰσδύσων εἰς τὰ πρῶτα καὶ νά φέρωνται ἐκ ἀπαιτίας πρὸς τὸ διαπύρεστα τῆς ζωῆς αἰνῆς, νά ἀποφύγουν μὲν τὰς ἡδονὰς καί τὴν υπερβολικὴν ὀρέσιν πρὸς τὴν παρούσαν ζωὴν, νά ἐπιβιάζουν δὲ τὸν σφρόνιον ἐρωτα καί νά ἀπελύνονται νά φθάσουν εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Διότι ὁ μὲν φωτισμένος καί ὑψηλόφρων δέν ἔχει ἀνάγκην τῆς παρουσσεως αὐτῆς, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἠνθῶσεν πόσον μεγάλη εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μέλλον δὲ τὸ νά συναναστρέψωσι πρὸ τῆς βασιλείας μετ' ὃν Θεὸν καί νά εἰσῶ μετ' ὃν Χριστὸν —διότι αὐτὸ εἶναι μεγαλύτερον ἀπὸ αὐτῆς βασιλείας— δέν θά

προσημῆς τίποτε ἀπὸ τὰ ἐκείνηται τοῦ παρόντος κόσμου, ὅ
ἀλλὰ τὰ περιφρονήσῃ αὐτὰ καὶ τὰ παραλεῖψῃ θεωρῶν αὐ-
τὰ ὡς οὐκ οὐκ. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ εἶναι δοῦλοι εἰς τὸ σῶμα τῶν
καὶ ἔχουν κυριεύσῃ ὑπὸ τὴν τυρονομίαν ἐξουσίαν τῶν θαι-
νικῶν ἀπολαύσεων καὶ εὐδύνουν ἐν τῷ αὐτῷ ὅπως τὰ θηρία
μέσα εἰς τὰς φρεσὶς τῶν, διὰ τὸ σωματικὴν τὴν ἀνάγκην αὐ-
τῶν πρὸς αὐτὰς ἔδωκεν μαζί με αὐτὰ πολλὰ ποῦ προσενδόν
εἰς αὐτοὺς λύπην καὶ φόβου, καὶ μερίνας, καὶ φροντίδας,
καὶ αγωνίας καὶ κινδύνους καὶ δειλίαν καὶ πλῆθος συμφο-
ρῶν παθῶν καὶ τὴν ἐνόχλησιν τὴν προσεκαρμένην ἀπὸ τὰ αἰ-
ματα καὶ πολλὰ ἄλλα ποῦ δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς με-
ναι λόγον, ὥστε ὅταν ἀποθανοῦν ὁποιοῦσιν διὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν κακῶν καὶ ἐπιθυμῶν νὰ καταπελεύσων εἰς τὸν
ἀκόσμιον ἡμέραν C νὰ ἀπολαύσων τὴν διαρκὴ γαλήνην, ἢ
ὅποια δὲν ἔχει ἀναμενεμένη μετὰ τὰ ἀγαθὰ τὰ κακά, ἀλλὰ
ἔχει καθαρὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ πραγματικὰ ἀγαθὰ.

Διότι αὐτὰ ποῦ φαίνονται ἐδῶ εἰς τὴν γῆν εἶναι κα-
λά, ὅπως ὁ πλοῦτος, ἢ δόξα καὶ ἡ ἐξουσία, εἶναι μὲν τὰ ἐνό-
ματα τῶν καλῶν, εἶναι ὅμως καὶ ἀναμενεμένα μετὰ τὰ ἐνό-
ματα τὰ δὲ οὐκ εὐλακρῶν καὶ καθαρά, διὰ εἰς τὰ ἐνόματα,
ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα ἔχουν τὴν εὐτυχίαν. Διὰ τὸ
κατορθώσων λοιπὸν αὐτὰ πρὸς νὰ ζηλώσων τὴν ἀρε-
τὴν τῶν μαρτύρων, τὴν ἀνδρείαν, τὴν ζῆλον, τὴν πίστιν, τὴν
ἀκράτησιν τῶν παθῶν, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλόντων, εἶ-
ναι δὲ δυνατόν διὰ αὐτὰ νὰ τὰ κατορθώσων κυρίως διαρκῶς.
Διότι καὶ ἂν δὲν ἀπελθῇ φρεσὶς, ὅμως ὑπάρκει θαιστέρα τῆς
τιμῆς ἢ ἐπιθυμίας καὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν οἱ ὁδόντες τῶν θη-
ρίων. ἔρχεται ὁ θυμὸς ποῦ εἶναι χειρότερος τοῦ θηρίου D
καὶ ἂν δὲν παραστέκωνται δῆμαι διὰ τὸ κατακόμουν τὸς
πλευρὰς, ὑπάρκει ὅμως ὁ φόβος ποῦ εἶναι χειρότερος ὅπῃ
κάθε δῆμον καὶ καταπνύει τὴν φρεσὶν.

Πρέπει λοιπὸν ἐμεῖς ἐναντίον τῶν παθῶν τούτων νὰ ὀ-
υαλίσκων ἀγῶνα καὶ μετὰ τὴν δύναμιν ποῦ προσέρχεται ἀπὸ
βαθυστοχαστικῶν σκέψεων νὰ ἀνταρῶμεν ἐναντίον αὐτῶν
καὶ εἶναι νὰ διανύσων τὸν παρόντα βίον, καὶ καθ' ἑλπὴν τὴν
διάρκειαν τῆς ζωῆς νὰ εὐρισκώμεθα εἰς διαρκὴ ἀγῶνα, ὥστε
ἀφοῦ κοπιάσων ὅληνον χρόνον νὰ ἀμερῶμεν διὰ παντός
καὶ νὰ ἀπολαύσων τῶν αἰώνων ἀγαθῶν καὶ νὰ εἰμεθα
πάντα μετὰ τὸν Κύριον καὶ νὰ ἀπολαμβάνων τὴν μετ' αὐ-
τοῦ κοινωνίαν, ἢ ὅποια ὑπερβαίνει κάθε λογισμὸν καὶ κάθε
σκέψιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶθε ὅλοι ἡμεῖς νὰ μετέσκημεν, διὰ
τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ διὰ τοῦ ὁποίου καὶ μετὰ τοῦ ὁποίου ἐλήκει ἡ δόξα εἰς
τὸν Πατέρα συγκρινόμενος καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, νῦν καὶ
αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων, Ἀμήν.

Εἰς μαρτύρας ὁμιλία.

C Αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταὶ οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ τῶν
ἡμερῶν μόνου, ἀλλὰ καὶ τῇ γνώμῃ τῶν ἐπιτελούν-
των κρίνονται. Οὐδὲν τι λέγω. Ἐμμήσω μάρτυρας;
ἐξήλωσας αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν; κατ' ἔγνος αὐτοῦ τῆς
φιλοσοφίας ἔδραμες; καὶ οὐκ οὐσης ἡμέρας μάρ-
τυρος, ἑορτὴν μάρτυρος ἐπέτελεσας. Τιμὴ γὰρ μάρ-
τυρος, μίμησις μάρτυρος. Ὡς περ γὰρ οἱ τὰ φαῦλα
A πρῶτοντες, καὶ ἐν ἑορταῖς ἀνέορτοί εἰσιν· οὕτω καὶ
οἱ τὴν ἀρετὴν μετιόντες, καὶ πανηγύρεως οὐκ οὐ-
σης, ἑορτὴν ἐπιτελοῦσιν· ἐν γὰρ τῷ καθαρῷ τοῦ
συνειδότος ἡ ἑορτὴ χαρακτηρίζεται. Τοῦτο καὶ ὁ
Παῦλος δηλῶν λέγειν· Ὡς τε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν
ζύμῃ παλαιᾷ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις
εὐκρινείας καὶ ἀληθείας. Ἔστι τοίνυν ἄζυμα παρὰ
Ἰουδαίους, ἔστι καὶ παρ' ἡμῖν· ἀλλὰ παρ' ἐκείνοις
μὲν ἄζυμα ἐξ ἀλεύρου, παρ' ἡμῖν δὲ καθαρότης
βίου, καὶ ζωὴ κακίας ἀπάσης ἀπηλλαγμένη. Ὡς τε
ὁ ρύπον καὶ κηλίδος καθαρὰν τὴν ἑαυτοῦ διατηρῶν
ζῶν, καθ' ἡμέραν ἑορτάζει, πανηγυρίζων αἰεὶ, καὶ
μὴ ἐν ἡμέρᾳ, μηδὲ ἐν σιχαῖς μαρτύρων, ἀλλὰ καὶ
οἱ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἑορτὴν B μαρτύρων ἐπιτελεῖν. Καὶ ταῦτα λέγω, ὅχι ἵνα μὴ
παρεκτινώμεθα πρὸς τοὺς τάφους τῶν μαρτύρων, ἀλλ'
ἵνα παραγενόμενοι μετὰ τῆς προσήκουσας ἀπαντώ-
μεν προθυμίας, καὶ μὴ μόνον ταῖς ἡμέραις αὐτῶν,
ἀλλὰ καὶ τούτων χωρὶς, τὴν αὐτὴν εὐλάβειαν παρε-
χώμεθα. Τίς γὰρ οὐκ ἐν ἀγάσῃτο σήμερον ἡμῶν